

FRENK LARAMI

DOK HOLIDEJ

BROJ 320 • CENA 36,50 DIN.

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

Nemačka 3,00 DM
Švajcarska 2,60 CHF
Austrija 19,00 ATS
BIH 1,50 KM
R. Srpska 1,50 KM
Makedonija 45,00 DEN
Crna Gora 1,20 DEM
Slovenija 250 SIT
5. februar 2001.

TRAGANJE ZA ISTINOM

★ DOK HOLIDEJ ★

320

Frenk Larami

TRAGANJE ZA ISTINOM

MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA

Dok Holidej
Broj 320

Glavni i odgovorni urednik
Slavko DRAGINČIĆ

Urednik
Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala
Frank Laramy
TEN GRAVES TO GOMMORAH

Recenzija i adaptacija
Zorka ĆIRIĆ

Lektor
Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Tehnički urednik
Franjo VARGA

Korektor
Vilma BEKER-GAČEŠA

Štampa: 25. I 2001.
Tržište: 5. II 2001.

Izdaje: MARKETPRINT, 21102 Novi Sad, p. fah 20

Štampa: DOO „DNEVNIK-ŠTAMPARIJA“, Novi Sad

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINČIĆ. Urednik: Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala: Frank Laramy – TEN GRAVES TO GOMMORAH

Copyright: UNIVERSUM PRESS. Recenzija i adaptacija: Zorka ĆIRIĆ

Sva prava se zadržavaju, uključujući pravo na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji drugi način.

Na pretposlednjem stepeniku Dok Holidej je zastao i pokretom usana prebacio cigaru iz jednog ugla usne na drugi. Hrapav, histeričan kikot iz grla razderanog lošim viskijem i lošim duvanom, razlegao se salunom i pred prizorom koji je odjednom iskrsnuo pred njim, Dok Holidej je ustuknuo. Ali, bilo je kasno. Čovek koji se maločas kikotao, presekao je smeh i glasom punim siktave pretnje povikao: – Napred gringo, dođi ovamo. – Dok je ostao na mestu. U mislima je grozničavo tražio izlaz iz situacije u koju je upao zahvaljujući sopstvenoj gluposti. Još posle doručka koji mu je poslužen u sobi, čuo je neku gužvu u salunu koja se kasnije utišala, ako tu ne računa povremeno lupanje čaša i flaša, ali, obično budno njegovo šesto čulo ga je ovoga puta izdalo i nije blagovremeno proverio šta se događa dole. Nešto kasnije je dolazak diližanse poremetio tišinu, a onda je, posle kraće galame opet nastala tišina koju je samo jednom prekinuo prigušeni ženski krik. Opet je zatajila njegova uobičajena opreznost i nije se zainteresovao šta je tome razlog. Sada je taj svoj nehat morao da plati.

– Hajde, gringo, pridruži nam se. Možda će prisustvo jednog kicoša ohrabriti ovu lepoticu. – Dok je čvršće

stisnuo cigaru zubima i sišavši poslednja dva stepenika ušao je u salun gde ga je čekao neobičan prizor. Sabijeni za jednim stolom u neposrednoj blizini šanka, sedela su tri čoveka, jedan debeljuškast, proćelav, odeven u građansko odelo, jedan brkajlija srednjih godina sa širokim stetsonom na glavi i jedan omaleni čovek u svečanom odelu kao da je spreman za sahranu, sa putnom torbom na podu pored sebe, koji je izgledom ostavljao utisak trgovačkog putnika. Sva trojica su sedeli sa rukama na stolu i unezvereno gledali četvoricu od kojih su trojica stajala u polukrugu, a jedan, zatvarajući polukrug, sedeo je raskalašno isturenih nogu na stolici, i jednu devojkicu odevenu, ili tačnije poluodevenu, u suknju i rascepanu bluzu od bele svile, koju je pridržavala žaketom od finog tamnozelenog somota pritisnutim na prsa. Vozar tek pristigle diližanse ležao je na podu nepomičan, verovatno onesvešćen udarcem revolvera, jer oko njega nije bilo tragova krvi koji bi ukazivali na povredu.

– Lepotica je izgleda vrlo stidljiva, jer joj do sada nisam čuo glas... sem nekoliko protesta – nastavio je čovek raskalašno raskrečen na stolici, za koga se, zbog njegovog širokog somberrera, kitnjaste španske odeće, lošeg

engleskog jezika i pogrđnog naziva gringo moglo zaključiti da je Meksikanac. – A ja ne volim stidljive devojke... pogotovu ako su lepe. – Meksikanac je bio mršav čovek, ružnog sitnog lica, široko razmaknutih očiju i pri govoru je otkrivao požutele krnjave zube. Dok je govorio, igrao se revolverom koji je ljuljao u naizgled mlitavoj ruci razmetljivo prebačenoj preko naslona stolice. Duboko usađenim lukavim očima pažljivo je pratio svaki Holidejev pokret, iako se po njegovom naizgled šaljivom držanju moglo pomisliti da je zaokupljen stvarno onim što je govorio. Ali, Dok je dosta znao o ljudima, i znao je da ispod raskalašnog držanja vreba zmija spremna na skok. – Lazaro – rekao je Meksikanac jednom od trojice svojih družbenika odevenim kao i ostali u odela meksikanskih peona. – Pogledaj ima li džentlmen gringo nešto što bi ga moglo dovesti u iskušenje da napravi neku glupost... – iscerio se krnjavim zubima i zavrteo revolver oko prsta. – Što mu ne bih savetovao. – Lazaro je bez reči poslušao i prišavši sa strane, izvadio je Doku revolvere iz futrole i zadenuo ih sebi za pojas. Zatim mu je iz džepa uzeo tabakeru i novčanik zaobljen od svežnja novčanica. Kada je ugledao srebrnu tabakeru i novčanik, Lazarove oči su pohlepno zasjale, i on je učinio pokret kao da će ih staviti u džep, ali je razmetljivac kratko zacoktao jezikom i pružio ruku, na šta mu je Lazaro bespomoćno doneo uzeti plen. – Gle, gle, džentlmen gringo je parajlija – rekao je vadeći iz tabakere mirišljavu cigaru. – Davno nisam vi-

deo ovako lepu tabakeru. Isplatilo se doći ovamo... – Sve vreme međutim, Dok Holidej je kao odsutan, netremice posmatrao devojku koja je stajala u centru između četvorice nasilnika, zainteresovan koliko njenom lepotom toliko i pozom bespomoćnog mučenika koja je izbijala iz celog njenog stava. Bila je visoka i vitka, elegantnih, dugih nogu koje su se samo naslućivale pod nabranom putnom suknjom, krhkog struka i bujnih grudi koje je skrivala žaketom pritisnutim na prsa. Imala je dugu crnu kosu koja je uokvirivala ovalno nežno lice ukrašeno parom blistavih očiju i poluotvorenim, rumenim punim usnama, između kojih je izvirivao niz zuba. Raskošno lepa, stajala je zgrčena između četvorice nasilnika koji su gladnim očima proždimali njenu lepotu, kao vuci koji jedva čekaju da u žrtvu zariju iskežene zube.

Ocenivši da su strasti zagrejane do belog usijanja i da neće proći dugo vremena do finala drame, Holidej je krajičkom oka krišom obuhvatio salun. Ni pomena o nečijoj pomoći! Gostioničar je bled i prestravljen stojao za šankom a sem trojice putnika koji su nepomično sedeli za stolom u salunu, nije bilo nikoga. Grad je počivao u potpunom mrtvilu. Šerif nije postojao više od šest meseci. Bio je, dakle, prepušten sam sebi, a protiv četvorice zlikovaca goloruki gnev je vodio pravo na groblje. Morao je biti miran. Ali, nije bilo predodređeno da se dan završi mirno. – Sedi, gringo – rekao mu je Lazaro i gurnuo ga rukom na stolicu pored jednog od stolova. – I stavi

ruke na sto. – Zatim je prišao šanku i dreknuo na krčmara. – Gde je taj viski, svinjo? – Dograbilvi flašu koju mu je krčmar dodao drhtavom rukom, Lazaro je otpio nekoliko gutljaja i okrenuo se prema devojci koja se tako opet našla u obruču. Razmetljivac je i dalje sedeo zavaljen na svojoj stolici, ali je sam još više pružio svoju ispruženu nogu i vrhom čizme poduhvatio ivicu devojčine suknje i zabacio je uvis. Ispod dignute suknje blesnula su obla kolena i čipkasti porub veša, i devojka je refleksno gurnula suknju nazad i unezvereno pogledala oko sebe kao da traži izlaz. Četvorica nevaljalaca su prasnula u glasan smeh.

Dok Holidej je instinktivno pomerio nogu kao da će ustati, ali je razmetljivac munjevito okrenuo revolver prema njemu i zapeo oroz. Preteće metalno klik propratio je rečima u kojima je bilo još više pretnje. – Ne, ne! Budi miran, gringo. – Dok je zastao, iako su mu celim telom zamileli žmarci jaroosti. Pred njim se odigravalo najogavnije nasilje, a on je bio nemoćan da ga spreči. Zategnut kao opruga, posmatrao je devojku kako se muči i tone u stravično beznade. Pogled pun molbe i očajanja prelazio je s jednog nasilnika na drugog i kao odgovor nailazio samo na smeh i požudno mrmljanje zabalavljenih usta. I kao da je njena nemoć delovala izazovno na razularene nevaljalce, Lazaro je pružio ruku i dočepavši žaket na njenim prsima naglo ga trgao. Zajedno sa kačketom potegao je i bluzu, začulo se resko cepanje svile i iz poderane beline izronile su sazrele jedre grudi, ukaše-

ne mrkim vrhovima. Devojka je vrisnula, pokrila prsa rukama i raspamećena jurnula pored Lazara. Ovaj je uspeo da je uhvati za mišicu, ali se devojka istrgla i u Meksikančevoj ruci je ostao još jedan komad svile. Sada već potpuno obnaženog gornjeg dela, devojka je jurnula pored Doka, a Lazaro se ustremio za njom praćen raskalašnim smehom ostale trojice. Ono što se posle toga odigralo trajalo je samo nekoliko sekundi i da je neko sa strane iz bezbedne udaljenosti posmatrao niz dramatičnih zbivanja, možda bi bio u stanju da ispriča šta se tačno desilo. Ali, takvog posmatrača nije bilo i zbog toga, imajući u vidu okolnosti koje su prethodile, nije čudo što je Holidejev poduhvat kasnije dignut na nivo legende o hrabrosti i hladnokrvnoj spremnosti za rizik. Kada je Lazaro pojurivši za devojkom proleteo pored njega, Dok je munjevito pružio ruke i istrgao mu svoje revolvere sa drškama od slonovače, koje je bandit držao zadenute za pojasom. Da li je to učinio ulazeći svesno u smrtni rizik, ili ga je instinkt džentlmena stihijno gurnuo u pomoć izbezumljenoj ženi koju su nasilničke ruke vukle u ponor sramnog nasilja, nikada se neće znati, jer motive tog postupka možda ni sam Dok nije znao. Taj munjeviti potez ipak nije izmakao oku razmetljivog vođe bandita i on je istog trenutka uperio revolver na Holideja i stisnutih zuba pritisnuo okidač.

Pucanj je grmnuo kao tresak groma, ali Dok je već padao prema podu, zajedno sa stolicom na kojoj je sedeo i metak ga je samo malo okrznuo po

mišici. Razmetljivac nije uspeo da opali drugi metak, jer ga je Dokov kuršum pogodio između široko razmaknutih očiju i bacio ga prema leptirastim vratima kao iz pračke. Ni ostala dvojica nisu prošla bolje. Dok su se oni mašali oružja, Dok je kotrljajući se po podu već ispalio dva hica i oba bandita su pala, pogođena. Bio je ostao samo četvrti bandit, Lazaro. Od momenta kada mu je Dok istrgao revolvere iz pojasa, do trenutka kada se s naperenim revolverom okrenuo prema njemu, prošlo je nekoliko sekundi i Lazaro je imao vremena da potegne revolver. Ali, sudbina je htela drukčije. Raspaljen devojčinom nagotom, on je u dva skoka stigao i šcepao je, što mu je odnelo nekoliko dragocenih trenutaka. Kada je potegao revolver i nanišanio, Dok ga je već imao na nišanu, i mada je strahovao za devojčin život, nije imao drugog izbora nego da opali. Pritisnuo je okidač istovremeno kad i Lazaro, i dva pucnja su se slila u jedan. Ali, Lazaro je bio i suviše obuzet svojom žrtvom da bi bio precizan. Pre nego što će opaliti, devojka se počela očajnički otimati, i on je promašio. Ali, zato je Dokov hitac pogodio cilj. Kao ponet uraganom, Lazaro je odbačen na zid i crvenih grudi skljkao se na pod. Devojka ga je pogledala, užasnuto raširenih očiju, zatim joj je pogled preleteo do ostale trojice koji su ležali na podu, i uz jedva čujan uzdah zakolutala je očima. Dok je jedva uspeo da skoči i prihvati je naručje. Nagu do pojasa, sa rukama mlitavo obešenim pored tela, poneo ju je prema sobi na spratu i ne okrećući se

doviknuo krčmaru. – Donesi bokal hladne vode i ubrus, brzo!

*

– Ko ste vi? – rekla je slabim glasom kada je otvorila oči a onda je kratko kriknula i rukama grčevito pritisnula na grudi žaket kojim je bila pokrivena. Nešto rumenila joj se vratilo u obraze od pomisli da je neki nepoznat čovek mogao da je vidi bez odeće. – Gde sam? Šta se desilo? – zapitala je usplahireno. – Na bezbednom mestu. Sve je prošlo i nemate se više čega plašiti – rekao je Dok gledajući je u oči. – Oni... ljudi... gde su? Šta je s njima? – Nemojte misliti na njih, oni nisu važni. Bitno je da vas više neće ugrožavati... – Devojka je malo počutala i još uvek držeći žaket čvrsto na grudima pogledom obišla prostoriju. – Kako sam dospela ovamo? – Ja sam vas doneo – odgovorio je Dok Holidej. – Onesvestili ste se kada je došlo do pucnjave, sećate li se? – Dok je govorio, Holidej je i nehotice zadržao pogled na njenim zaobljenim mišicama i glatkim ramenima koja su izvirivala ispod žaketa. Devojka je primetila njegov pogled i još više porumenela. – Sećam se – rekla je i dodala. – Hvala vam. Ali, želela bih da... uzmem svoje stvari i ... – Vaše stvari su tu – rekao je Dok i ustajući sa kreveta pokazao rukom na putnu torbu pored stola. – Možete se obući i malo odmoriti. Vaša dilažansa će nastaviti put tek posle dva sata. Vozač je jedva došao svesti. – Hvala vam još jednom – ponovila je devojka tiho. – A... kome imam da zahvalim za sve ovo? Ko ste

vi? – dodala je snishodljivo. – Ja sam Džon Holidej, ako baš želite da znate, ali, ne verujem da je to uopšte važno. – Devojka se trгла i učinila pokret kao da će ustati, ali se setila da je neodevena i pritegnuвši žaket uz telo, opet je legla. – Džon Holidej, poznatiji kao Dok Holidej? – Da – odgovorio je Dok začuđeno. – Onda mi je vaše ime vrlo važno, ne možete ni slutiti koliko mi je važno. Zbog vas sam prevalila velika pшт i već sam bila izgubila nadu da ću vas naći. – Dok je začuđeno digao obrvu. – Tražili ste mene? Zašto?

– Na vas me je uputio vaš prijatelj šerif Vajat Erp. Ja sam Lana Frejzer – dodala je sada već sasvim živahno. – Moram da razgovaram sa vama o jednoj vrlo važnoj stvari. Hoćete li da me pričekate u salunu dok se obučem? – Dok je potvrdno klimnuo glavom i zatvorivši vrata za sobom sišao je u salun iz koga su nekoliko minuta pre toga odneli dvojicu mrtvih bandita. Dvojicu ranjenih građani su previli i zatvorili u jednu šupu da tu sačekaju oblasnog šerifa ako prežive. No, Dok nije razmišljao o njima dok je sedeo za stolom u uglu i mislio na devojku i o razlogu zbog kojeg je došla. Na razjašnjenje nije morao dugo da čeka, jer se ona pojavila desetak minuta kasnije. Ponovni susret sa čovekom koji ju je video bez najintimnije odeće, opet je izazvao rumenilo u njenim obrazima i ona je sela za sto izbegavajući da sretne njegov pogled. No, Holidej se držao sasvim prirodno i pošto im je krčmar poslužio kafu, on je započeo razgovor. – Dakle, šta je to zbog čega ste me tražili? – Razlog je moj brat.

On je oficir i osuđen je na smrt za zločin koji nije učinio. – Dok je zamišljeno digao obrvu. – To se ne dešava baš često. A kakav je to zločin koji mu se pripisuje? – Biću sasvim kratka. Pre nekoliko meseci, puk moga brata je vodio kampanju protiv jednog apačkog poglavice u pustim predelima Arizone. Posle sukoba kod klanca Medveđa Kandža, puk je zarobio nekoliko Apača. U toku noći, jedan zarobljenik je uspeo da se odveže i pokuša da pobjegne. Oficir, zapovednik straže je pripucao i ubio četiri zarobljenika, a jedan je, mada ranjen, uspeo da pobjegne. Izričita naredba je, međutim, bila da se sa zarobljenicima postupa čovečno. Moj brat je osuđen za ubistvo i vojni sud ga je osudio na smrt. On, međutim, nije učinio to ubistvo. – Tek posle kraćeg ćutanja, Dok je zapitao: – Kako je to moguće? Šta su rekli njegov komandant, ostali oficiri? Svedoci? – Svi su posvedočili da je moj brat izvršilac zločina, ali, to je laž!

– Kažete da su svedoci lagali? – primetio je Dok s nevericom u glasu. – Zašto? Da li je za to postojao neki razlog? – Bojali su se. – Od koga? – Od pukovnika Hardinga, komandanta puka. – Zašto bi pukovnik Harding imao razloga da vaš brat bude osuđen, i zašto bi terao svedoke da lažno svedoče, to ne razumem? – Zato što je on izvršio zločin. On je ubica! – Dok je sa razumevanjem pogledao Lanu. – Žao mi je što vas je zadesila takva nesreća, ali ne vidim kakve veze ja imam s tom aferom? – Vi treba da dokažete nevinost moga brata i spasete ga smrti. – Ja? – zaprepastio se Dok. – Šta

vas navodi na pomisao da ću se prihvatiti te uloge? – Vaš prijatelj Vajat Erp je govorio o vama kao o plemenitom čoveku. Tvrdio je da biste samo vi mogli otkriti i dokazati istinu, ali, da ne zna da li ćete hteti da se prihvatite tog posla. Ja... ja sam spremna da vaš trud i veštinu bogato nagradim. Daću... daću vam pet hiljada dolara ako uspete da dokažete nevinost mog brata. – Hej! – Rekao je Dok i digao obrvu. – Pet hiljada dolara je ogromna svota. Čitavo bogatstvo. – Život mog brata vredi više. Pre nekoliko meseci smo nasledili znatnu sumu novca i spremna sam da sve to potrošim samo da spasem Džona. – Dok je duboko uzdahnulo i sa prikrivenim sažaljenjem pogledao devojkicu. – Čujte, čak i ako bih iz bilo kog razloga prihvatio taj zadatak, šanse za uspeh su minimalne. Ako su svi svedoci jednodušno potvrdili da je vaš brat pucao, onda ne vidim kako bih mogao da dokažem nešto drugo. Vaša žamisao je unapred osuđena na propast. – Nije. Treba samo navesti svedoke da kažu istinu. – Dok je rezignirano zavrteo glavom i stisnuo usne. – Samo to. Pod pretpostavkom da su naterani da lažu, da više nemaju razloga za to, da se ne boje zbog lažnog svedočenja, da ih nađem i još puno toga. Mis Frejzer, zar ne shvatate da vaše nade vise o tankoj niti? – Lana ga je pogledala u oči a onda je oborila glavu i uglovi očiju su joj se ovlažili. – Shvatam, ali, ne mogu da se pomirim s tim da Džona više neće biti. Učiniću sve da to sprečim.

Dok ju je posmatrao, ispunjen protivurečnim osećanjima. Žalio ju je, jer

je verovao u njenu iskrenost, ali se sa sažaljenjem mešao i osećaj privlačnosti čiji su koreni poticali od trenutka kada je devojkicu polunagu nosio uz stepenice saluna. Nije mogao da se otme osećaju tople prijatnosti koja ga je obuzela kad se setio kako je izgledala u njegovom naručju, i kako je uzbuđljiv dodir njene meke kože. Onda mu takve misli nisu padale na um, ali sada ga je utoliko više koškalo kakve se sve tajne kriju u tom divnom živahnom telu. Ugasio je cigaretu koja je dogorevala i zapitao: – Ko su svedoci sa kojima bi trebalo pokušati, mis Frejzer. Koliko ih ima? – Lana je živnula. – Ima ih šestorica. To su Džori Stenvort, Art Martin i Vint Velington, a još trojici drugih se izgubio svaki trag. Ali, mislim da bi trebalo pokušati sa Džori Stenvortom. To jest... ako ste odlučili da mi pomognete. – Džori Stenvort – ponovio je Dok kao da nije čuo njeno pitanje. – Ko je taj? – Bio je izvidnik u puku kada se to desilo. Odmah posle suđenja otišao je i sada živi negde na granici. – Dobro, pokušaću da ga nađem. Ali, ništa ne mogu da garantujem. – Željna da odgovor potvrdi nečim opipljivim, Lana je pohnutala. – Gde hoćete da vam uplatim predujam, mister Holideje, na koju banku? – O nagradi ćemo govoriti kasnije, mis Frejzer – rekao je Dok gledajući je kao da je zamišlja u nekoj drugoj sredini, mestu i vremenu, i ona je maglovito naslutila kuda njegove misli blude. Osetila je da je prožima prijatno uzbuđenje neočekivanog i tajanstvenog misaonog spajanja i izdajničko rumenilo obasulo joj je obraze.

Prekorela je sebe zbog toga i vratila se brizi za brata.

*

Užareni vrh cigarilosa svetleo je u mraku crvenkastom svetlošću obeležavajući put kojim je Dok prešao ulicu Sotgan, obasjanu mesečinom i zastao na uglu. Prošlo je dva sata od kako je diližansa klopajući prešla preko mosta na Bisernoj reci i ušla u ružan mali grad Babilon. Pošto je rekao vozaču da njegovog konja smesti u gradsku štalu, ušao je u salun i barmena zapitao za visokog čoveka po imenu Džori Stenvort kome je glavno obeležje bilo dugačka kosa do ramena i brzo potezanje revolvera, na šta je barmen samo slegnuo ramenima. Ali, šapat u uglovima saluna govorio mu je da je Džori Stenvort ipak poznat u tom gradu i da će se brzo proširiti vest da dugokosog skauta i revolveraša traži došljak koji uprkos otmenom izgledu ne ostavlja utisak mekušca i plašljivca. Dva sata je Dok šetao ulicama i svuda je nailazio na sleganje ramenima i prazne poglede, ali je uprkos tome slutio da je njegov čovek još uvek u Babilonu. Dok je pogledom prekopavao pomrčinu. U traganju za čovekom dva sata su dugo vreme. Možda ga je instinkt ovoga puta varao. Iza njega ulične svetiljke izlivala su mutno žućkasto svetlo na ulicu i zraci bleštave svetlosti prstasto su se širili kroz prozore saluna „Uplakana cura“ i „Kolski točak“. Nasuprot bleštavosti, deo Babilona poznat kao stari grad, počivao je u tami, tih i preteći neprijatan. Ali, Dok i opasnost su bili stari prijatelji

i otpiknuvši vrhom srednjeg prsta užareni opušak cigare, on se uputio u mrak. Džori Stenvorta nije našao u „Bukaru“ salunu u starom gradu. Rečeno mu je da nije viđen ni u hotelu „Granica“. Nije ga sreo ni oko stočnih obora koji su se tu nalazili, niti na šetalištu u ulici Sotgan. Nestrpljenje je počelo sve više da zahvata Holideja i on se naslonio leđima na jedan neobojen drveni zid i iz tabakere izvadio tanku havana cigaru. Babilon je bio Stenvortovo uobičajeno stanište. Znao je da je u gradu boravio poslednjih nedelja. Instinkt mu je govorio da je negde u blizini. Ali, ako se Stenvort nalazio u Babilonu, zašto se krije? Da li se Džori od njega plašio? Ili je krio neku veliku tajnu koja ga je mučila?

Slegnuvši ramenima pustolov je stavio novu cigaru u usta i kresnuo šibicu o drveni stub. Kratkotrajan odsjaj plamčička obasjao je hladan sjaj sivopлавih očiju koje su činile kontrast sa tamnim markantnim obrvama, neupadljivo bledim licem, posledicom dugotrajnih noćnih bdenja. Kao u partijama pokera, i sada je izraz njegovog lica bio spokojan, ali tvrd i nepokolebljiv. Svaki susret sa tim čovekom mogao je biti opasan kao susret sa kobrom. Iz tmine jedne nadstrešnice, vukući noge u poderanim vojničkim čizmama, ogrnut dronjavom kišnom kabanicom, izašla je jedna džinovska silueta koja se iscerila i žmireći obrubljenim pijanim crvenilom očima koje su mogle da razaznaju samo obrise predmeta rekla: – Daj mi dolar za šolju kafe, druškane. – Dok je zavukao ruku u džep prsnika ali je do njega u

tom trenutku dopro vonj alkohola. Pijanac, pomislio je, ali i jadnik. Hitnuo mu je srebrni dolar i udobnije se namestio na svom mestu. Pijanac je uhvatio novac u letu i oči su mu blesnule. – Daj još jedan. Kada je čovek sam, mnogo ožedni. – Dok je osetio da ga podilazi odvratnost. – Produži dalje, ništarijo! – Misleći da je našao laku žrtvu, protuva se agresivno približila! – Daj dolar, nalickani kučkin sine! – procedio je kroz zube. – Ili ću te ubiti! – Dok ga je ošinio oštricom dlana po vratu. Udarac je bio kratak tek koliko dužina zamahnute podlaktice, ali je pogodio cilj strahovitom snagom da je odrpanac kao pokošen pao i ostao da leži. Dok je ponovo upalio ugašenu cigaru i hitnuo dogorelo palidrvce pored oborenog čoveka. Udahnuo je duboko i lagano se udaljio. Zaboravio je na pijanca pre nego što je odmakao pola bloka. Za čoveka koji je kao Holidej, često prisustvovao kafanskim tučama, ovakvi incidenti nisu bili ništa neobično. Posle još jednog sata bezuspešnog lutanja Dok se uputio ka gradskoj štali. Ptičica je verovatno pobegla. Neće biti lako pratiti trag njegovog konja pri mesečini, ali, budući da je bivši vojni izviđač jahao vojnog konja potkovanog specijalnim potkovicama, traganje će biti znatno lakše.

Kada je ušao u gradsku štalu, njegov ždrebac ga je pozdravio zadovoljnim rzanjem. Odškrinuvši jače plamen fenjera koji je visio na stubu, Dok je pomilovao svog Miga po gubici. Otvorivši odeljenje za opremu, upao je unutra i potražio pribor. Klimnuo je zadovoljno glavom. Pogrljeni štalar je do

sitnica postupio po njegovim naređenjima. Konj je bio očišćen tako da mu se dlaka presijavala, i isto to je važno i za opremu. Trebalo je još samo proveriti da li je neko te noći uzeo konja iz štale. Taj neko mogao je biti čovek koga je tražio. – Hej, gde si starče? – pozvao je štalara prijatnim baritonom. Niko nije odgovorio. Dok se osmehnuo setivši se kako je pretio štalaru da ga ne čeka ako mu konj ne bude dobro namiren. Mora da je prepaio jadnog starca. Onda je prestao da se osmehuje. Čuo je da se nešto pomaklo iza njega. Pre nego što je uspeo da se okrene, osetio je na kičmi pritisak nečeg tvrdog i okruglog. – Ne miči se! – Dok je stao nepomičan. Tražio je Džori Stenvorta. Izgleda da je Džori Stenvort našao njega.

*

Nečija ruka je zmijski obgrlila Holideja i izvukla mu koltove iz futrole. – Sada možeš da se okreneš. Dok se okrenuo. Stenvort je bio visok i mršav, prodornih zelenih očiju. Duga žuta kosa padala mu je na ramena. Brkovi su mu takođe bili dugački i vrhovima se spuštali na uglove usana. Za Zapadnjaka izgledao je uredno i čisto obučen, ali je bio rođen i odgojen na granici. U životu se bavio svim i svačim, bio je kauboj, železničar i nedavno i vojni izviđač u tvrđavi Sač. Džori Stenvort bio je tvrd i opasan kao osica dirnuta u gnezdu. Ali, nije bio revolveraš. Holidej je to znao. – Dok Holidej! – Bivši vojni izvidnik je prevaljao to po ustima, kao da mu proba ukus. Dok je pažljivo osmotrio ovog čove-

ka i klimnuo glavom. Stenvort je uspeo da ga iznenadi i zato ga nije trebalo potcenjivati. Stenvort je napravio grimasu i otkrio krupne snažne zube požutele od žvakanja duvana. – Za tebe bi bilo najbolje da brzo i bez laganja kažeš šta hoćeš, Holideje, jer sam ja od onih koji postaju nervozni kada se neko raspituje za mene.

– Ne znam zašto biste bili nervozni, Stenvorte. Došao sam da razgovaramo o poslu. – Kakvom poslu? – O masakru u dolini Sandaun Vels. – Izvidnikove zelene oči su se za trenutak zaiskrile varnicom iznenađenja, a onda su opet postale hladne. Stav udaljenog, usamljenog čoveka koji je skaut zauzeo, mnogo više je naličio držanju koje je taj čovek imao pred vojnim sudom u Džubavilu koji je desetak dana pre toga sudio poručniku Džonu Frejzeru. Toga dana, Džori je nadmeno ispršen stao na postolje za svedoke i zvonkim glasom potvrdio činjenicu da je Frejzer hladnokrvno ustrelio četvoricu od petorice zarobljenih Apača na mestu zvanom Sandaun Vels. Frejzerov advokat nije bio u stanju da toga dana pokoleba Stenvorta, a on nije pokazivao znake da će biti pokoleban sada, u svetlosti štalske svetiljke. – Kladiš se na propalog konja, špijunčiću – rekao je sa stavom nadmoći u sebi. – Sandaun Vels je istorija... – Frejzer je još živ, Stenvorte. – Dok mu omča ne izduži vrat. Reci šta si hteo, Holideje. – Frejzer me je angažovao da dokažem njegovu nevinost pre nego što mu namaknu omču oko vrata. – rekao je Dok. – On tvrdi da su lagali svi oni koji su sudu govorili protiv njega. Rekao

mi je da je pukovnik Harding najveći lažljivac od svih. Ali, pukovnik je i suviše velika zverka da bih mogao da stignem do njega, pa je izabrao sledećeg velikog lažljivca... – Senka osmeha dotakla je Holidejeve usne. – Izabrao je vas, Džori. – Pretnja je zaplamsala u Stenvortovim očima. – Na tom suđenju ništa lažno nisam rekao, Holideje. – Onda nećete imati ništa protiv da mi odgovorite na nekoliko pitanja. – Slušaj, Holideje – rekao je skaut oštro – možda drugi pred tobom s poštovanjem idu na prstima, ali, sa mnom to nije slučaj. Nije mi se dopalo kada sam večeras čuo da me traži neki sumnjivi kicoš sa kravatom. Budući da sam od miroljubive sorte ljudi, ja sam se prikrrio u verovanju da ćeš se mirno udaljiti, ali, kada ti nisi otišao, odlučio sam da uhvatim bika za rogove... a to sam učinio kad sam te saterao ovamo. Dakle, ti si rekao šta imaš, a ja sam rekao svoje. Sandaun Vels je završena stvar, i nemam ništa da kažem ni tebi ni bilo kome drugom, ni sada ni kasnije. Je li ti to jasno, Holideje? Ili, moram ovo da potkrepim koltom?

Bio je upečatljiv govor koji je održao, ali, Dok nije bio čovek koji lako podleže govorima, makar kako ozbiljni bili, pogotovu što je Stenvort u svojim postupcima pokazao neke amaterske greške. Nijedan pravi revolveraš ne bi propustio da Holideja temeljito pretrese i potraži skriveno oružje. Polazeći na ovaj detektivski zadatak, Dok se, suprotno svom uobičajenom ponašanju, opremio i dodatnim sredstvima odbrane, sluteći da

može upasti u razne opasne situacije. Naravno, zelenooki Džori će ga ubiti, jer je to po njemu bio najbolji ishod ovoga posla. Dok je to znao. Odlučio je stoga da koliko-toliko izjednači snage. Na pritisak prsta iz male futrole na rukavu u šaku mu je kliznuo mali, ali ubojiti pištoljčić deringer. Blesak svetlosti na malom pištolju naveo je Stenvorta da se prene, kao da je pred njega iskočila zmija zvečarka. Iskoristivši taj trenutak prednosti, Dok je udarcem šake izbio Džoriju revolver iz ruke. Oružje je palo u slamu, i Dok je naperio pištoljčić na Džorija kad je iza sebe čuo neki šum. Bilo je to samo slabo šuškanje slame, ali je i to bilo dovoljno da alarmira Holideja i natera ga da se okrene u trenutku kada je zaglušujući tresak potresao štalu. Tane je zviznulo pored Holidejevog uha i bez mnogo nišanjenja Dok je ispalio hitac na osobu koja se pogurena šunjala od ulaza. Napadač se zgrčio i pao na zemlju u istom trenutku kada je sa tavana štale grunula puška. Dok je odgovorio deringerom i mali pištolj je završio svoju funkciju. Puška je pala na slamu.

Dok se glavačke bacio prema puški. Nije mu bilo potrebno da vidi da bi znao da je Stenvort skočio da dohvati svoj ispušteni revolver. Čim je dohvatio kundak, Dok se zakotrljao u stranu. Grmljavina Stenvortovog „kolta“ ispunila je odaju, i dva kuršuma su se zarila u slamu i zemlju pored Doka koji je zauzeo položaj za paljbu i za tren oka repetirao pušku. No, ipak je zadržao prst na obaraču, jer se setio

crnokose lepotice koja je želela nešto da dokaže... ali, bez ubijanja. Dva čoveka su međutim već bila mrtva, a treći je bio na domaku smrti, od nje su ga delili samo delići sekunde. U tom sudbonosnom trenutku, Dok je čuo sebe kako viče. – Ne moraš da pogineš Stenvorte! – Ali, već je bilo suviše kasno. Preostalo je samo ubiti ili poginuti. Bivši vojni izviđač je zauzeo poziciju za sigurniji hitac. Dok je video crnu cev „kolta“ smrtonosno razapljenu prema njemu kao na strelištu. U očaju, pritisnuo je okidač i Džori Stenvort je bio odbačen unazad, a hitac iz njegovog „kolta“ je odleteo u vazduh. Dok je lagano ustao, čvrsto stiskajući u rukama pušku. Ali, u štali nije bilo više nikoga. Samo su tri mrtva čoveka ležala na slami.

*

U ranu zoru, bivši poručnik Džon Frejzer stojao je pored prozora odeven samo u pantalone i zavijao cigaru od duvana za lulu i potamnelog komada grubog papira. Bio je potpuno budan i zadovoljan što se oslobodio noćne more koja ga je pohodila u snovima. Čudno je to, razmišljao je, o čemu sve čovek razmišlja u ovakvim trenucima. Postojalo je mnogo važnih, vitalno važnih stvari čija ga je sadržina morala okupirati, a ipak, on je bio sklon da se seća samo malo važnih stvari. Kao na primer, jutra u proleće kada se zemlja budi iz svog zimskog sna i kada u čistom vazduhu oseća miris dima logorske vatre. Miris dima je zaista nešto čega je vredno sećati se. Ali, da li je bilo nečeg boljeg od

arome crne kafe ujutru, posle noćnog patroliranja kroz zemlju Apača? To je tek bio miris koji je kao prsti umetnika na žicama violine držao želudac gladnog čoveka.

Visoki čovek se osmehnuo. Bleda svetlost koja je prodirala kroz prozor, bacala je senku rešetaka na njegovo bledo zatvoreničko lice. Mirisi, prizori, zvuci, blesak jelenskog repa koji je tražeći skrovište preskakao oboreno stablo. Dani u patroliranju, a onda odmor na Istoku sa Ganom. Vraćanje u detinjstvo kada je kao dečak od mekog drveta izrezao svoj prvi pištolj, igranje vojnika, mada to u stvari nije bila samo igra već i pripremanje za život koji je znao da će uslediti. Život vojnika, uvek samo vojnika. U hodniku je odjeknuo bat koraka. Koraci su se zaustavili i vrata ćelije su se otvorila. – Unesi to unutra – naredio je kapetan Mič Dželison i ordonans je ušao praćen oficirom. – Dobro jutro, Frejzere. – Dobro jutro, kapetane. – Frejzer je bacio pogled na poslužavnik koji je ordonans stavio na sto. Komad mesa, jaja, hleb i kafa. Seo je da doručkuje. Ordonans je izašao, a Dželison je prišao bliže i naslonio se ramenom na zid. Oficirov glas je otkrivao izvesnu meru ogorčenosti. – Jutros imate posetioca, Frejzere... – Zaista? – promucalo je Frejzer, usta punih sočnog mesa. – Vaša sestra... – Dželison je zastao i izraz lica mu je postao mekši kao uvek kada je razmišljao o Lani. Odmah zatim izraz očiju mu je opet otvrdnuo. – I vaš prijatelj kockar... ili revolveraš. – Frejzer je lagano spustio viljušku. – Holidej se vratio? – Pris-

peo je u Džubavil u toku noći. – Frejzer je ustao nervozno. – Je li imao sreće sa Stenvortom, kapetane? – Osuđenik je znao da kapetan nije obavezan da mu bilo šta kaže, ali, dvojica oficira bili su prijatelji u garnizonu Fort Sač pre incidenta u Sandaun Velsu, zbog koga je Frejzer optužen i proglašen krivim. Ozbiljno Dželison je prekomandovan u Džubavil gde je trebalo da vodi brigu o zatvoreniku do dana izvršenja kazne.

Kapetan je mrdnuo bradom i pogledao hladno. – Zavisi šta smatrate srećom. U svakom slučaju, našao je Stenvorta u Babilonu. – Dok je govorio u njegovom glasu se osećao prizvuk nečeg zloslutnog, primetio je Frejzer. Zapitao je nestpljivo. – Da li je tamo bilo nekih neprilika, kapetane? – Ne znam šta ste drugo mogli očekivati kada ste vi i vaša sestra odlučili da angažujete takvog čoveka? Naravno da je bilo gužve. Pre dve noći, Stenvort i još dvojica drugih ubijeni su u Babilonu u obračunu koji se odigrao u gradskoj štali. Nije potrebno biti mudrac da bi se pogodilo ko je to učinio, Frejzere. – Frejzer je lagano seo i počeo besmisleno da trlja šake o kolena. – Džori Stenvort je lagao na sudu. Frejzeru se učinilo da jedini čovek koji bi mogao da nađe Stenvorta i natera ga da povuče svoj lažni iskaz može biti samo neko kao Dok Holidej, čovek koga je Vajat Erp opisao kao najhrabrijeg i najinteligentnijeg pustolova na Zapadu. Frejzer je znao rizik angažovanja takvog čoveka, ali, drugog nije bilo. Trojica mrtvih je ipak bilo previše. Nikada nije ni sanjao da

će cena biti tako visoka. Prošlo je dosta vremena pre nego što je mogao da progovori normalnim glasom. – Hoćete li mi dozvoliti da razgovaram s njim, kapetane – zapitao je. – Na nesreću, nemam nikakvo zakonsko pravo da vas sprečim da se vidite i razgovarate sa kim hoćete. Primili smo izveštaj iz Babilona i očigledno je da je taj dželat oružje potegao u samoodbrani, pa stoga, zakon ne može ništa da preduzme. Naravno, ako kažete da ne želite da ga vidite... – Moram da ga vidim. – Džone, razumem kako se osećaš – prešao je kapetan na staro oslovljavanje svoga druga – i shvatam da se hvataš za slamku, za bilo šta što te može spasti. Ali, da se povežeš sa takvim tipom, kockarom i revolverašom kao što je... – Znam sve o Doku Holideju, kapetane – sada već sigurnim i normalnim tonom rekao je Frejzer. – Pre mesec dana ni mrtav ne bih imao nikakvog dodira sa takvim čovekom, ali, vremena su se promenila. I sada mi se ne sviđa ono što radi i čime se bavi, ali, otkrio sam da ni kod njega nije sve crno kao što na prvi pogled izgleda. On ima svojih dobrih strana, a sasvim sigurno da je karakteran i pouzdan tip.

– Bićeš začuđen kada vidiš kakav je. – Možete biti ironični koliko hoćete, kapetane, ali, mislim ozbiljno. Na prvom mestu sam se uverio da je Holidej nepokolebljiv u onome što namumi. Dokaz je da je u Babilonu rizikovao život. – Ja bih radije da nemam takve nepokolebljive ljude pored sebe. – Govorite kao iz knjige, kapetane. Dozvolite mi da vas podsetim da su

me, onoga dana kada je pukovnik Harding odlučio da zlonamerno uništi moju karijeru i pošalje me na vešala, svi ljudi koje sam smatrao iskrenim prijateljima bez kolebanja su me napustili. Svi do jednoga! – Dželison se trgao i ukrućenog držanja pošao prema vratima. – Ne vidim razloga da kopate po starim ranama, Frejzere – rekao je resko i okrenuo ključ u bravi. – Po vojnim pravilima svaki oficir je dužan da oficiru koji je osuđen zbog teške povrede vojnih pravila, odmah uskrati prijateljstvo i vernost. – Začutao je za trenutak, a onda je energično nastavio. – Ako sam dobro shvatio, vi želite da razgovarate sa tim čovekom? – Da, što je moguće pre. – Urediću sastanak za jedanaest sati. Želite li još nešto? – To je zasada sve. Hvala... kapetane. – Frejzer je zadržao ukrućen vojnički stav sve dok se teška rešetkasta vrata nisu zatvorila za Dželisonom. Tek kada ga ovaj nije mogao videti, on je klonuo ramenima i umorno se spustio na grubu drvenu klupu pored stola. Nisu razumeli ništa. Kako su mogli kada nisu u njegovom položaju. Samo čovek osuđen na smrt zna šta je pravo očajanje. Očajanje... Praznim očima pogledao je kroz prozor. Napolju je nebo bilo jasnoplavo kao da se ništa nije desilo. Bilo je trenutaka tih poslednjih nedelja kada nije verovao da je sve što se događa zaista stvarnost i da se događa baš njemu, sinu ratnog generala, jednom od najboljih kadeta u Vest Pointu i oficiru od karijere. Samo pre nekoliko nedelja stojao je na pragu briljantne karijere, a sada je zubima i noktima

grizao da izbegne sudbonosan zagrljaj dželatove zamke. Ljudi koje je neka da ubrajao u svoje verne prijatelje i drugove napustili su ga. Sada je uživao potporu i podršku samo svoje sestre i jednog avanturiste sumnjive prošlosti.

Odbacio je iz glave te misli i ponovo se usredsredio na doručak. Nije mogao sebi da dozvoli da ne jede, zaključio je u sebi odlučno. Ali, kada je primeo viljušku sa komadom hladnog mesa do usta, prizor tri mrtva tela ispružena na zemlji u grču nasilne smrti kao vizija mu je izašla pred oči i apetit ga je napustio. Taj doručak biće obrok koji će morati da preskoči, shvatio je na kraju. Ustavši na noge, prišao je prozoru i počeo da pravi još jednu cigaretu od krutog papira. Pitao se da li je čak i njegov život bio vredan da se za to angažuje čovek kao Holidej. Nije bio u pitanju novac, jer je sreća htela da ga ima. Ali, da li je vredelo za jedan život žrtvovati tri, bez obzira što je jedan od njih bio lažov.

*

Džuli Brener je volela viski, gladak dodir svile na telu i naročito crnomanjaste muškarce. Bar tako je rekla Holideju, osmehujući mu se sa jarkocrvenim namazanim usnama. – Znaš li koliko dugo sam čekala na pravog, čestitog lafa da se pojavi na ovim crvljivim vratima, Džoni, darling? Ne znaš? Pune dve šugave godine! – Šta mi kažeš – bio je Holidejev kratak odgovor, jer očigledno nije bio impresioniran njenom pričom. Sedeo je na visokoj stolici na kraju šanka u salunu

„Srebrni dolar“. Sedeo je leđima oslonjen na zid i u negovanoj ruci držao je upola ispijenu čašu brendija. – To je čista, najsvetija istina – nastavila je da ga ubeđuje salunska zabavljačica, nimalo obeshrabrena nedostatkom oduševljenja kod njega. Sa dvadeset i pet godina, izgledom malo nagojena, ali još uvek sa skladnom figurom i dosta lepim licem pod debelim slojem šminke, Džuli je provela deset godina ispijajući alkohol u memljivim salunima, i nije se lako predavala. – Naravno, neki lafovi su svraćali s vremena na vreme – nastavila je da ćereta – ali, bili su malo mlohavi. Znaš, polucrvljivi, kako da ti kažem. – Prevukla je uperenim prstom niz njegovu mišicu sledeći nejasne konture nabrekle žile. – Nisu bili tako čvrsti i kremen kao ti, Džoni darling.

– Šteta! – Možda ipak nije, šta misliš? Čuj, hoćeš li da me častiš jedno piće, dečko? – Dok se okrenuo barmenu i pucnuo prstom. – Posluži je – ali, dalje nije pokazivao interes da se upusti u razgovor. Džuli je slegnula ramenima, stegla zube spremna da zagrije. Ona je igrala ulogu jevtine ljubavnice pijancima iz Džubavila i okoline, i nije bila navikla da se prodaje krupnijim ribama, parajlijama ili značajnim ljudima. Do njih nije mogla doći, a oni sitniji je nisu interesovali. Ali, ovoga puta sjajnooka Džuli bila je ozbiljno zainteresovana. Naišla je na strašnog lafa, ne toliko gromadno građenog koliko ubojitog držanja i pogleda, što joj je više odgovaralo. Odmah po njegovom dolasku u Džubavil, ocenila je da je taj crnooki džentlmen

pravi primerak najlafovskijeg soja i to njeno oduševljenje nije se ništa smanjilo posle saznanja za događaje u Babilonu. – U čemu je stvar, Džoni dečko? – navaljivala je dalje. – Zar ti se ne dopada moj stil? – Dok joj je posvetio malo zainteresovaniji pogled. Naprotiv, pre bih rekao da mi se dopada, Džuli – prevaljao je preko jezika. I nije lagao. U toku godina lutanja i potucanja po salunima, upoznao je dosta mladih dama, „zabavljačica“ kojima je zadatak bio da goste naviknu na trošenje novca porudžbinama piva za sebe ili „svoju damu“ koja je obično bila obojena voda, i smatrao je da je Džuli bolja i manje napadna od ostalih. Džuli Brener je možda bila prosta i prodavala se za novac, ali, Dok je u njoj naslućivao tragove još živog poštenja. A poštenje je bilo vrlina koja se nije često sretala na mestima gde su se ukrštali putevi kockara, revolveraša, siledžija, drumskih razbojnika i svakog drugog šljama.

Džuli je zablistala. – Čuj, od tebe je zaista lepo što tako govoriš, Džoni, srce. I ne ljutim se što nisi mnogo raspoložen za razgovor. Vreme je večeri i u ovo doba kod nas nema mnogo gužve, pa gazda i ne očekuje od mene bogzna šta. – Dok je sivoplavim očima odmerio koštunjavog čoveka koji je stojao na suprotnom kraju šanka. Neko mu je rekao da su Džuli i Varn Hardkesl ljubavnici. Vlasnik saluna nije blagonaklono gledao na ponašanje svoje zabavljačice, jer mu nije odgovaralo da toliko pažnje posvećuje neko me ko celo veče pije jedno piće, i Dok je bio dosta siguran da je bio predmet

razgovora između Hardkesla i dvojice građana koje je ovaj služio. – Možda bi morala bolje da proceniš, Džuli – posavetovao ju je Dok srknuvši piće. – Vern me nije kupio celu, daje mi samo platu za jedan određeni posao – odgovorila mu je Džuli kao da mu je pročitala misli. – Sem toga, sviđa mi se tvoje društvo, mada nisi baš mnogo društven, Džoni, mali moj. – Šta mogu kada sam takav – odgovorio joj je Dok slegnuvši ramenima. Pokreti su mu bili odmereni i držanje neusiljeno. Na kraju teškog dana voleo je da se opusti. – Oh, sigurna sam da nisi ni upola tako loš kao što kažu. – A koliko sam loš, šta kažu? – Pa... priča se da si u Babilonu ubio trojicu... uključujući i Džorija Stenvorta. – U pravu su, to je istina. – Usne su mu se izvile u prezrivi osmeh. – A oni koji ubijaju ljude u buketima po tri komada, nisu podobno društvo za mlade dame, Džuli. – Ona se netremice zagledala u njega i zapitala tiho. – Šta je to što čoveka natera da ubije, Džoni, dragi? – Pitanje ga je zateklo nespremnog i Dok se za trenutak zbunio, mada je to bilo čudno za čoveka koji je uvek imao oklop na sebi. Ali, bilo je trenutaka kada bi neko iznenada bačeno koplje probilo oklop i jedan od tih trenutaka bio je ovaj. Stojao je netremice zagledan u Džuli, tražeći reči, sve dok Hardkeslov opori glas nije naterao Džuli da ustane. – Idem da vidim šta ta gluperda hoće, Džoni dragane. Nemoj mi pobeći.

Dok se zagledao za njom, misleći samo o onome što ga je pitala. Onda je digao čašu i zagledavši se u svoju

sliku u ogledalu iza šanka, počeo je da se priseća šta je to što čoveka nateralo da nekoga ubije? Početak se odigrao davno, desetak godina ranije, kada je prvi put udahnuo vazduh Dalekog zapada. Dešperatan, progonjen mislima o bolesti i bliskoj smrti, prepuštao se životnoj matici rezignirano kao utopljenik. Ali, i takav nije mogao, tačnije nije hteo da se pomiri sa grubom silom i nasiljem, i kada ga je revolveraš Romero ponizio, smogao je snage da poželi da živi bar toliko dugo da vrati dug. Nedeljama je učio da potježe revolver i uspeo je da stekne brzinu i preciznost ne samo zahvaljujući prirodnim refleksima i ruci naviknutoj na klavirske dirke, već i osećaju da život ionako stremlji jednom istom cilju, smrti, i da je beznačajno da li će ovaj svet napustiti danas ili sutra. Taj osećaj dao mu je onu neverovatnu hladnokrvnost koja ga je u kritičnim trenucima činila nepobedivim. Kada se posle nekoliko nedelja pogledao oči u oči sa Romanom, revolveraš je u njegovim sivoplavim očima ugledao stravičnu sliku smrti. Metak koji ga je pogodio pokrenuo je točak sudbine koji se više nije mogao zaustaviti. Dvoboj sa Romerom, jednim od najopasnijih desperadosa na Zapadu, doneo mu je slavu revolveraša, i od tada je njegov put posut mnogobrojnim leševima koji su ostajali na podu raznih saluna, na ulicama gradova i svuda gde je prenošena od usta do usta stigla legenda o džentlmenu revolverašu Doku Holideju. Ono što je u njegovo srce unosilo setu bila je svest da to neće prestati, sve dok i on sam jednoga dana ne nai-

đe na bržeg i spretnijeg od sebe. Tada će ostati da leži na podu nekog saluna sa metkom u srcu i niko neće plakati niti zažaliti za njim. Najmanje Džuli Brener.

Lak, neodlučan dodir po mišici vratio ga je iz prošlosti u blistavo osvetljenu stvarnost saluna „Srebreni dolar“. – Džoni, lepotane... jesi li dobro? – Dok se trepćući zagledao u debelim slojem pudera našminkano lice Džuli Brener. Nije imao običaj da odluta u prošlost i uspomene kao ovom prilikom. Pozvao je barmena. – Još jedan brendi i ono što dama pije, mešino. – Hardkesl je nešto promrmrljao, uzmuvaio se, okrenuo se oko sebe tražeći nagoveštaje podrške od svojih prijatelja, ali mu niko ništa nije rekao. Dok je posmatrao gostioničara dok je nalivao piće, a onda je zauzeo udobniji položaj na stolici. Hardkesl se okrenuo noseći u ruci flašu, ali je zastao jer se čulo lupanje čaše po šanku. Pustolov je ćutke prstom pokazao na malu mokru mrlju na šanku pored njegovog lakta. Hardkesl je planuo rumenilom a onda je uzeo krpu i obrisao taj deo šanka. Ljut kao ris, presekao je pogledom jednog starca koji se tog trenutka udaljio, pošto je pre toga jedva čujno zviznuo. – Oh! – odahnula je Džuli, ostajući bez daha. – Ovako nešto još nisam videla. Čuj, prošle nedelje je Varn baš na ovom mestu potegao sačmaru i napunio olovom jednog pijanog gosta samo zato što je bio bezobrazan. – Šta kažeš? – Dok se osećao prijatno. Uvek je mrzeo neučtive i naduvene ljude, i uživao je da bocne prenađuvan balon njihove uobraženo-

sti. To mu je pomagalo da se oslobodi unutrašnje napetosti koje je nasilničko ponašanje izazvalo u njemu. Bacio je kratak pogled prema leptirastim vratima. Još je nema. Srknuo je svoj brendi i Džuli, uživajući u oreolu svoje pobjede, provukla je svoju napuderisanu ruku Holideju ispod ruke i podatno naslonila svoj zaobljeni kuk na Dokovo bedro. – Ti si stvarno neki poseban tip čoveka, Džoni, momče – rekla je, napućivši usne. – Čini mi se. – Ne, ozbiljno ti kažem, Kazanovo. Mogla bih se stvarno zapaliti za tebe da nije tih revolvera. – Više bih ti se dopao bez njih? – Naravno da bi. Jesi li ikada razmišljao o tome da ih okačiš o klin, Džoni? – Izraz Dokovog lica nije se promenio, ali u duši potajno se osmehivao. Sve one žele da čoveka promene, da ga prilagode svom modelu, pomislio je, čak i uvenule salunske ruže koje bi i same mogle da pretrpe temeljne promene svoje ličnosti i ponašanje. Kada čovek živi burnim, pustolovnim životom, živi zato što je nesrećan, i da su one, žene, jedine koje mogu da izleče njegovu nesreću i jad, pomoći mu da živi kao častan, srećan građanin. Kakve lude! Zar nisu mogle da shvete da, iako dobar deo sreće leži u njihovim rukama, nisu dovoljno moćne da izmene sudbinu.

Odjednom, zamoren devojčinim društvom i dugim čekanjem, visoki pustolov je izvukao ruku i promrmljao. – Videćemo se kasnije, Džuli. – Pogledala ga je začuđeno i uvređeno. Činilo joj se da je fino napredovala u pridobijanju njegove naklonosti. – Oh, mili – zavapila je – preterala sam i

rekla nešto pogrešno, je li? Nikada mi na pamet nije palo da ti potkresujem rogove, dragane. Hoćeš li mi dozvoliti da te častim pićem? – Džuli je začuvala shvativši da se njegova pažnja odjednom usmerila na drugu stranu. Dok je spustio čašu na šank i blistavim očima se zagledao u pravcu ulaza u salun. Džuli bi mnogo dala da jedan takav pogled uputi njoj, ali, ta sreća bila je daleko od njenog dohvata. Okrenuvši se prema vratima ugledala je neku ženu koja je tamo stajala lica uokvirenog između odškrinutih leptirastih vrata. – Oh, to je dakle, sada razumem – rekla je peckavo nežnim glasom. – Ti tražiš pravu damu, je li tako, Džoni, dragi. Nju si očekivao? – I suviše pričaš, Džuli – primetio je Dok nesvestan da je na pojavu mlade žene nesvesno namestio bolje revere sakoa. Tek na začuđen pogled salunske dame primetio je šta radi. Džuli je sumnjičavo zavrtila glavom. – Džoni, dragi, nisam sigurna da su prave dame za pustolova kao što si ti. One takve kao ti samo koriste. Mislila sam da si dovoljno inteligentan i da si to davno shvatio. – Ona je poslovni partner, bejbi – pokušao je Dok da je uveri, ali, nije bio siguran da mu je to pošlo za rukom, jer ni sam nije bio načisto kakve su njegove namere prema Lani Frejzer. Lakim koracima gracioznog igrača, uputio se prema vratima.

– Poslovni partner? – promrmljala je Džuli žalosno gledajući za dvema osobama koje su prošle pored prozora i uputile se niz ulicu. – Džoni dragi, kada bih uspela da moje oči zasijaju na moje klijente tako kao što su tvoje

zasjale kada se tvoja klijentkinja pojavila, ja bih bila najbolja zabavljačica u Nju Meksiku.

*

Plavičasti jastučići duvanskog dima lebdele su oko Doka Holideja. Dok je posmatrao kako Lana Frejzer proba svoju kafu, mršteći se i najзад vraća svoju šoljicu na tanjirić. Njegove oči su gledale bezizražajno, bez iskre zainteresovanosti. Ali, ta poza nije odgovarala istini, Dok je to znao, ali je istinu skrivao i pred samim sobom. Konačno, posle nekoliko minuta ćutanja, devojka je smogla hrabrosti da ga pogleda iskrenim pogledom lišenim osećaja nesigurnosti koji je nosila još od njihovog prvog susreta. Lana Frejzer bila je nekoliko godina mlađa od svoga brata. Sa dvadeset i tri godine, sada je izgledala viša, vitkija i dostojanstvenija nego pri prvom susretu. Bila je privlačna ne u konvencionalnom smislu, već na neki drugi način, neobičan, kao da iz sebe zrači vulkansku toplinu i snagu. Njena ideja bila je da angažuje Holideja za istragu, od njenog nasleđstva je obećana nagrada za uspešno obavljanje posla. Nešto ranije toga dana, ona je pratila Holideja pri njegovoj poseti zatvoru, gde je do sitnica raspravljen događaj u Babilonu, ali, nije postignut dogovor o sledećim koracima. Posle toga brat i sestra su razgovarali o tome da li da i dalje koriste Holidejeve usluge. – Vi ne govorite mnogo, mister Holideje – primetila je. – Govorim kada imam šta da kažem. – Pustolovov glas imao je notu oštine. Osobe sa

puno mašte poput Džuli Brener mogle bi dokučiti istinu iz pogleda i izraza lica, ali, ako je Dok u Lani Frejzer gledao nešto više od običnog poslovnog partnera, onda se to nije moglo po njegovom ponašanju zaključiti. Zavaljen u plišom tapaciranu stolicu, obavijen dimom cigare, Dok je držao spremna sva svoja odbrambena sredstva. U tom trenutku bio je vitez zaštićen neprobojnim oklopom.

Lana Frejzer je spustila ruke na sto. – Onda, kako da kažem, dalje ćemo nastupati poslovno, je li tako, mister Holideje? – zapitala je tiho. – Sve je u okviru posla, zar ne? I do sada je tako bilo. – Mislim, posle onoga što se desilo u Babilonu... oh, ne znam... – Ono što se desilo u Babilonu bilo je posledica Stenvortove odluke da se ponaša kao budala. Uz to, imao je dosta novca da njime ubedi dvojicu pomagača da naprave trostruku budalaštinu. Eto, to se desilo. – Dobro, neka bude da je tako. Ali, pre nego što završimo sa Babilonom, pomenula bih nešto o čemu smo brat i ja noćas razgovarali i o čemu želimo da čujemo vaše mišljenje. Vi ste rekli da je u džepu Džorija Stenvorta posle njegove smrti šerif našao skoro hiljadu dolara... – Tako je. – Čudi nas kako je čovek njegovog kalibra mogao da dođe do tako velike sume novca. Možete li to na neki način da objasnite? – Stenvort je dugo bio izvidnik... možda je nešto uštedeo... a onda, ima i drugih načina. Možda je imao sreće na kocki. – Možda je tako. Ili je, možda, pukovnik Harding bio obavezan da Stenvortu plati mnogo novca za njegovo lažno svedo-

čenje pred vojnim sudom. – Ako je lažno svedočio. – Devojka ga je uvređeno pogledala. – Još uvek sumnjate u nevinost moga brata, mister Holideje? I posle događaja u Babilonu? Mislila sam da će vam biti jasno da je pravda izigrana čim je Džori Stenvort bio spreman da ubije da bi sprečio da njegove laži budu otkrivene. – Događaj u Babilonu meni lično potvrđuje tačnost vaše verzije događaja. Drukčije se ne bi moglo razumeti besmisleno Stenvortovo ponašanje. – Dakle, i dalje ste na našoj strani! – Naravno da jesam. – Sigurno? – Čak i da nisam, dogovorena nagrada me stavlja na vašu stranu – rekao je Dok, skrećući tok njenog razmišljanja. Video je da joj je laknulo i dodao je: – Pitanje je da li vam još uvek treba moja pomoć? Jeste li odlučili? – Lana je lagano klimnula glavom. – Da, odlučili smo da od vas zatražimo da nastavite istragu, mister Holideje, uprkos nemilog događaja u Babilonu. – Mada nije važno ko je za šta glasao, mis Frejzer. – Džon je bio protiv toga da dalje vodite istragu, ali, ja sam bila za vas i ja sam na kraju pobedila, kao što obično biva.

Senka mrštenja je dotakla njegove tamne obrve. – Vi...? Mislio sam da će biti obrnuto, i da ćete vi hteti da odem. – Ne. Ja još uvek verujem, ono što je mister Erp rekao o vašim sposobnostima, da ste vi jedini čovek koji nam može pomoći. I, uverena sam da vi ne sumnjate u nevinost moga brata, mada to ne pokazujete. – Dok je osetio žaoku i isturio štit da je dočeka. Sve su iste na ovaj ili onaj način, uvek pokušavaju da čoveka promene. Tehnika

Lane Frejzer biće očigledno u stilu „vi ste mnog finiji čovek nego što dozvoljavate da se vidi“. Pa lepo, i druge su pokušavale na isti način, ali, nisu dospеле daleko. Osmehnuo se da bi joj pokazao kako ju je lako prozreo. Onda je rekao. – Verujem u ono što vidim, a u ono ostalo... To zavisi od mnogo čega. Pa lepo. Ko želi da bude sledeći? – Ona se ljutnula. – Molim vas! To je vrlo neukusna šala, mister Holideje. – Jeste, zar ne? Dobro, onda koga želite da saslušam u sledećoj rundi? – Devojka se nagnula prema njemu i poverljivim glasom mu saopštila da je upravo čula da su dva Frejzerova druga, oficiri u garnizonu koji su bili prisutni događajima u Sandaun Velsu i svedočili na sudu, upravo otišli na odmor u Mekon. Brat i sestra Frejzer su odlučili da od Holideja zatraže da otputuje u Mekon i da tamo potraži oficire, Vilingtona i Martina. Cilj bi mu bio da pokuša da ih nagovori da izmene njihove izjave date pred sudom. Pod pretpostavkom da se Vilington i Martin boje strašnog pukovnika Hardinga i da su bili prinuđeni da potvrde njegove optužbe, što je bila Frejzerova teza, i brat i sestra su smatrali odlazak dvojice oficira na odmor u Mekon kao srećan obrt sudbine. Po Laninom mišljenju, i Vint Vilington i Art Martin su isprobani veterani oficirskog kadra, i nije bilo verovatno da će rado i lako priznati svoju laž. No, i ona i brat su imali poverenja u Holidejevu sposobnost da ih urazumi i privoli na saradnju.

– Mislite da iščupam istinu od njih? – zapitao je značajno. – Samo ako ne bude drugog načina. Vidite, nedelje

prolaze, mister Holideje, izmiču se ne-
ošetno. Džon... – reč joj je zastala u
grlu kao da se zagrcnula. – Izvršenje
kazne nad Džonom određeno je za de-
seti sledećeg meseca, i ne možemo do-
pustiti da gubimo vreme. Treba se žu-
riti, ali, nadam se da primena sile ne-
će biti neophodna. Može biti da će, ka-
da se suočite sa Vilingtonom i Marti-
nom i kada shvate da smo po svaku
cenu rešeni da isteramo na videlo is-
tinu o Sandaun Velsu, u njima prevag-
nuti poštenje i da će poželeti da sa
srca skinu teret koji mora da ih pritis-
ka. – Dobro, vi nastavite da se nadate
a ja ću odigrati karte onako kako bu-
dem mogao. – Uzeo je šešir. – Imate
li još nešto? – Samo još jedno, mister
Holideje. Hoćete li molim vas... naj-
lepše vas molim, pokušati da izbegne-
te potezanje oružja? – Kao što sam re-
kao, odigraću karte onako kako pad-
nu – rekao je i ustao. – Dozvoljavate
li da vas otpratim do hotela? – Hvala
vam – osmehnula se – ali, posle svih
ovih razgovora poželeda sam još jednu
šolju kafe. – Osmeh joj je nestao kao
oblak na vetru kada se njen pogled
sreo sa njegovim. – Pođite s Bogom,
mister Holideje. – Njene reči kao da
su ga ostavile sasvim ravnodušnim.
Poklonio se i namestivši šešir na gla-
vu uputio se ka vratima koja su se ot-
vorila pritisnuta njegovim prsima. Na
Lanin znak, prišao je kuvar Milt Džen-
son noseći u ruci lonac sa kafom. –
Nije moja stvar, madam – rekao je la-
ganim glasom kao da bira reči – ali,
rekao bih da ste napravili rđav izbor
društva. Čini mi se... – Gledajte svoja
posla – rekla je oštro. Zatim se zagle-

dala preko ulice u stasitu figuru koja
se udaljavala. – On je samo jedan vrlo
usamljen čovek. – Usamljen je zbog
toga što većina poštenih ljudi izbega-
va da mu dopusti da im priđe, i to je
pravilno...

– Hvala vam, mister Džensone. –
Milt Dženson je uzdahnio, obrisao lo-
nac keceljom i vratio se nazad u kuhi-
nju u oblast prljavog posuđa i ostatke
hrane. Ako ih pustite da rade sve što
su naumile, one će pre ili kasnije doći
i tužiće se na vas, zato što ih niste upo-
zorili na vreme. A ako opet prekoračite
granice svog uobičajenog interesovanja
i stavite se u ulogu njihovog čuvara,
one vas belo pogledaju i kažu hvala
vam, mister Džensone. Nema sumnje
da je njegov otac bio u pravu kada je
o ženama govorio da su one posebna
vrsta domaće životinje, guske i ovčice
kako je imao običaj da kaže.

*

Izdužen pored puta sa nizom kao
zubi poredanih kuća i nekoliko krivu-
davih ulica, Durant nije bio baš neki
blistav grad. Imao je trgovinu, jedan
salun, dopisništvo nekog lista koje je
godinama bilo zatvoreno i crkvu čija
se vrata još duže nisu otvorila. Bila
je prošla ponoć, ali je u salunu još
uvek bilo svetlosti kada je jedan
usamljeni konjanik na mrkovu doja-
hao iz Džubavila. Salun je nosio naziv
Visoka kraljica i Dok je sjahao pred
njih i ušao unutra. Prostorija je bila
zadimljena, polumračna i zaudarala je
na kiselo pivo. Iznad šanka visila je
ružna slika u ulju koja je predstavljala
neku punačku ženu opruženu na crve-

nom plišanom divanu sa tankim velom prebačenim preko krila. Prljava mesingana pločica na donjem delu rama otkrivala je da slika nosi naziv „Portret jedne leđi“. Nekoliko ljudi usjaktelih očiju igrali su poker za jednim stolom. Kada je Dok ušao, oni ga nisu čak ni pogledali. Izgledali su umorni kao da su igrali beskrajno dugo.

Pustolov je poručio brendi i otpivši najpre dobru količinu, nastavio je lagano da pijucka. Nije obratio pažnju na krčmareve uzaludne pokušaje da započne razgovor, ispio je do kraja svoje piće i izašavši napolje vinuo se u sedlo. Jašući uz ulicu na zapadnoj strani grada, bacio je pogled nazad i primetio da se iz dimnjaka saluna u noć dižu rojevi čudno obojenih varnica. Nabrao je obrve zamišljeno, a onda je slegnuo ramenima, zapalio cigaru i odstranio iz svojih misli Durant i varnice iz dimnjaka, sve do reke na koju je ubrzo naišao... Topot konjskih kopita je ujednačeno odjekivao žučkastim prašnjavim putem i odbleskom mesečine tiho je svetlucao na metalnim komadima opreme, i lančiću džepnog sata koji mu je visio preko prsnika. Dok je nastavio da jaše kroz gustu tminu tri skoro identična krošnjasta pamukova drveta, zavio jednom blagom okukom, a onda nastavio neravnim putem prema ivici reke Big Džon, čija je površina izlomljeno svetlucala na blistavoj mesečini. Mada je utonuo u sne na javi, Dok je bio dovoljno budan da primeti konjanika u momentu kada su se oni pojavili na obali na suprotnoj strani reke. Dok je reagovao skoro automatski. Zategnuvši vođice svoga Miga u momentu kada su

se oni pojavili na obali, izvadio je jednim glatkim pokretom revolver iz futrole i bio je spreman na paljbu, još dok se pod kopitama njegovog konja od zatezanja vođica dizao oblak prašine. Na usamljenim putevima Dok je sve i svakoga gledao kao moguću opasnost i neprijatelja, sve dok se ne bi dokazao drukčije... A u načinu kako su se tri konjanika pojavila i zaustavila na suprotnoj strani reke bilo je nečeg opasno pretećeg. – Ko je tamo? – doviknuo je dubokim autoritativnim glasom koji se morao daleko čuti. Niko nije odgovorio. Trojica konjanika izgleda da su nešto čekala. U jednom momentu Dok je ugledao bezoblične siluete još četvorice jahača koji su jahali prema njemu. Okrenuvši se u sedlu, ugledao je grupicu od šest ili sedam konjanika koji su se približavali iz senke tri velika pamukova drveta. Dok je osetio da mu uz kičmu gamižu ledeni žmarci straha. Ovo je očigledno bila dobro pripremljena planirana zaseda... Sada se setio rojeva varnica koji su se dizali iz dimnjaka saluna u Durantu. To je morao biti signal da je napustio Durant i pošao putem.

Kada se najbliža grupa konjanika približila, on je razabrao da su to pripadnici vojne konjice. Dok je zapeo obarač revolvera i uperio ih u široke grudi najbližeg konjanika, jednog grobnog četvrtastog čoveka koji je nosio oznake naredničkog čina. – Ni koraka dalje, vojnici – rekao je Dok. – Baci oružje – odgovorio je na to kratko narednik. – Bićeš mrtav pre nego što uspeš da opališ drugi metak. – Dok je znao da je to istina. Do tog tre-

nutka verovatno da je na njega sa svih strana već bilo upereno vatreno oružje. I ranije mu se događalo da bude uhvaćen u zasedu, ali, nikada takvu kao što je bila ova. – Ne pravi budalu od sebe, Holideje – zabrundao je narednik zaustavivši svoga konja na nekoliko metara daleko. – Bio bih vrlo zadovoljan da te dočepam mrtvog isto kao i živog... čak bih možda više voleo da te šćepam mrtvog. – Za vreme dok je narednik govorio, ostali konjanici su ga sa svih strana opkolili. Dok nije nameravao da izvrši samoubistvo. Morao je da se pokori i da čeka bolji trenutak. Pažljivo je palcem vratio obarače na svoje mesto i spustio revolvere. Narednik je ponovo priterao svoga konja bliže. Sada je Dok mogao mnogo jasnije da vidi crte njegovog lica. Znao je da je ova zaseda pripadnika konjice svakako u vezi sa poručnikom Džonom Frejzerom i pogibijom bivšeg armijskog izvidnika. Ali, bio je zbunjnjen. Zatim je narednik pokretom glave dao znak nekome iza Dokovih leđa i Dok se okrenuo i spazio kako iz mraka na njega juri neki konjanik sa zamahnutom puškom u ruci. Ispružio je ruku da bi odbio udarac. Pored njega, međutim, narednik se nagnuo u sedlu i zamahnuo pesnicom prema Dokovoj glavi. No, Dok je uspeo da pokretom glave amortizuje taj udarac i da istovremeno desnom zada strahoviti kroše, a da zatim uživa od zadovoljstva što vidi da se narednikov nos zacrveneo u pukao kao prezreo paradajz. Delić sekunde kasnije, vojnikova zamahnuta puška dokačila je Doka po glavi i on je, onesvešćen, pao iz sedla.

*

Očekujući vesti iz stražarnice, pukovnik je bio zabavljen onim što ga je često u takvim trenucima zabavljalo a to su bili mali olovni modeli vojnika. To nisu bili obični olovni vojnici već pravi originalno napravljeni modeli, što pukovnik Harding nije propuštao da naglasi posetiocima komandantovih odaja u tvrđavi Fort-Sač. Svaki model vojnika predstavljao je jedan puk, a svaki top jednu bateriju topova i tako sve dalje i dalje. Prokleta igra za decu, imao je običaj da se žali njegov ordonans kad bi mu bilo stavljeno u dužnost da počisti rezultate bitke, neke od davno poznatih proučavanih istorijskih bitaka. Ali, te dečje igre bile su za Hardinga vrlo ozbiljan posao, pa se tako i ponašao i sada kada je ozbiljnog izraza lica bacio novčić u vazduh i pozvao kapetana Buringa da izabere glavu ili pismo. – Glava – promrmľjao je kapetan i zaista je glava dobijala. Buring je odlučio da uzme stranu sa britanskom zastavom, a prepustio je svom komandantu da vodi Francuze. – Britanci su dobili – promrmľjao je kapetan, i pukovnik Harding mu se osmehnuo usiljeno. – Ne, ovoga puta neće dobiti bitku, jer ja vodim drugu stranu – rekao je, ali pre nego što je poređao svoje vojnike na sto za igranje rata, začulo se kućanje na vratima. Pukovnik je promrmľjao u bradu nešto što je ličilo na psovku i doviknuo. – Napred! – Vrata su se otvorila i u odaju je ušao narednik Rosko, stao mirno i pozdravio. – Dakle – rekao je Harding nestrljivo. – Je li Holidej progovorio? – Narednik

je odmahnuo glavom. – Nikada nisam naišao na čoveka kao što je on, pukovniče. Nije hteo ništa da nam kaže, ni jednu jedinu reč. Možda bi nešto i rekao ako bismo primenili malo usijanog gvožđa... – Ne – presekao ga je Harding nestrpljivo. – Takvih stvari ne može biti. – Kako vi kažete, ser – rekao je narednik skrivajući izgrebane pesnice iza leđa. – Šta želite da učinimo s njim?

– Dovedite ga ovamo – rekao je pukovnik. – Pokušaćemo neku drugu taktiku na tom tvrdokornom tipu. – Narednik je salutirao i izašao. Zaboravivši na igranje rata, Harding se zamišljeno počeo po vrhu brade. Bio je to visok čovek od oko pedesetak godina starosti, sa čeličnosivom kosom i vilicom kao isklesanom u steni. Harding se bližio kraju svoje vojničke karijere. Bila je ta karijera sa promenljivim uspehom, zamračena sa vrlo malo neuspeha, i blistava u povremenim trijumfima. Za čoveka koji je živio od vojničke plate, pukovnik Harding se oblačio gospodski, i ostavljao je utisak čoveka koji sebi može da dozvoli luksuz. Bilo je govorkanja koja su ukazivala na mito i korupciju, ali, uprkos dve diskretne istrage, pukovnik je i dalje bio na komandnom položaju, i još uvek je uživao ugled neporočnog oficira. Poslednja istraga o poslovanju u Fort Saču desila se u isto vreme kada je vojni sud sudio poručniku Džonu Frejzeru, bivšem oficiru Hardingovog garnizona. U skoro neprekidnom ratu sa ratobornim Apaičima, tvrđava Fort Sač, tačnije vojne snage iz tvrđave, sudarile su se sa

grupom indijanskih ratnika pod komandom poglavice. Mnogo ubijenih neprijatelja. Sukob se odigrao u dolini Sandaun Velsa. Tom prilikom uhvaćeno je nekoliko indijanskih ratnika i ti zarobljenici su kasnije nađeni mrtvi sa izuzetkom jednoga koji je uspeo da pobjegne. Vojni sud je konačnu odgovornost stavio na Frejzerova leđa, ali su vojne vlasti iskoristile taj događaj kao povod da još jednom temeljito ispituju poslovanje pukovnika i njegovog štaba. Predstavnici vlade iz Santa Fe otputovali su iz tvrđave u glavni grad i tek prošle nedelje predali izveštaj. Koliko je Harding mogao da predvidi, taj izveštaj ne bi trebalo da bude nepovoljan za njega, ali, s istražnim organima u armiji čovek nikad nije sasvim siguran.

Zbog te istrage i Frejzerovih očajničkih pokušaja da sa sebe skine odgovornost, pukovnik Harding je organizovao hvatanje Doka Holideja. Pukovnik nije želeo nikakvo dalje čačkanje oko afere Sandaun Vels i nameravao je da se osigura da takvih pokušaja neće biti. Konačno je ustao sa stolice i rekao. – Dovedi tog čoveka ovamo, naredniče. Očigledno da ćemo morati da pokušamo nešto drugo. – Dok je pukovnik laganim koracima šetao gore – dole po prostranoj odaji, Buring ga je posmatrao ćutke. Kapetan je zapažao da je pukovnik zabrinut, ali ako je to neko zapažao, onda je Harding sam bio kriv. Bilo je to pravo psihološko iskušenje naći se tih dana u blizini komandanta garnizona. Neki oficiri iz Fort Sača tvrdili su da se Harding približava

kraju svog vojničkog službovanja. Kada je narednik Rosko došao sa Dokom Holidejem, doveo je kao pratnju sa sobom još deseticu vojnika. Harding je smatrao da je taj broj preteran, imajući u vidu da je zarobljenik nenaoružan. No, Harding nije stavio nikakvu primedbu. Umesto toga, dao je znak ljudima da puste Holideju ruke, a onda se vratio dva koraka nazad i osmotrio pustolova od glave do pete. – Dakle, Holideje? – rekao je konačno. – Narednik mi kaže da ste odbili da nam saopštite zašto ste se angažovali u Frejzerovoj aferi? Da li još uvek odbijate saradnju? – Dok je klimnuo glavom. Usna mu je na jednom mestu bila rasečena, a na licu, je imao nekoliko modrih oteklin ali su mu sivoplave oči zadovoljno svetlucale. – Tačno, Harding. Ja nisam baš govorljiv čovek. – Pukovnik Harding, za tebe, protuvo – grmnuo je narednik. – U redu, naredniče – rekao je Harding. – Holideje ne budite ludi. Vi ste ovde niko i ništa, razumete? Niko i ništa! Mogao bih da naredim da vas streljaju zbog ubistva Džorija Stenvorta i nikada niko to ne bi saznao. – Je li to pravda čizme? – osmehnuo se Dok. – Čini mi se da kada bi to bilo tako lako, ja bih do sada već bio mrtav. – Senka osmeha preletela je Hardingovim licem. Ovaj čovek je imao hrabrosti i dosta inteligencije, zaključio je. Holidej je naravno bio u pravu. Da je Harding verovao da ga može jednostavno bez rizika ukloniti, on bi to svakako već učinio. Ali, Dok je nastupao u ime Frejzerovih. Ako bi poginuo ili nestao, to bi moglo pobuditi

sumnju da je ubijen da ne bi otkrio istinu o masakru u Sandaun Velsu. Harding je bilo dosta priče o tom događaju. Nikako mu nije odgovaralo da lonac pričanja ponovo gurne u vatru.

Pukovnik se osmehnuo najljubaznijim osmehom. – Holideje, čini mi se da je među nama došlo do izvesnog nesporazuma. Može biti da sam pogrešio što sam naredio da budete dovedeni ovamo, ako nikako drugačije ono silom. Ali, smatrao sam da na drugi način ne biste došli. – U pravu ste, Harding. Radije bih sve drugo radio nego da imam posla sa vama. – Radiš za bivšeg oficira! – prasnuo je narednik nakostrevši se kao ćuran. – To je nešto drugo – odgovorio je Dok. – Imam razloge koji za vas nisu važni. – Uspeo je da mu glas zvuči prirodno, ali to Hardinga nije zavaralo. – Preći ću na stvar – rekao je. – Doveo sam vas ovamo da bih saznao šta ili ko stoji iza vaših postupaka. Može biti da su moji momci bili malo grublji nego što treba, ali, ne treba im to zameriti, jer su radili ono što su mislili da je najbolje za njihovog komandanta. U svakom slučaju, ja vam se izvinjavam i učiniću sve da vam kompenziram sve što ste pretrpeli. – Zatim je dodao uz prijateljski osmeh. – U svakom slučaju, bilo bi dobro da se okanete tog poduhvata. – Zašto? – Zašto? Zato što vam se može desiti da slučajno kao i sada upadnete u još goru nevolju. Zato bih vam predložio nešto. Dobićete pet stotina dolara na ime odštete za pretrpljene nezgode – pukovnik se osmehnuo lukavo i dodao – koje ćete lepo potrošiti negde daleko odavde, važi? – Pred-

log je bio primamljiv – žmirnuo je Dok. Harding je zatreptao zadovoljno. – Pa šta kažete? – Kažem da smo se dogovorili – rekao je Dok. Osmehnuo se sa pritvornom naivnošću. – Čujte, možda uživam loš glas, ali, niko nije tako crn kao što ga slikaju. Prema tome, uradićemo kako vama odgovara. Pet stotina dolara i do viđenja! – Naredniče – pukovnik Harding se nasmejao zadovoljno. – Donesite mi kovčezić sa novcem a ti, Buring, otvori onu bocu viskija koju smo čuvali za specijalne slučajeve.

*

Svež jutarnji vazduh ošinuo je Doka po licu i doprineo da mu se glava potpuno razbistri od ošamućenosti koja ga je držala od dobijenih udaraca u tvrđavi. Sedeo je na leđima svoga Miga pred vratnicama tvrđave sa revolverima u futrolama i pet stotina dolara spakovanih, u džepu sakoa. Mahnuo je rukom prema zidinama i pukovnik Harding mu je sa palisada uzvratio pozdrav. Vojnici i stražari su mu glasno poželeli srećan put. Sada, kada su se sporazumeli, ponašali su se kao njegovi najbolji prijatelji. Dok je odjahao bez žurbe. Uputio se prema gradu Makonu, a pri pomisli na pukovnika Hardinga došlo mu je da pljune. Ni na kraj pameti mu nije bilo da odustane od traganja za istinom. Nisu ga uzalud smatrali za čoveka koji je znao samo za svoja pravila ponašanja.

*

„Slatka Neli“ – rekao je poručnik Art Martin naglašavajući svaku reč.

– „Džoni u jurišu“ – bio je isto toliko uporan poručnik Vint Vilington. – Mister – rekao je Martin sa teatralno pretećim tonom i mašući rukom iznad drške revolvera – ili će mi ova mlada dama odsvirati „Slatku Neli“ dok izbrojim do tri, ili ću početi da pucam. – Jedan... dva... tri...! – grmnuo je Vilington i bacio se preko plišem tapacirane sofe na Martina. Bili Džin, vlasnica „Sportske kuće za gospodu“ zakolotala je očima prema tavanici kada su njeni gosti zakotrljali po podu, urlajući kao Apači podstrektivani na još veće napore cikanjem i vriskom Kiti Kelso i Libi Keš. Bili Džin je zažmurila i napravila grimasu kada je jedna vaza razbijena, ali je ipak sve primila sa filozofskom mirnoćom. Oficiri iz tvrđave Sač možda su bili malo neotesani i ponekad grubi u ponašanju, ali su bili vrlo izdašni s novcem i nikada nisu propustili da nadoknade štetu koju su pričinili.

Konačno su se dvojica zadihanih boraca razdvojili na debelom tepihu i pogledali jedan drugoga sa luckastim osmehom na usnama. Zatim su se obratili Bili za odluku. – Ti odluči ko je pobednik i odsviraj pesmu koju pobednik želi – rekao je Vilington. Bili je diplomatski odlučila da je borba bila nerešena, pa je sela za klavir i odsvirala potpuri iz pesama Slatka Neli i Džoni... što samo za sebe nije bilo malo dostignuće, jer je prva bila valcer, a druga koračnica iz građanskog rata. Kada je mala vlasnica zabavne kuće završila sviranje, oficiri iz tvrđave Fort Sač su se već nalazili udobno zavaljeni u dubokim foteljama salona.

Martin, jedan onizak četvrtasto građen čovek sa finim uvijenim brkovima i pegavim okruglastim nosom, smeju-ljio se, dok ga je Kiti Kelso hranila voćem iz jedne posude od baršunastog stakla, a crnokosa Libi Keš sedela je udobno zavaljena u krilu visokog Vilingtona, glave naslonjene na njegove grudi. – Samo još jednu pesmu, Bili – zamolio je Vilington kada je Bili ustala da pođe. – Žao mi je, poručniče – odgovorila je – ali, ja imam i druge goste kojima treba da posvetim pažnju, to dobro znate. – Samo još jednu pesmu, za jedan dolar – mamio ju je Martin. Bili je skoro popustila, jer je šuštava zelena novčanica bila jedina stvar od koje bi njene cinične oči užareno zasjale. Ali, odjek glasnog smeha i zveckanje čaša iz prizemlja podsetili su je da nikada ne treba predugo ostaviti gomilu gostiju, ako ne bez pažnje, ono bez nadzora. – Vratću se za pola sata i onda ću vam još svirati – obećala je, osmehujući se. Onda je dodala sa visine. – Pokušajte da vam ne bude dosadno, momci! – Kada je ona izašla, Vilington i Martin su se glasno nasmejali. Nije bilo verovatno da će se njih dvojica dosađivati. U tvrđavi to da, ali, u kući Bili Džin nikada!

Dok se okretala od vrata koja je za sobom zatvorila, Bili je prestala da se osmehuje. Pošla je hodnikom a onda je naglo zastala. Neki čovek je stojao na odmorištu stepeništa. Bio je to nepoznati došljak širokih ramena, visok i vitak u struku, ali ne mršav koliko se to moglo oceniti. Taj nepoznati čovek imao je najjasnije i najgledanije sivoplave oči koje je ona ikada videla.

Nije bilo lako ostaviti utisak na iskusnog veterana na zabavljačicu Bili Džin, ali, ovaj visoki čovek tamne kose i oštro crtanog lica, hladnog pogleda i sa diskretno pripasanim revolverom ispod elegantno skrojenog sakoa, to je uspeo... Njoj čak nije palo na pamet da formalno zapita šta došljak radi u privatnom delu njene kuće. On je ostavljao utisak čoveka koji je uglavnom činio ono što mu se htelo. – Šta želite? – glas joj je zvučao donekle usiljeno. Neobičan mir tog čoveka i način kako ju je netremice posmatrao, izazvali su nespokojstvo i nervozu. – Tražim dvojicu prijatelja, madam. – Pokretom glave pokazao je na zatvorena vrata. – Vilington i Martin su tamo, zar ne? – Zašto su vam potrebni? – Hteo bih samo da malo porazgovaram s njima...

Pogled njegovih očiju skoro hipnotički se zario u njene oči. – Hteo bih samo da porazgovaram tiho i mirno, madam. Smatrao bih neprijateljskim gestom ako biste digli galamu. – Zatim je iz svoje pretnje izvukao otrovnu žaoku, tutnuvši joj u ruku uz najljubazniji osmeh nekoliko novčanica. – Upišite me jednostavno kao još jednog gosta, madam. – Bili Džins je osetila da joj srce kuca kao da će iskočiti kada je nepoznati prošao pored nje i uputio se vratima. Nikako nije mogla da nasluti šta bi taj nepoznati mogao da traži od dvojice konjičkih oficira, ali je u vazduhu sve jako mirisalo na gužvu. Oficiri iz Fort Sača bili su spremni da potegnu oružje i na najmanji znak opasnosti, a čovek koga je Bili videla izgledao je oštrij od bilo kog

čoveka još od vremena kada je njen pokojni muž pre pet godina ušao u njenu zabavnu kuću i ubio dva gosta.

Posmatrala je nepoznatog kada je otvorio vrata, zastao tamo za trenutak lica obasjanog svetlošću, a onda je ušao unutra. Sekund kasnije začuo se Vilingtonov grub od viskija promukao glas. – Ko ste vi, do đavola? – Bili Džin je pobešla. Potrčala bi ona do predstavnika zakona da joj iskustvo nije govorilo da joj u surovom Makonu predstavnik zakona uopšte ne može pomoći. Ostale su joj samo ili molitva ili boca i nije trebalo posebno nagađati kojem će se zadovoljstvu debeljuškasta Bili privoleti, kada je sa rukama pritisnutim na grudi utrčala u svoj mali, plišom tapacirani budoar, očekujući prvu eksploziju nasilja za koju je sasvim izvesno znala da će nastati.

*

Kada je Dok Holidej ušao unutra našao je na tih i miran, skoro idiličan prizor: dva zagrljena para, prigušeno crvenkasto svetlo, raskošan odsjaj svetlosti na klaviru u uglu. A onda je sve postalo zbrkano, devojke su počele da cvile, a Vilington i Martin su zauzeli ratoborni stav. – Pitao sam te ko si ti? – ponovio je Vilington, dodirujući prstima dršku revolvera. – Smirite se – rekao je Dok muklo, zatvarajući vrata za sobom. – Moje ime je Džon Holidej. – Vilington je trgao ruku dalje od revolvera, kao da je drška odjednom postala usijana. Obojica oficira su blisko sarađivala sa izvidnikom Džorijem Stenvortom u tvrđavi Sač, i baš toga dana dobili su opširan izveš-

taj o njegovoj smrti u Babilonu. Toga dana ime Doka Holideja često je spominjano u Makonu i okolini. – Šta hoćete od nas? – Art Martin je čučao u blizini sofe, nedovoljno hrabar da dograbí revolver, ali i neodlučan da udalji ruku od njega. U mutnom crvenom svetlu, pege na oficirovom nosu odudarale su od njegovog iznenadnog bledila.

– Došao sam da razgovaramo – bio je Dokov odgovor. On je zakoračio dublje u sobu, namećući svojim prisustvom osećaj inferiornosti kod dvojice oficira. Zastao je pored stola i naslonivši se na njega zagledao se u devojke. Izadite! – Idite vi do đavola! – ciknula je Kiti, dohvativši Martina zaštitnički za ruku. Kiti je odrasla na pločniku Nju Orleansa i osetivši da je pred njom čovek u neprilici, za tren oka se pretvorila u tigricu. – Ako želite samo da razgovarate, revolverašu, onda možete da razgovarate i pred nama. Je li tako Libi? – Libi Keš, koja se već spremala da pobjegne, zastenjala je glasom koji se lomio u grlu i dodala. – Tako je... čini mi se da je tako. – Dok je koraknuo prema prkosnoj Kiti, ali je ona skočila van domašaja njegove ruke i napela svoje inače impulsivne grudi, kao da će svakog trenutka pozvati u pomoć, kao da je neko kolje. Dok je zastao i digao ruku. – U redu, mlada damo, ostanite ako baš hoćete, ali, držite jezik za zubima. Okej, Vilingtone i vi Martine, stavite vaše revolvare na sto i sedite. – Oficiri su se kolebali. Bili su veterani iz indijanskih ratova, a ne od one vrste ljudi koji se predaju i lako daju oružje. Zakolutali

su očima i sitne graške znoja su im izbile na lica, pa je Dok stavio ruku na dršku revolvera i prstom druge ruke pokazao sto. Vilington je odmah izvadio svoj revolver iz futrole i spustio ga na sto. Trenutak kasnije to isto je učinio i Martin, besno stisnutih usana, a onda se sav žučan bacio u fotelju i otrovno pogledao Holideja. Kiti je zašla iza fotelje i stavila mu ruke na ramena da ga umiri i ohrabri. – Daj bože da se ovo završi dobro – rekao je Martin. – Za potezanje oružja na oficire američke vojske može se dobiti deset godina zatvora! – Kada budem želeo da govorite, ja ću vam to reći, Martine – rekao je Dok prijateljski. – Raskoračio se malo da bi se sigurnije oslonio na pod a onda je nastavio. – Vodim istragu o masakru kod Sandaun Velsa za račun Džona Frejzera. Rečeno mi je da ste vas dvojica videli šta se desilo toga dana.

– Videli smo – rekao je Vilington povrativši u međuvremenu nešto od svojga držanja. – Ono što smo videli rekli smo na suđenju i to je sve. – Grešite – nije se složio Dok s njim. – To je bio samo početak. Frejzer tvrdi da ste vi a i ostali svedoci lažno svedočili. On kažeš da je Harding pobio one ljude, Indijance, i da je za to optužio njega. On tvrdi da ste vi i drugi oficiri koji su protiv njega svedočili u Džubavilu, postupili tako što ste se bojali Hardinga ili zato što vas je on potkupio. Želim da znam istinu. – Istina je zapisana u našim izjavama na sudu – rekao je Martin žustro. – Vi duvate uz vetar, gospodine revolverašu. Frejzer je kriv kao vrug! – Zaista? – obratio mu se

Dok sarkastično. – Ja sam to verovao sve dok nisam otišao u Babilon da nađem Stenvorta koji je odlučio da se sakrije od mene, i na kraju me je napao sa dvojicom svojih pajtaša. Taj njegov postupak naterao me je da se zapitam nema li možda nešto vraški trulo u toj predstavi. Slažete li se sa mnom? – Stenvort je postupio kao budala – umešao se Vilington. – Živeo je kao budala i završio život kao budala. – Podaci o njemu govore drukčije – rekao je Dok. Činjenice ukazuju da je Stenvort bio čvrst čovek i okretan čovek, dobar na svom poslu. Pa ipak, počeo je da se ponaša kao idiot kada je čuo da sam došao u grad i da se raspitujem za njega. Zašto? Zašto se tako ponašao ako nije imao šta da krije? – Možda je bio jednostavno uplašen, revolverašu – rekao je Martin uvredljivim tonom. – Da li vam je to ikada palo na pamet? – Naravno. Znam da me se ljudi boje, Martine. Stenvort se uplašio od mene baš kao što ste se i vi uplašili. – Martin je pocrveneo. – Zar da se uplašim nekog bednog, jadnog revolverašića? To grešite, mister, ne bojim se ja nikoga. – Pa, ipak ste uplašeni, Martine. Uplašeni ste toliko da ćete mi sve tačno ispričati šta se desilo u Sandaun Velsu, reći ćete mi sve bez reči laži i bez najmanje greške. I to ćete početi odmah.

– Časna reč, Holideje, neću... – Pričajte! – Dokova ruka se opet mašila drške revolvera. Igrao je na blef, jer je to bio jedini njegov način i jedino oružje. Uspeo je da stvori utisak da zna mnogo više nego što je rekao, mada u stvari nije znao ništa... Stenvort

ga je primorao da ga ubije pre nego što je uspeo da iz njega izvuče bilo kakvo obaveštenje, a njegov boravak u Fort Saču bio je interesantan, ali sasvim nekoristan. Martin i Vilington su uistinu bili njegova poslednja nada, a nije se mogao oteti utisku da je ta nada vrlo slaba. Ali, na sreću, njegova taktika je imala uspeha i pijuci s vremena na vreme viski iz flaše, Art Martin je počeo da priča istoriju Sanaunda Velsa. Dok je to već ranije čuo i Martinovo kazivanje dodirnulo je malo toga što je za njega bilo novo. Četvrti konjički puk je u okršaju sa poglavicom Mnogo mrtvih Neprijatelja kod klanca Medveđa kandža, zarobio nekoliko apačkih ratnika. U toku noći jedan od ratnika je pokušao da pobegne. Oficir koji je komandovao stražom, pripucao je i ubio četvoricu od ukupno pet zarobljenika, a peti je pobegao, mada je bio ranjen. Jedina razlika između Frejzerove i Martinove verzije događaja bila je u tome što je Frejzer tvrdio da je pukovnik Harding pucao na zarobljenike, a Martin je bio nepokolebljiv u izjavi da je to učinio Frejzer. Kada je Martin završio priču, Dok je počeo da mu postavlja pitanja: Ko je u to vreme bio s njima? Koliko vojnika je bilo prisutno? Ko je to rekao i gde je rekao? Mnoga naoko prosta i bezazlena pitanja, ali je Dok sve odgovore pažljivo beležio u svom sećanju. Posle toga je pažnju posvetio Vilingtonu. Vint Vilington je nastupio sigurno i samouvereno, sve dok Holidej nije prekinuo njegovo izlaganje primedbom da je u jednom detalju njegova priča u protivurečnosti sa Martinovom

izjavom. – U čemu to? – zatreptao je Vilington. – On je rekao da je Buring otišao deset minuta pre pucnjave, a vi kažete da je bio prisutan. – Nije bio prisutan – upao je Martin. – Zar nije bio? – zapitao je Vilington. Protrljao je rukom vrh brade. – Znae šta, možda sam nešto zaboravio. Ah, da, bio je otišao. Sada se dobro sećam. – Da li se i vi dobro sećate, Martine? – zapitao je Dok. – Naravno da se sećam. – To je čudno, jer ste vi u stvari rekli da je Buring bio prisutan kada se to desilo.

Oficiri su se zabuljili u Holideja i Martin je pocrveneo, jer je shvatio da je prevaren. To je i bio Dokov cilj, i zato mu je postavio više nevezanih pitanja u nadi da će ovaj zaboraviti šta je na ta pitanja odgovorio, naravno, ako je lagao. Očigledno da se u svom kazivanju Martin nije držao istine o jednoj činjenici a to je navodilo na pomisao da je možda lagao i o drugim činjenicama. Dok je skrstio ruke na prsima, a dvojica oficira su ga sa strepnjom posmatrali kao kanarinci u kavezu oko koga obilazi gladna mačka. – Za vas bi bilo bolje da kažete istinu, gospodo – rekao je Dok preteći. – Ne znam čime vas Harding zadržava da ne otpevate pravu pesmu, ali, ma šta da je u pitanju, to nije vredno nevolje koja će vas snaći ako mi iz ovih stopa ne kažete čistu pravu istinu. – Nevolje? Kakve nevolje? – pitao je Vilington podozrivo gledajući Doka razrogačenim očima. – To je prava reč – potvrdio je Dok. – Meni treba samo jedan pouzdan i pošten svedok da sa Frejzera skinem odgovornost, a to znači da se neću ustezati da nekoga od vas

prinudim na kazivanje istine ako budem morao. Prema tome, odlučite se s kim od vas dvojice da počnem? – Kasnije se Dok pitao nije li možda svoju ulogu bezobzirnog tragača za istinom odigrao i suviše dobro. Sve što je rekao bilo je naravno blef, ali i Martin i Vilington bili su očigledno uvereni da je opasni Dok Holidej bio spreman na sve pa čak i na ubistvo, da bi iz njih izvukao potrebno priznanje. To je bilo sasvim jasno iz njihovog ponašanja, jer su obojica govoreći uglas, žustro poskočili sa stolica. I devojke su takođe progutale podvalu Doka Holideja, baš kao što se on nadao. Atmosfera straha i nesigurnosti bila je najbolji preduslov da iz opšte zbrke izvuče ono dragoceno zlatno zrno istine za kojom je tragao. Martin je jednostavno izbegavao da kaže bilo šta, tvrdeći da ne zna ništa ni više ni bolje. Sve je to Doku poslužilo kao dokaz da ti ljudi zaista lažu, ali, to nije bilo dovoljno opravdanje da ih na silu povede sa sobom u Džubavil i zatraži novo suđenje. Nadao se, međutim, da će ih u sledećih nekoliko minuta razdrmati i zbuniti.

Ali, nije se sve tako razvijalo, jer Dok nije računao na čvrstinu osećanja koja je Kiti Velso gajila prema grubijanu Artu Martinu... U svakoj rečenici ima nepredviđenih elemenata koji se događaju mimo očekivanja, a to je u ovom slučaju bio mali posrebreteni pištolj sa dva metka, koji je Kiti od prvog dana svoga opredeljenja za život salunske zabavljačice, uvek nosila zataknut za podvezicu na čarapi. Pažnje koncentrisane na Martina i Vilingtona

Dok nije primetio taj revolver pre nego što je bilo kasno. Cev skrivenog revolvera blesnula je iza Martinovih leđa kada ga je devojka izvukla sa svoje butine. Dok se bacio prema devojci da bi ga dohvatio. Ne znajući šta se iza njega događa, i verujući da Holidej to njega napada, Martin je ustuknuo unazad, sudario se sa Kiti i revolver je opalio. Tane je proletelo pored Martina, udarilo u stočić na kome su se nalazili revolveri i odbivši se, pogodilo Doka u list na nozi. Dok je posrnuo i pokušao da se osloni na naslon sofe. Kiti je zavrištala i pokušala da pištoljčić uperi na pustolova. Libi Keš je vrištala pozivajući u pomoć, Dok je rukom dohvatio dršku svoga „linkolna“ jer je Vilington, ubeđen da je Dok pucao na Martina, skočio da dohvati svoj revolver sa stola. Dok je doviknuo nešto što je trebalo da smiri duhove, ali je njegov povik prigušio prasak Kitinog pištoljčića. Tane sitnog kalibra zarilo se u Dokovo levo rame i odbacilo ga od sofe. U tom trenutku, Vilington je već dočepao revolver i sa poda gde je ležao, Dok se našao pred cevima spremnim da svakog trenutka bljunu na njega smrt.

Dokov „linkoln“ je grmnuo i Vint Vilington se okrenuo u krug i pao. Martin je sada, lica iskrivljenog u masku mržnje, dograbio svoj kolt i nanišanio. Dok je pritisnuo okidač i zgrčenu siluetu je obavio oblak barutnog dima. Kada se dim razišao, Martin je ležao opružen na podu i staklastim očima zurio u tavanicu. Trenutak kasnije „Sportska kućica za gospodu“ vlasnice Bili Džin odjednom je oživela od

vike, vriske i tutnjave nogu i nalazeći da su tu reči više nisu potrebne, Dok je jurnuo iz sobe, držeći se rukom za rame. Pustolov je zakoračio nogom kroz prozor na balkon. Spustio se zatim niz oluk i dočepao se svoga Miga. Bacio se u sedlo, podbo konja petama u slabine i najvećom brzinom pojurio iz grada.

*

Suvo drvo ispred prozora ćelija zakrckalo je i zadrhtalo na vetru koji je odneo jutarnje kišne oblake. Džon i Lana Frejzer nisu ni primetili da na polju duva vetar. Devojčine ruke su ležale na grubo tesanom stolu i ona je tupo zurila u prazan prostor. Njen brat je sedeo na podu, leđima oslonjen o zid sa rukama obgrljenim oko kolena. Zanet u svoje misli, posmatrao je mali kvadratić vetrovitog neba. Iz hodnika ispred ćelije s vremena na vreme se čulo škripanje stolice i pokatkad kašalj kada je stražar pripaljivao cigaru. – Žao mi je, Džone – rekla je Lana posle dugog ćutanja – sada vidim da sam napravila veliku grešku. Da nisam bila tako očajna u pokušajima da te izvučem iz te strašne zbrke, ja nikada ne bih zaboravila šta se može desiti ako angažujemo tog Doka Holideja. – Gluposti, sestro, naravno da to nije tvoja greška – rekao je Frejzer tmurno. – I ja sam bio stoprocentno za to da ga angažujemo. I znaš šta? Uprkos onome što se desilo u Makonu, ja još uvek imam poverenja u njega.

– Ja želim da imam vere u njega, jer je on naša poslednja nada. Ali, za ime boga, Džone, pet ljudi je poginulo za

nekoliko dana. Pet! – Mi u stvari ne znamo šta se desilo u Makonu, Lana – kazao je Džon. – Da li sam dovoljno upozorio Holideja kakvi su Vilington i Martin? Usijane glave! Kako su stvari krenule, ja više nisam siguran ni u šta... – Lana Frejzer je tužno pogledala svoga brata. Sedeći na podu, izgledao je vrlo mlad i bespomoćan. Ona mu je uvek bila kao majka, uprkos tome što je on bio stariji. Džon je bio krupan, snažan mladić, ali, kada bi nešto naopako pošlo bila mu je potrebna neka osoba na koju će se osloniti. Ona se ponosila time što je uvek bila u stanju da mu tu potporu pruži. Sada je njoj bio potreban neko, neko čvrst i pouzdan, na kog će se osloniti... i uhvatila je sebe kako razmišlja o čoveku sivoplavih očiju koji je govorio lagano, skoro lenjo, i koji je izgledao toliko čvrst i samouveren kao da bi se mogao suprotstaviti celom svetu... U ovoj tihoj ćeliji, slika Doka Holideja iskrsnula je sasvim jasno pred njenim očima, slika čudnog, usamljenog, neprikosnovenog i ponekad nemilosrdnog čoveka koji je na neki način raspalio u njoj neka nepoznata osećanja koja niko do tada nije uspeo da pokrene... – Gde je on sada, pitam se? – rekla je glasno. – Holidej? – Džon je slegnuo ramenima. – Kažu da je i on bio ranjen. Možda se negde zavukao dok se ne izleči... a možda najvećom brzinom beži što može dalje od ove pokrajine. – Ti, znači, ne veruješ da će se vratiti u Džubavil? – Sumnjam. Najverovatnije da će vojska izdati poternicu za njim. Sem toga, nema nikakvog razloga da

se vraća ovamo. – Krajevi njegovih usana su se opustili. – Stenvort je bio nada, Vilington i Martin su mogli nešto da pomognu. Ali, oni su sada mrtvi, Lana. Čini mi se da nema više svedoka koji bi mi mogli pomoći. – Pokušaj da ne budeš toliko pesimista, Džone – rekla je devojkica čvrsto. – Sigurna sam da nismo ispitali sve tajne staze, i... sigurna sam takođe da nas mister Holidej neće napustiti.

Kao i uvek, i ovaj put njena vedrina ga je ohrabrila. Kada je Lana otišla, narušena vera Džona Frejzera ostala je i dalje na visokom nivou. Koračajući iz jednog u drugi ugao ćelije, prisilio je sebe da diše duboko i razmišlja sa više optimizma. Baš kada je zastao u uglu i spremao se da se okrene, njegovu pažnju privukao je šum na ulici. Prišavši malom prozoru, pogledao je u dvorište zatvora i ugledao kola sa građom koja su ušla unutra. I posle toga, pokušao je da mu morali i dalje ostanu na visini, ali, pokušaji nisu uspeli. Samo je neki bezuman čovek mogao ostati raspoložen dok je slušao kako ispod njegovog prozora počinje izgradnja vešala na kojima treba da bude obešen.

*

Skoro u sumrak toga dana, pet konjanika su dojahali do tvrđave Fort Sač i zaustavili konje pred zidinama. Većina onih koji su dolazili u ovaj vojni garnizon, morali su proći uobičajene formalnosti predstavljanja, ali je vođa ove petorke, jedan markantni čovek na snažnom crvenom ždrepcu, bio redovan posetilac tvrđave Sač i stoga

su se vratnice bez zadržavanja otvorile. Kliv Doner, agent za indijanska pitanja za oblasti Strom Hold planina i Apačke visoravni, poterao je konja preko vežbališta i sjahao ispred komandantove zgrade. Bio je to omalen čovek sa velikom glavom i mrkim, preplanulim licem prošaranim ožiljcima od velikih boginja. Na sebi je imao uredno tamno odelo, ali, zaprašeno od dugog puta. – Čekajte ovde – rekao svojim pratiocima i uputio se uz stepenice. Kada je indijanski agent nestao iza vrata komande garnizona, četvorica konjanika su sjahali. Odmah su izvadili duvankese i počeli da zavijaju cigarete, gledajući nezainteresovano vojnike koji su prolazili. Sa svoje strane, vojnici su ih oprezno pozdravljali, jer su četvorica konjanika bili poznati revolveraši. Donerovi telohranitelji i ljudi koji su poštovali samo svoja pravila ponašanja.

Doner je zatekao pukovnika za njegovim pisaćim stolom, zauzetog pisanjem dnevnog izveštaja. Harding ga je pozdravio i mahnuo mu rukom da sedne, a onda je rutinski stavio potpis pri dnu papira. Uzdahnuo je duboko, vratio pero u mastionicu i zavalio se na naslon svoje stolice. – Pa, Donere, šta te dovodi danas ovamo? – Šta misliš? Sigurno nisam došao da berem prerijsko cveće. – Ton indijanskog agenta nije se dopao pukovniku, bez obzira što su on i Doner bili tajni poslovni partneri. – Trebalo bi da budeš učtiviji, mister – rekao je Harding sa stavom kakav je zauzimao na paradu. – Nemoj da budeš i suviše slobodan sa mnom. – U redu, u redu. Izvini

Lutere – rekao je čovek sa boginjavim licem i pomirljivo ispružio šaku. – Nervozan sam zbog ovih događaja. Najpre Stenvort, a sada Vilington i Martin. Pobijeni su kao obični žuto-kljunci. Mislio sam da ćeš preduzeti nešto protiv onog kockarskog kućinog sina. – Harding je ustao i prišao do stola s olovnim vojnicima. Bio je rasporedio svoje vojnike u poziciju kakva je postojala u bici kod Getizburga. Prošle noći sedeo je dugo smišljajući kako da odloži Piketov juriš i na taj način dobije bitku toga dana, kada je iz Makona stigla vest da su dvojica njegovih oficira poginuli. Pukovnik se okrenuo i dugo netremice osmatrao svoga posetioca. – Učinio sam nešto u vezi sa Holidejem. Doveo sam ga ovamo i bio je saslušan... Na prilično grub način. Učinilo mi se da je shvatio poruku i da je postao razuman, pogotovu kada je prihvatio pet stotina dolara, bajagi kao odštetu za pretrpljeno maltretiranje. – I ti si mu poverovao? – Bio je vrlo ubedljiv. – Verujem da jeste. I šta sada? – Harding je dosta dugo razmišljao pre nego što je odgovorio. Po njegovom trenutnom raspoloženju, on bi rado dozvao stražu i naredio da Kliva Donera i njegove revolveraše izbacе iz garnizona kao vreću đubreta.

Ali, to je bio samo san, jer je prosta istina bila da Lutera Hardinga-taj mali čovek mrkog lica više treba nego što mu je potrebna konjica Sjedinjenih Država. Za nešto manje od godinu dana, koliko mu je preostalo do odlaska u penziju, pukovnik se angažovao s indijanskim agentom u više poslov-

nih poduhvata, u stvari, u daleko više poduhvata nego što je nameravao kada su se on i Doner pre nekoliko meseci prvi put udružili. Neki od tih Donerovih poduhvata bili su sasvim nezakoniti, nijedan nije bio takav da bi jedan častan oficir smeo u takav posao da bude umešan. Ali, udruženi zajedno, Harding i Kliv Doner su napravili novac, nameravali su još sa napraviti i to mnogo, do pukovnikovog odlaska u penziju, pod uslovom da se ne desi ništa što bi moglo da poremeti fino izbalansiranu zamisao. Tajni ortakluk Doner – Harding došao je do ruba propasti u Sandaun Velsu kada su pet zarobljenika Apača zapretili da će reći vlastima odakle su Apači dobili izvesnu količinu pušaka... i od koga. Hardingova brza i energična odluka sprečila je da se to dogodi. Zarobljeni Apači su pobijeni, a kada Džon Frejzer bude obešen u Džubavilu, afera oko Sandaun Velsa biće pokopana i zauvek zaboravljena.. No, u tom srećnom obrtu događaja, Dok Holidej se pokazao kao veća opasnost od bilo koje sa kojom su se ortaci do tada suočili. Istina, Dok nije uspeo da od Džorija Stenvorta i dvojice oficira pogunulih u Makonu prošle noći, izvuče nikakvo naknadno svedočenje. Harding je uspeo to da sazna diskretnim proveravanjem kod vlasnice zabavne kuće, Bili Džin. To je zaključio iz dosta histeričnih, ali po sadržini umirujućih izjava koje su dale njene devojke zabavljačice. Nevolja je bila u tome što Harding nije mogao da bude siguran gde se čovek kao Holidej može sledeći put pojaviti i šta bi mo-

gao da učini. Bila je to neprijatna situacija, čak i alarmantna, ali, pošto je Kliv Doner putovao ceo dan da bi čuo umirujuće vesti, pukovnik se osećao obaveznim bar da učini pokušaj u tom pravcu. – Još nisam sasvim siguran, Klive – rekao je smireno – ali, nadam se da ću zbog događaja od prošle noći moći da protiv Holideja podignem optužnicu za ubistvo.

Donerovo lice je sinulo od zadovoljstva. – Sviđa mi se to što čujem, Lutere. Pa, eto, radim na tome. Poslao sam Buringa i narednika Roskoa u Makon da razgovaraju sa devojkama iz zabavne kuće i da uzmu njihove izjave. Pretpostavljam da se na devojke može izvršiti pritisak tako da pred sudom posvedoče da je Holidej sasvim iznenada potegao oružje i pobio oficire. – Doner se počeošao po rošavom licu. onda se osmehnuo. – To mi se sviđa, Lutere. Da, to mi se sviđa. – Hoćeš li neko piće? – Da, indijanskom agentu Doneru prijalo bi neko piće. Pukovnik je nasuo viski u dve čaše i za čoveka na njegovom položaju izgovorio prilično čudnu zdravicu. U zdravlje plemenitog crvenokošca, Klive. Neka nikada ne zažele mir. – Ili bar dotle dok rat radi u korist našeg bogatstva, Lutere – rekao je Kliv Doner smeškajući se i nadušak je ispio piće.

*

Boca brendija koju je Dok kupio u Makonu trajala mu je do gradića zvanog Mak Kinli Vels, i kada je stigao tamo, njegov utisak o tom gradu sastojao se od zbrke šumova koji su ličili na zvonjenje zvona, zviždanje lokomo-

tive i klopavanje točkova diližanse. – I suviše mnogo brendija u glavi u veliki gubitak krvi – bila je dijagnoza koju je doktor Klenton postavio o Dokovom stanju. Klenton je bio koščat, oštar čovek sjajnih očiju usađenih na odlučno ocrtano lice. Nekoliko godina ranije, Klenton i njegova porodica su putovali diližansom iz Mak Kinli Velsa kada je vozar diližanse odjednom dobio srčani udar. Zaprega je jurnula i diližansa je spasena prevrtanja u dubok ponor, zahvaljujući pravovremenoj intervenciji jednog bezumno hrabrog mladog džentlmena koji se kroz prozor izvukao do vozaarskog sedišta i zaustavio pomahnitalu zapregu. Od tada, kadgod je Doku Holideju bila potrebna diskretna lekarska nega, on je znao gde može doći, a da mu niko ne postavlja nepotrebna pitanja.

Pošto je završio hirurški poduhvat nad Dokom i previo ga, doktor Klenton mu je posavetovao da se odmori a onda je nasuo dve čaše brendija i nazdravio za dobra stara vremena. Dok je ostavio svoga konja u gradskoj štali i pošto je ispio piće smestio se u iznajmljenu sobu u hotelu, legao u krevet i zaspao dubokim snom. Nije se budio do jutra. Sledećeg jutra doručak je poslužen u trpezariji koja je obilovala rojevima mušica, ali je uprkos tome, hrana bila izvanredna. Ostali gosti su bili jedan mlađi kauboj u zamrljanom odelu koji ga je često pogledao i jedan pijani Indijanac koji je s vremena na vreme dizao ruku i mrmljajući izgovarao „Haug“ svaki put kada bi se konobar pojavio iz kuhinje. Očekujući da mu konobar donese jaja, Dok je pre-

gledao lokalne novine. U njima još uvek nije bilo vesti o pucnjavi u Makonu i nikakvih novih obaveštenja o Džonu Frejzeru. Dok je u tišini pojeo svoju šunku sa jajima i ispio kafu. Prolazeći pored šanka, zataknuo je novčanicu od jednog dolara u razdrljenu košulju pijanog Indijanca, zatim je osedlao konja i odjahao. Još uvek nije bio dovoljno zdrav i snažan da se vrati u Džubavil. Trebalo mu je još malo odmora u miru i tišini. Znao je gde će to naći. – Tata! Tata! – vikala je žena koja je sedela u senci krošnjastog drveta i čistila grašak. – Dok se vratio! Naš dragi Dok! – Dragi Dok. Pustolov se osmehnuo. Ništa se nisu izmenili. Mogle su proći godine, mogao je obići pola Sjedinjenih Država, moglo se o njemu pričati sve i svašta, ali, on je uvek bio dragi Dok, uvek kada bi se vratio. Mahnuo je ženi rukom i brže poterao konja.

*

Kada je, odazivajući se njegovom pozivu, adjutant ušao u kancelariju, general je bio u rđavom raspoloženju. Doručak je bio pregoreo, njegov omiljeni konj je povredio nogu, a sada je ponovo u prvi plan odjednom izbila stara afera iz Fort Sača. Pa ipak, tamo gde bi zbog rđavog obrta događaja drugi ljudi pribegli vikanju i praskanju, general Omar Morgan, komandant jugozapadne oblasti, ostao je hladan i pribran. Jedini znak generalove nervoze bilo je tapkanje korbačem po sari čizme. To tapkanje major Rili je čuo još u hodniku ispred kancelarije, i to ga je nateralo da posled-

njih nekoliko koraka do vrata pređe brzim, skoro trčećim koracima. – Izvolite, generale? – zaustavio se major salutirajući pred komandantom. Visok, pravog držanja i prosede kose, u divnoj plavoj uniformi sa svim oznakama čina, general je stojao ispred svoga pisaćeg stola, nastavljajući i dalje da korbačem tupka po svojoj čizmi. – Ova afera sa Frejzerom – rekao je kratko i neposredno, kao i obično. – Dobio sam još jedno pismo od njegove sestre. Traži od mene da odložim izvršenje kazne. Nikada još nisam čuo za takav bezobrazluk. – Ovaj... ne ser. – Podsetite me majore. – O čemu, ser? – O aferi Frejzer! – Oh, da, naravno, generale. – Bila je sreća što je major Rili imao izvrsnu memoriju i što je u glavi držao najveći broj, skoro sve važne činjenice i ličnosti kao i sve najvažnije događaje koje bi generala mogle interesovati. Da major nije imao taj talenat, bio bi od male koristi generalu, koji je mrzeo da čita. Naprežući se da brzo udovolji generalovom zahtevu, major se zagledao u tavanicu i počeo. – Juni. Sandaun Vels oblast. Kraj trodnevne kampanje koju je u oblasti Klint Hils vodio četvrti puk iz Fort Sača pod komandom pukovnika Hardinga. Cilj pohoda bio je isterati grupe ratnika Apača iz Klint Hilsa nazad u Strom Hould planine. Rezultat: teški gubici na obe strane. Zarobljeno je pet apačkih ratnika koji su zadržani u Sandaun Velsu. Jednu noć pre nego što su zarobljenici trebali da budu prebačeni u Džubavil, oni su pokušali bekstvo, četvorica su ubijeni a jedan je pobjegao.

Poručnik Džon Frejzer je optužen za ubistvo sa predumišljajem te četvorice apačkih ratnika, i vojni sud ga je posle sprovedene istrage osudio uglavnom na osnovu svedočenja očevidaca, i to izvidnika Stenvorta i oficira Vilingtona i Martina čije je izjave potkrepio pukovnik Harding. – General je izvesno vreme čuteći posmatrao svoga adutanta impresioniran kao i uvek Rilijevom izvanrednom sposobnošću pamćenja činjenica. Zatim se namrštio i rekao. – Kako sam čuo, izvidnik i oficiri su mrtvi. – Da, ser. Ubijeni su u sukobu sa nekim čovekom po imenu Dok Holidej. – Da li je protiv tog čoveka podignuta optužnica? – Da, ser. Pukovnik Harding je podneo tužbu. Da li će ili ne ta optužba biti prihvaćena od civilnih vlasti, to ostaje da se vidi. Profesionalci, a izgleda da je taj Holidej neka vrsta revolveraša, retko pribegavaju oružju ako na to nisu prisiljeni. Taj Holidej je radio u svojstvu detektiva, a ne dželata. Nema sumnje da je u Babilonu Stenvort bio napadač, dok su Martin i Vilington poginuli u nekom burdelju pod sumnjivim okolnostima. Pred civilnim sudom Holidej bi bio skoro izvesno oslobođen, s obrazloženjem da je pucao u samoodbrani. – Generala Morgana nije mnoga zanimalo pitanje Holidejeve krivice ili nevinost. Gladeći se rukom po glatko izbrižanoj bradi, zapitao je mekim tonom. – Holideja su angažovali Frejzer i njegova sestra, je li tako? Ali, zašto, Rili? Zašto bi se oni upuštali u tolike izdatke i neprilike, to bih hteo da znam? – Očigledno da je Holidej tražio neke nove

dokaze, generale. – Pomišljate li vi da bi Frejzer mogao da bude nevin? – Po onome što je sud rekao, ni govora o tome, ser. – Izbegavate odgovor na moje pitanje. – Pa, ser, da budem iskren, ja sam od samog početka imao neke rezerve prema tom događaju u Sandaun Velsu. Frejzer nije uživao glas čoveka koji mrzi Indijance, a u tom slučaju od nas se traži da verujemo da je on izvršio ubistvo četiri nenaoružana Apača. Apači sa kojima se četvrti puk sukobio u oblasti Klint Hils bili su naoružani najmodernijim „vinčester“ puškama i šuška se da su zarobljenici pretili da će otkriti izvor odakle su dobili oružje, ukoliko ne budu pušteni na slobodu – do dao je zatim kao uzgred. – Vrata zatvora su im otvorena, tako da su mogli da pobegnu, a onda su ubijeni.

– Vaša teorija znači da je zatvorenike možda ubio neko ko je umešan u prodaju pušaka? – To je vrlo ozbiljan zaključak, ser. – Nije li to onda ipak mogao biti Frejzer? – Naravno da je da mogao da bude, generale, ali, gde je motiv za to? Džon Frejzer je prilično dobrostojeći. Prošle godine on i njegova sestra nasledili su nekoliko hiljada dolara. Ne izgleda mi logično da bi čovek u takvom materijalnom položaju pozeleo da se izloži riziku da bude umešan u nedozvoljenu trgovinu oružjem. – Bora na generalovom čelu je postajala sve dublja, i on je prišao prozoru. U dvorištu garnizona državna zastava je mlitavo visila u vazduhu bez vetra. Kao komandanta ogromnog prostranstva koje se pružalo od teritorije Apača na jugois-

toku do Kijova pustinje na zapadu, general Morgan je bio čovek opterećen mnogobrojnim problemima. Imao je na glavi borbe s Indijancima, granične nesporazume i probleme, niz krađa stoke i upada od strane meksičkih bandita sa kojima se morao boriti. Ponekad su ga smatrali za čoveka i suviše mekog u donošenju odluka, a ponekad i suviše oštrog, ali, ispod njegovog pomalo pompeznog držanja krio se vrlo razuman čovek, veoma častan oficir od karijere, koji je, ako bi mu se pružilo dovoljno vremena, mogao prodreti do srži svakoga problema. Posle kratkog razmišljanja, general se lagano okrenuo unutrašnjosti odaje. Izgledao je ozbiljno zabrinut, i ono što je posle toga rekao, moralo je teško pasti čoveku koji je sa puno razloga uživao reputaciju oficira odanog svojim oficirima. – Rili, nije li bilo još nekih... ovaj... govorkanja koja se tiču pukovnika Hardinga i onog neukusnog Donera? – Major Rili je prikrrio iznenađenje. Rekao je sasvim pribrano. – Mislite na glasine u vezi njegove nezakonite aktivnosti u oblasti Sonto, ser? – Zna-te vrlo dobro da mislim baš na to. – Nema ničeg novog, generale. – Hoćete da kažete da su i stare glasine bile dosta, majore? – To nisam rekao, ser. Sem toga, mislim da znate da ja imam predrasuda prema pukovniku Hardingu.

Morgan je to veoma dobro znao. Mladi Rili je bio jedan od onih koji su smatrali da pukovnik Harding nije više sposoban da svoje dužnosti obavlja onako kao što bi trebalo. Taj njegov

stav zbunjivao je generala, jer je on za vreme građanskog rata služio u istom puku sa Hardingom, i smatrao ga je za prvoklasnog ratnog komandanta. Pa ipak, čak i general Morgan je počeo da osluškuje govorkanja koja su dolazila iz Sonto oblasti, govorkanja koja su se povezivala sa tvrdavom Fort Sač. Apel Frejzerove sestre kombinovan sa novostima o pucnjavi u Makonu, nije mogao biti jednostavno zanemaren. General je tada doneo jednu od svojih čuvenih, munjevitih odluka. Rekao je kratko: – Odlučio sam da otputujem dole i da lično vidim šta se tamo događa. Te gadne priče moraju biti presečene u korenu. U pitanju je ugled armije. Molim vas da se pobrinete o organizaciji tog putovanja. – To je bilo naređenje i Rili je salutirao. – Biće mi drago, generale. – Izlazeći iz odaje, ađutant se zadovoljno osmehivao. Rili je bio zadovoljan ishodom razgovora, razmišljao je general, okrenuvši se ponovo prozoru. Ovi mladi oficiri vole kada stare asove vide skinute u prašinu. Ali, general nije očekivao da će biti nekog bacanja u prašinu, bar kada je u pitanju pukovnik Harding. U sebi je bio sasvim siguran da će posle posete Hardingovoj vojnoj oblasti moći da ovome potvrdi časno i pošteno vođenje vojnih poslova, i da će jednom za svagda prestati šuškanje i glasine koje su išle na uštrb njegovom dobrom glasu.

*

Iza torova za ovce, pošto se prođe senik na Kornabijevom imanju, prema jugu se pružala duboka suva jaruga

u koju su se za vreme kiša slivali potocići sa pašnjaka zvanih Blu But. Iz jaruge je izašao Dok Holidej. Nekoliko puta je prošetao jarugom od početka do kraja, razgibavao rame, potezao revolver i zatezao obarač prema nekom zamišljenom cilju. Isti ritual obavio je juče kao i dan pre toga. Ukrućenost ramena i ruke konačno je nestala, a on se opet osećao čio i kompletn. Izašavši iz jaruge, zastao je na toplom podnevnom vetru i osmotrio žućkasti oblačak prašine koji se sa vrhova brežuljaka nošen vetrom spuštao ka jednom udaljenom boru u podnožju. Mnogo godina ranije, kada je prvi put posetio ovo mesto, Dok je još uvek bio dovoljno neiskusni i naivan i verovao da čovek može izmeniti sudbinu koju mu je nametnuo život.

*

Sa dolaskom dana, Džon Frejzer se pokrenuo, spustio je noge na pod ćelije, i kao što je to činio svakog jutra kada se probudi, najpre pogledao na kalendar prikucan za zid. Bio je to prvi datum novog meseca. Deset dana do dana izvršenja kazne. Bivši oficir je ustao, proteglio se i prišao prozoru sa rešetkama, da bi odatle pogledao na dvorište i vešala u njenju. Trebalo je da su već završena, a ipak vešala su bila tek upola podignuta. Činilo se kao da se drvodeljama nimalo ne žuri. Frejzer je prešao šakom po licu. Juče se nije obrijao. Proveo je dve nedelje iza rešetaka u očekivanju suđenja, a posle toga još druge dve nedelje. Lagano, ali sigurno, to vreme počelo je da nagrizi njegovu snagu. Više nije

bio toliko brižljiv u pogledu svog izgleda kao što je bio ranije, i bilo mu je sve teže i teže da se pridržava režima fizičkih vežbi koji je sam sebi nametnuo. Mogao se uhvatiti u koštac sa zatvorom, ali, senka omče koja je visila nad glavom zadala mu je skoro fizički udarac koji se teško mogao podneti. Martin i Vilington su bili mrtvi, poslednji svedoci koji su ga mogli spasiti vešala ubijeni su u nekom burdelju u Makonu. Dok Holidej je bio nestao, možda je i on bio mrtav. Smejuljeći se iza zidina Fort Sača i dalje je postojao pukovnik Harding, a tu su bili i lenje drvodelje koji su ravnodušno kucali ispod njegovog prozora. Imao je osećaj da se klupko njegovog života bliži kraju, i da će kraj namotaja doći u podne desetog avgusta. Udubljen u misli, nije čuo glasove ispred ćelije, sve dok Valas nije otvorio vrata i pustio unutra njegovu sestru. – Zdravo, Lanna. Poranila si! – Džone! – krikнула je devojka i pritrčavši uhvatila ga za ruke. – On se vratio! – Ko? – Ona je stavila prst na usne, dajući mu znak da ćuti. Bacila je kratak pogled prema vratima iza sebe, a onda uzrujano ali tiho rekla. – Dok Holidej! Posetio me je u hotelu jutros u četiri sata. Džone, on još uvek radi za nas, i sasvim se oporavio od pucnjave u Makonu. – Za trenutak, Frejzer je dopustio svojim porušenim nadama da polete, ali, samo za trenutak. Zatim je opet gruba realnost spustila na njegova klonula ramena svoju tešku ruku. – Pa, dobro, zbog tebe mi je drago što se pojavio, sestro. Ti si rekla da će ipak doći, iako sam ja sumnjao u to. Ali, ne zabora-

vljaš li ti nešto? Martin i Vilington su bili jedini koji su mogli doprineti da budem oslobođen krivice. Oni su sada mrtvi. – Oni su bili jedini belci koji su mogli svedočiti, Džone. – Na šta ciljaš? – Još uvek uzbuđena, devojka ga je privukla do klupe koja se pružala dužinom jednog zida, i brat i sestra su seli jedno pored drugoga. – Dok i ja smo dugo razgovarali. On mi je rekao da mu je pukovnik Harding platio pet stotina dolara, navodno za pretrpljene povrede i maltretiranje, a u stvari za to da se odrekne dalje saradnje sa nama. On je to dodao činjenici da su Martin i Vilington pokušali da ga ubiju, pa je iz toga sasvim sigurno zaključio da to svakako znači da si ti nevin. Naterao me je da se ponovo setim svega što znam, i na kraju je rekao da je jedina preostala živa ličnost koja bi ti mogla pomoći niko drugi nego Indijanac Nebeski Šetač. – Frejzer je lagano prešao šakom preko čela. Još uvek mu je pred očima sve bilo mutno. U svakom slučaju, nije delio oduševljenje svoje sestre.

– Nebeski Šetač? – ponovio je. – Onaj Apač koji je preživeo masakr? Ali, on je pobjegao nazad u planine Strom Hold. Niko ga posle toga nije video. – Holidej je otišao da ga potraži. – Otišao da potraži Nebeskog Šetača? Hoćeš da kažeš da je on otišao na indijansku teritoriju? – Tako je, Džone. Znaš, on poznaje dobro navike i običaje Apača, jer je s njima proveo izvesno vreme u mladosti. To je nešto što nisam znala, i zbog čega mi se čini da ima više šanse na uspeh od bilo koga drugoga. Sem toga, s

njim je jedan stari iskusan izvidnik. – Taj čovek je poludeo! – rekao je Frejzer ljutito, skočivši na noge. – Više od godinu dana, tačnije od kako je mirovni ugovor prekršen, nijedan belac se nije usudio da nogom kroči u oblast Strom Hold. Poglavica Mnogo Mrtvih Neprijatelja će mu ispeći živo srce na laganoj vatri. – Kada je ustala, Lana je izgledala bleđa kao smrt. – Ali... ali, on je izgledao tako samouveren, Džone. Ako bi Nebeski Šetač bio pronađen i ako bi on potvrdio tvoju izjavu, to bi samo po sebi dalo razloga da zatražimo obnovu celog postupka. Holidej je bio toliko siguran u sebe, da me je bez muke uverio da će izvršiti taj zadatak. – I šta sada? – Oh, Džone, zar mu ti više ne veruješ? Reci šta misliš? – Okrenula je glavu da bi prikrila suze, ali ju je podrhtavanje ramena odalo. Frejzer je lagano odmahnuo glavom. Jedina pozitivna i dobra stvar u njegovoj tragediji, ako je tu uopšte nešto moglo biti pozitivno, bila je bezrezervna odanost njegove sestre. Ona je zatvorila svoju modnu trgovinu u Alamagordu onoga dana kada je čula za njegovo hapšenje, doputovala je dilažansom u Džubavil na suđenje, i od tada je stalno bila njegova kula svetilja i izvor snage. Ako je ikada posumnjala u njegovu nevinost, ona to nikada nije pokazala. Naprotiv, strasno je verovala da će on skinuti ljagu sa svoga imena, pa je čak uspela da i on sam poveruje u to. A sada je ona plakala zato što je on odbacio tu njenu poslednju očajničku nadu. Nije imao pravo da to učini, rekao je sebi prekorno. Dugo-

vao je Lani u najmanju ruku bar to da, ako ne veruje, bar da se pravi da veruje i da deli s njom njenu nadu. Zadrhtala je kada joj je spustio ruku na rame. – Izvini, Lana... mislim da sam bio malo spor da sve to na vreme shvatim. To je sa Holidejeve strane đavolski riskantna zamisao, to je tačno, ali, mi na kraj pameti ne pada da ka-žem da se ne može ostvariti.

Lana se hitro okrenula, i njene su oči potražile njegove. – Da li to zaista misliš, Džone? – Ona ga je čvrsto dograbila za ruke i osmehnula se plašljivo. – Onda nastavi da veruješ, Džone, jer sam ja uverena da će Dok uspeti. Mora uspeti. – Frejzer je jedva čuo šta je govorila, jer u tom momentu on je shvatio nešto što je verovatno svima bilo jasno, samo što je on sam i suviše bio zaokupljen svojim problemima da bi to zapazio. Svaki put kada bi pomenula pustolova, oči njegove sestre bi čudno zasijale i celo njeno ponašanje bi se izmenilo. Nije mu bilo poznato da je Lana ikada reagovala na pominjanje nekog čoveka, što je pripisivao činjenici da nikada nije bila ni za koga ozbiljno zainteresovana. Lana je bila zaljubljena u Doka Holideja, to je sigurno znao. Njegova sestra koja je na nedeljnim igrankama imala više kavaljera od bilo koje devojke koju je poznavao, na kraju je poklonila svoje srce jednom pustolovu i revolverašu. Frejzer je bio iznenađen, ali ipak ne toliko kao što bi bio ranije. A onda je, zamišljajući u mašti gde bi Dok holidej u tom trenutku mogao biti, i šta bi mogao raditi, zaključio da nema nikakvog smisla brinuti unapred zbog

Holideja i Lane, jer je Holideja mogao mirno smatrati za mrtvog čoveka. Apači će ga ubiti, njihova poslednja nada će biti izgubljena, on će morati i dalje da se pravi da veruje u spas. Uzeo je sestru u naručje da ne bi primetila jad u njegovim očima. Gledajući preko njene glave kroz prozor, čuo je drvodeljce koji su počinjali svoj dnevni posao.

*

Dva konjanika su izronila iz suve jaruge i počela da se penju uz blagu padinu. Vrućina je već pritiskala svom težinom njihova ramena, iako je dan bio tek na početku. Jahali su prema brdima kroz peščani i kameni predeo prošaran tu i tamo velikim kaktusima i retkim žbunjem. Bila je to bezvodna, neplodna zemlja na kojoj je moglo rasti samo kržljivo rastinje. Na široko razastrtom plavom nebu nije bilo čak ni najmanjeg oblačića. Berni Gud je predviđao da će im trebati dva dana da stignu do uporišta poglavice Apača kod Zmajevih izvora. Bradati stari traper i izvidnik je osetio obavezu da uz to doda: – Ako uopšte stignemo tamo. – Berni je smatrao da je polazak u logor Apača najluđi poduhvat za koji je ikada čuo, a ipak je pristao da pođe sa Holidejem. Ili je Barni voleo da čini lude stvari, ili nije mislio da je poduhvat tako opasan. Na vrhu prvog niskog brda zastali su da se odmore i odmore konje. Kada su pogledali iza sebe, selo Peperboks izgledalo je sićušno na prostranoj dalekoj preriji. Peperboks je bila Bernijeva baza. Stari izvidnik je tamo deljao igračke za svo-

je unuke, kada je naišao postolov i predložio mu da pođe s njim. Sa svoga mesta na uzvišenju, Berni je sa setom razmišljao o hladovitoj verandi i pravljenju igraćaka. Ta ravnica označavala je severnu granicu apačke teritorije. U stara loša vremena tom ravnicom su jezdili ratnici Apača, ali, to je sada bila prošlost. Poglavica Mnogo Mrtvih Neprijatelja odlučio je da planine Strom Hold brani kao svoju zemlju, a belom čoveku je prepustio vladavinu izvan njegovog planinskog carstva. Dalje, prema istoku, neka plemena Apača živela su mirno u rezervatima koja je snabdevao Kliv Doner na Šeridanovom prolazu. Njih su nazivali pitomim Apačima, ali, Apači koji su hodali ovim brdima bili su sasvim drugačiji. Oni su prkosili svim naporima belih zavojevača da ih smeste u rezervate. – Konji su se dosta odmorili – rekao je Dok izlazeći iz hlada. – Hajdemo! – Zar ti se žuri da budeš skalpiran, je li, tvrdoglavi? – rekao je Berni penjući se na leđa snažnog mrkova. – Šta mogu kada imam previše kose? – To je za trenutak učutkalo naboranog starog izvidnika jer je ovaj bio ćelav kao jaje.

Poterali su konje preko vrha i pošli vijugavim putem. Uprkos sve većoj vrućini, obojica su pažljivo motrili na predeo oko sebe. Od ulaska u brda nisu primetili nikakav znak života, ali, to nije značilo da Indijanci nisu u blizini. Ova brda su bila postojbina plemena Pima, vekovnih neprijatelja Apača. Ali, Pime su odavno izumrli, i sada su njihovom postojbinom hodali Apači. Daleko ispred njih, ispod plan-

ina koje su podrhtavale u treperavoj jari, počeli su da se okupljaju tamni oblaci. Mnogo milja daleko, pomislio je Dok, kišni oblaci će se isprazniti mnogo pre nego što stignu do njih. Puneći čaturicu na izvoru koji su našli, Dok je čestitao sebi što je starog Bernija poveo sa sobom. Berni je po prirodi bio pesimista, ali je pre toga bio čvrst i izdržljiv kao kozji rog, i što je još važnije, veoma dobar traagač. Dok ga je znao još iz prošlih vremena kada je boravio u plemenu Apača, ali, Mnogo Mrtvih Neprijatelja onda nije bio njihov poglavica. Berni je bolje od njega znao novije stanje i više je znao o novom poglavici. Zato je Berni uporno tvrdio da je Holidej lud što veruje da će mu Indijanci pomoći, ali, stari izvidnik nije ni slutio koliko je Frejzerov položaj očajan. Po Dokovom mišljenju morao je da pokuša da nađe indijanskog ratnika Nebeskog Šetača. Ako mu to ne uspe, jedino mu je ostajalo da čeka da Frejzera obese. Znajući Indijance, bilo mu je jasno da se u tom trenutku Nebeski Šetač mogao nalaziti čitavih pet stotina milja daleko. – A, mogao bi takođe odjednom iskočiti iza susedne stene – rekao je glasno, ulivajući sam sebi nadu. Nijedan Apač nije se, međutim, skrivao iza obližnje stene, ali, Indijanci nisu bili daleko, jer je malo kasnije na jednom udaljenom prevoju Dok ugledao kratak odblesak sunčevih zraka. Neki žutokljunac bi mogao pomisliti da je taj blesak prouzrokovao odsjaj sunca na komadu uglaćanog kvarca, ali, obojica iskusnih Zapadnjaka znali su da nije tako.

Odblesak je dolazio s uglačane ivice čeličnog noža u mrkim rukama nekog apačkog ratnika. Bila je to neka vrsta primitivnog heliografa, metod Indijanaca da brzinom svetlosti prenose poruke. Poruka se prenosila sa brda na brdo, i Indijanci su na taj način saopštavali vesti jedan drugome.

Jedan sat kasnije ujahali su u jednu plitku uvalu u kojoj je uvek bilo vode koja se zadržavala u malim kamenim bazenima. No, tada su uočili da nisu primetili tragove Apača koji bi vodili u uvalu. Kada su prišli bliže jednom udubljenju sa vodom, shvatili su i razlog. Ružna zelenkasta skrama pokrivala je površinu vode. Voda je bila zatvorena. Ozbiljnog lica, Berni Gud je rekao Doku da pre zalaska sunca neće naići na novi izvor. Pošto su se oko podne, kada je vrućina bila najžešća, odmorili, nastavili su put kroz pust kameniti predeo. Znali su da su Apači u blizini i da ih posmatraju isto tako sigurno kao što su znali da ih sunce greje sa neba, ali, sledeća tri časa nisu videli nijednoga. Brdski predeli su bili nemi i slepi, a kanjoni obrasli žbunjem meskita i kupine, ispečeni i suvi. Dok je znao da Apači vole brdske vrhove. Tuda su najradije jahali na svojim nepotkovanim konjima, jer su vrhovi bili obično ravniji nego okomite stene. Čak i potkovani konji nisu se lako kretali po tom terenu. Opružen na svom čebetu prostrtom ispod pamukovog drveta, Berni je zaspao za nekoliko trenutaka. Dok je rasedlao konja, dao mu vode iz udubljenja na svom šeširu, a onda sa puškom u ruci seo u hlad da čuva stražu. Na uvalu

se spustila tišina. Berni je hrkao, konji su dremali oborenih glava, a Dok je sedeo oborenih ramena, osećajući bol u kostima od umora. Sunce je lagano klizilo ka horizontu. Tada je Dok začuo lak šum i trgao se. Tek upola na nogama, osetio je da mu jeza ledi kičmu. Pogled mu je zastao na paru indijanskih mokasina, a onda je kliznuo gore na gole mišićave noge izbrazdane bezbrojnim ogrebotinama. Pogled mu se peo sve više, da bi na kraju zastao na licu ratnika koji ga je netremice gledao sa puškom u ruci.

Apačeva duga kosa bila je povezana uz glavu trakom od crvenog flanela. Pogled njegovih očiju, tvrdi od stene po kojoj se tiho peo, sekao je neprijateljski i sa puno mržnje. Taj čovek, snažne građe, pa ipak okretan kao tigar, morao je po Holidejevom računu imati oko trideset godina. Zaista, pomislio je Dok, bio je to pravi primerak divljeg tigra u ljudskom obliku. Taj tigar bio je ne samo opasan već takođe gord i radoznao. – Crveni Vuk – rekao je Indijanac i pesnicom se dotakao po prsima. Bio je ponosan na svoje ime. Otvor cevi njegove puške zjapio je prema revolveraševom licu. – Holideje – rekao je pustolov mirno. Apač se upola osmehnuo. – Crveni Vuk ubije Holideja. – Doku se to nije nimalo svidelo. Isprsisio se na svog protivnika. – Ti si jedan od ratnika poglavice Mnogo Mrtvih Neprijatelja? – zapitao je. – Jedan od mnogih, ima nas kao peska u pustinji. – Ne pokušavaj da me obmaneš. Da vas ima kao peska, u Arizoni ne bi bilo nijednog bedolikog. – Dok se lupio pesnicom po

prsimu. – "Došao sam da razgovaram sa poglavicom Mnogo Mrtvih Neprijatelja! – Došao si da umreš – ispravio ga je Crveni Vuk. Njegove reči su zvučale samouvereno, i Dok je odjednom shvatio razloge njegove samouverenosti. Ivica jaruge bila je načičkana ćutljivim Indijancima. Berni Gud se odjednom i probudio i zinuto pogledao Crvenog Vuka, urliknuo kao uplašeni kojot i mahinalno se mašio puške. Tada je video krug Indijanaca i njegovo lice je dobilo boju starog pergamenta. – Sto mu gromova! – izbacio je. – Rekao sam vam, Holideje! Upozorio sam vas! – Ne obraćajući pažnju na njega, Holidej je nastavio netremice da gleda Crvenog Vuka u oči. U Apačevom ponašanju bilo je nekog ciničnog zadovoljstva, kao da misli da je lako došao do plena. Crveni Vuk je bio previše samouveren. Skočio je dole do Holideja. – Molim te – progovorio je Holidej drhtavim glasom – nemoj nas ubiti. Mi smo samo bezopasni ljudi u prolazu. – Berni Gud je zatrepao. Da li je to Holidej postao kukavica pred licem neprijatelja? Stari izvidnik se namršio dok se Crveni Vuk osmehnuo. – Puškom je pokazao na zemlju ispred svojih nogu. – Lezi! – naredio je. Namera mu je bila jasna. Hteo je da Holidej klekne. Dok je poslušao. Prišao je bliže i kada je kleknuo, Apač je neoprezno spustio pušku nešto bliže.

Ono što se posle desilo, odigralo se za delić sekunde. Holidej je dohvatio cev puške i snažno ju je trgao. Crveni Vuk je kriknuo i posrnuo prema Doku, a Holidej se uspravio i istovremeno zadao strahoviti udarac pesnicom u

pleksus. Apač se zgrčio i Dok ga je ošinio dlanom po vratu, tako da je crvenokožac pao kao klada. – Mir! – povikao je Dok pre nego što su Indijanci imali vremena da pripucaju. Odbacivši pušku, raširio je prazne ruke i doviknuo im nešto na apačkom jeziku. Bile su to reči mira. I te reči su unele nesigurnost u redove Apača. Bledoliki koji je pobedio snažnog Crvenog Vuka, tražio je mir. A taj čovek je bio ne samo snažan i hrabar, nego i lukav. Setili su se da su ceo dan motrili tog čoveka koji je jahao njihovom zemljom, pokazujući veštinu i spretnost pravog Indijanca. Stojeći visoko dignutih ruku u očekivanju njihove reakcije, Dok je izgledao siguran u sebe kao neki indijanski poglavica. Ali, u dubini duše bio je napet kao žica na violini i od nervoze grlo mu je bilo suvo. Istina, on je među Apačima proveo dosta vremena, ali, to je bilo davno, pre mnogo godina. Među ovima koji su ga sada okruživali nije video nijedno poznato lice, kao što nije lično poznavao ni njihovog poglavicu. Apači su mogli biti impresionirani njegovom smelošću i drskošću, ali su mogli biti i ljuti. Njihovo ponašanje nije se moglo predvideti. U očekivanju da Indijanci odluče da li će ih ubiti ili ne, Berni Gud se preznojavao. Stari kauboj se radovao što se na kraju pokazalo da Holidej ipak nije bio hladan kao zagrljaj smrti. Odjednom je iza jednog kaktusa izašao jedan omanji Indijanac i uputio se niz stranu jaruge. Bio je jedva pet stopa visok, ali se držao vrlo dostojanstveno i nadmeno. Taj Apač je nosio kratku sačmaru zabačenu preko

ramena. Uputivši se prema Doku, prošao je pored nepomičnog Crvenog Vu-ka, a da ga nije ni pogledao.

– Šta bledolikog dovodi u zemlju Apača? – promrmljao je na prilično dobrom engleskom jeziku. – Hoću da govorim sa poglavicom Apača o njegovom neprijatelju, vojniku Hardingu – odgovorio je Dok bez uvijanja – Sićušni Indijanac nije zapitao više ništa. Skoro čitav minut je stojao i zurio u Holideja, dajući očigledno više važnosti onome što je video nego onome što je čuo. Konačno je nešto progundao i klimnuo glavom. – Neka bude tako. Odvešću te do poglavice Mnogo Mrtvih Neprijatelja i prepustiću njemu da odluči da li ćeš živeti ili umreti. Malom, ali mišićavom rukom učinio je imperatorski pokret. – Dođite! – Pa, bar smo živi, stari moj – rekao je Dok polazeći iz jaruge. Berni Gud se osvrnuo iza sebe i pogledao ćutljive Indijance, a zatim je pogledao napred levo i desno, gde ih je bilo još više. Starac nije bio ni najmanje umiren hrabrim rečima svog saputnika. Ličio je na čoveka koji zna da su mu dani odbrojani.

*

Indijanski poglavica bio je grdosija od čoveka, mišićavih udova velike ali pravilno uobličene glave, sedeo je na stolici od platna koja kao da je bila uzeta iz magacina konjice Sjedinjenih Država i pušio dugačku lulu koja je prostoriju ispunjavala zagušljivim dimom. Poglavica Mnogo Mrtvih Neprijatelja nije bio od onih koji gube vreme nepotrebnim ljubaznostima. – Šta vas

dovodi ovamo, bledoliki? – zapitao je, i stegnuvši lulu jakim zubima zagledao se prodorno u zarobljenike kao da im je savetovao da zaborave na dvostruki jezik ako znaju šta je za njih dobro. Sa rukama zabačenim na leđa, Dok mu je jasno i detaljno sve ispričao. Govorio je kratkim rečenicama ne dodajući ništa i ne prećutkujući ništa. Ispričao je Indijancu o Frejzeru, vojnom sudu, o Frejzerovoj sestri i o njegovom nastojanju da nađe svedoke i utvrdi istinu. Smrću Martina i Vilingtona došao je u ćorsokak. Neće biti u stanju sa spase Frejzera bez novih dokaza i zato je odlučio da zakorači u zemlju Apača i pokuša da nađe Nebeskog Šetača, jedinog preživelog zarobljenika sa Sandaun Velsa. Kada je Dok završio, poglavica je nastavio da ga posmatra. Nije se moglo znati o čemu razmišlja, sve dok konačno nije progovorio.

– Harding je ubio moje ratnike. Frejzer ne! – Dok je odahnuo. Da je Frejzer stvarno ubio Indijance kod Sandaun Velsa, Holidej bi mogao očekivati strašu smrt od ruku Apača koji bi ga smatrali za prijatelja njihovog neprijatelja. Poglavica Mnogo Mrtvih Neprijatelja dao je znak okupljenim Indijancima i iz gomile je istupio jedan mlad ratnik sa jednim orlovim perom u kosi. – To je Nebeski Šetač – rekao je poglavica. Zatim je rekao ratniku: – Reci bledolikom šta se desilo u Sandaun Velsu. – Prilično dobrim engleskim jezikom Nebeski Šetač je ispričao svoju priču. Čarke sa konjicom počele su povodom rasprave o isporuci pušaka. Dispečer Doner je očigledno snab-

devao puškama jednu bandu Apača odmetnika. Mnogo Mrtvih Neprijatelja je doznao za tu trgovinu i umešao se. Onda je stavljena u pokret konjica, došlo je do nekoliko sudara i Apači su se povukli, a Nebeski Šetač je bio zarobljen. Saznavši od poglavice apačkih odmetnika Žutog Psa da je u trgovinu oružjem umešan i pukovnik Harding, Nebeski Šetač i ostali zarobljenici su u ljutini to svoje saznanje otkrili čuvarima. Sem toga, zapretili su da će reći sve što znaju, ako ne budu pušteni na slobodu. Indijanci su shvatili svoju grešku kada je u toku noći Harding sa Donerom, narednicima Vilingtomom i Martinom i tragačem Stenvortom otvorio ogradu od palisada u koju su zarobljenici bili privremeno smešteni i naredio im da beže. Onda su vojnici otvorili vatru. Nebeski Šetač je bio pogođen u kuk, ali je uspeo da pobegne.

Holidej je slušajući lagano klimnuo glavom. Nebeski šetač je govorio dugo. Gledajući pažljivo u sivkastom jutarnjem svetlu licem mladog Indijanca, Dok je bio uveren da taj čovek govori istinu. Isti pečat istine bio je utisnut i na licu apačkog poglavice. – Eto, tako se desilo, Holideje – rekao je poglavica grubim glasom. Gde je bio Frejzer kada su vojnici pripucali? – zapitao je Dok. – On je bio udaljen – odgovorio je Nebeski Šetač. Neki vojnik je došao i rekao da je potreban kod komore. To je bila potvrda Holidejevih razmišljanja. Tačno istu priču ispričao mu je i Frejzer. Pustolov je zapalio cigaretu i rekao. – Taj posao sa puškama, koliko dugo je to trajalo?

– Mnogo meseci – rekao je poglavica ozbiljno. – Pukovnik i Doner se ljudi bez časti. Oni prodaju apačkim odmetnicima oružje i municiju na zadnja vrata, a kada ovi oružje upotrebe, Harding kaže svetu da su Apači zli i polazi da ih istrebi. – Teško je poverovati da je taj čovek u Hardingovoj poziciji umešan u trgovinu oružjem – istakao je Dok. – Nagađam šta je u srcu takvog čoveka, Holideje – odgovorio je poglavica. – Ima stvari koje znam kroz one Apače koji žive u rezervatu i dobro znaju Donera. Oni su mi rekli da se Harding plaši da će po izlasku iz vojske biti siromah. Kroz agenciju za pitanja Indijanaca može se zaraditi mnogo novca. Doner i Harding su se udružili da iskoriste moj narod. To je zlo, ali, zlo neće još dugo trajati. – Indijančev glas je zvučao preteći. Holidej se još jednom osvrnuo oko sebe i zapazio ratničke boje na licima Indijanaca i puške u njihovim rukama. – Spremate se za napad, poglavice? – zapitao je otvoreno. Na poglavičino lice se navukla neprozirna maska. – To se tebe ne tiče. – Tiče me se – usprotivio se Dok. – Vi ne možete napasti samo Donera i Hardinga. Ako počnete pobunu mnogi će se umešati. – Ako je suđeno da tako bude, onda neka bude. Mnogo Mrtvih Neprijatelja je dugo podnosio poniženja. Uvek je bio spreman da prihvati pravičan mir, ali, mir je nemoguć sa Hardingom. Pukovnik prodaje Apačima odmetnicima puške da bi izazvao rat u kome bi mogao da nas ubija i da se proslavi. – Pustio je da mu ruke bespomoćno klону. – Drukcije ne može biti. – Možda može – re-

kao je Dok. – Kako? – Može sve ići po zakonu. – Dok je bacio pogled prema Nebeskom Šetaču. – Kažeš da su petorica vojnika prisustvovali masakru? – Nebeski Šetač je klimnuo glavom. – Tako je.

– Da li bi te ljude mogao da prepoznaš? – Sve do jednoga. – Onda, eto svedoka za naš poduhvat – izjavio je Dok. – Frejzer je jedan, a podupreće ga Nebeski Šetač i tih pet vojnika. Možemo izdejstvovati da Frejzer bude oslobođen a da pravi krivac, pukovnik, bude kažnjen za ono što je učinio. – Poglavica Mnogo Mrtvih Neprijatelja je razmišljao dugo i na kraju je odmahnuo glavom. – Jedna je stvar znati istinu Holideje, a sasvim druga tu istinu dokazati. Harding je već pokazao da nasiljem može ugušiti glas istine. Martin, Vilington i Stenvort su lagali pred vojnim sudom a ti vojnici koje pominješ nisu uopšte pozvani kao svedoci. U svetu belog čoveka postoji jedan zakon za moćne, a drugi za slabe i to niko ne može da promeni. – Poglavica je spustio šaku na svoju snažnu butinu. – Takvo zlo može biti izlečeno samo silom, samo ga krv može iščupati iz korena. – Dok je zubima stisnuo cigaru i premestio je na drugi kraj usta. Sada je bio siguran da zna potpunu istinu, tačan tok svega što se događalo u Sandaun Velsu, ali, očigledno da ga je džinovski korak delio od samog saznanja događaja do postizanja pravde i osude pukovnika Hardinga za niz zlodela, u prvom redu za ubistvo i korupciju. Misli su se kovitalale u Dokovoj glavi, ali je lagano sve počelo da se slaže u logičnu celinu.

Kao prvo, došao je do zaključka da pre nego što uspe da vojne vlasti pokrenu postupak protiv Hardinga, treba da nađe neki vrlo jak razlog koji bi ih pokrenuo na to. Ako bi Harding bio uhapšen i eventualno optužen, lako bi bilo uticati na one vojnike i naterati ih da na ovom suđenju daju poštene iskaze. Ali, ovaj početni, bitan dokaz bio je vrlo važan. Dok je imao dosta neprijatelja u Santa Fe, tamo je federalni šerif bio njegov prijatelj Vajat Erpa, čovek na koga se sigurno mogao osloniti da će mu pružiti podršku čim bude našao nešto konkretno protiv Hardinga. Ali, to je moralo biti nešto mnogo jače od svedočenja Nebeskog Šetača. Iskaz jednog Indijanca bio je bezvredan pred sudom belog čoveka, Doku je trebalo svedočenje nekog belog čoveka.

Ali, ko bi mogao biti taj? Nije jednostavno postojala nikakva mogućnost doći do onih pet vojnika, sve dok je Harding imao vlast u tvrđavi Sač. – Ko bi drugi mogao biti svedok? – Donner – rekao je glasno. Nekoliko puta je zadovoljno klimnuo glavom. – To je naš golub, naša ptica. Ako bih mogao da ga se dočepam, da iz njega na neki način izvučem istinu i da tu istinu on napiše i potpiše, to bi bilo dovoljno opravdanje da se protiv Hardinga pokrene postupak. – Pljesnuo je pesnicom u otvorenu šaku. – To je, to je način. To je mnogo bolje nego početi nešto što nećeš biti u stanju da uspešno privedeš kraju, poglavice. – Ali, poglavica je izgledao dosta skeptičan. – Sada mi je jasno da ne poznaješ našeg snabdevača Donera – rekao je

rezignirano. – Mislim da je tu u pravu – umešao se Berni Gud. – Doner nije neko koga tek tako možeš prisiliti da radi šta hoćeš. On je čovek koji je prevario svakoga koga je mogao, i koji igra sve moguće igre od kako je došao u Šeridan Pas. To je čovek premazan svim mogućim mastima. Apači su i ranije pokušavali da mu nanesu zlo, neke usijane glave su pokušavale da ga ubiju i to ga je navelo da dobro vodi računa o sebi. U svojoj postaji taj čovek ima čitavu grupu telohranitelja, ovejanih revolveraša koje plaća, a ti nevaljalci dobro znaju svoj posao. Ako mene pitate, bilo bi lakše pokušati da se upliviše na one vojnike pod Hardingovom komandom. – Koliko vidim, za to ne postoji nikakva mogućnost – primetio je Dok. Zatim se ponovo okrenuo poglavici. – Ja ću to učiniti, poglavice – rekao je sa puno samopouzdanja. – Imam načina i mogućnosti da stupim u kontakt sa Donerom i siguran sam da ću pomoću njega namaknuti Hardingu omču oko vrata. Na taj način ću spasti Frejzera i sprečiti tebe da napraviš veliku glupost i izazoveš veliko krvoproliće. Ali, to mogu da učinim samo ako ti budeš uzdržan i daš mi malo prostora za manevrisanje.

Poglavica je pogledao svoje ratnike. Indijanci su u Kri kanjonu proveli već nekoliko dana u pripremi za rat, i bili su u velikoj meri zahvaćeni ratnom groznicom. Čak i sam poglavica je u duši zahvaćen osvetničkim osećanjima i naginjao je nasilnom toku rešenja tadašnje situacije koju je dosta dugo pokušavao da izbegne. Ali, zbog to-

ga što je u dubini duše bio svestan nemogućnosti da se u ratu suprotstavi belom čoveku, on je ipak bio podložan ideji eventualnog iznalaženja nekog drugog, mirnijeg rešenja... Odjednom je ustao sa svoga mesta i prišao Holideju. Stao je ispred njega i zagledao mu se u oči, kao da želi da prozre do najskrivenijeg kutka duše. Onda je smirenim glasom rekao. – U tebi živi ili veliki čovek ili velika luda. Mnogo Mrtvih Neprijatelja nije siguran šta je od to dvoje tvoje pravo lice. – Poglavica se odjednom osmehnuo. – Ali, Mnogo Mrtvih Neprijatelja ni sam za sebe nije bio siguran kojim stazama vodi neizvesna ruka sudbine. – Spustio je svoju snažnu ruku na Holidejevo rame. – Neka bude. Dajem ti rok od pet dana. Ako posle pet dana Harding i dalje bude na slobodi, mi ćemo poći u rat. – Pet dana će mi biti dovoljno – rekao je Dok. Prihvatio je ruku gorostasnog poglavice i čvrsto je stisnuo. – Hvala, poglavice. – Mnogo Mrtvih Neprijatelja je pokretom ruke odbio njegovo zahvaljivanje. – Nemoj mi zahvaljivati, jer to što činim ne činim za tvoje dobro, već zbog istine i dobrobiti moga naroda. Vreme će biti tvoj neprijatelj, Holideje, zato delaj brzo. – Okrenuo se zatim svom sićušnom ratniku. – Da bi našim neprijateljima uštedeo dragoceno vreme, provedi ih kroz tajni prolaz. – Dok i Gud su izašli praćeni sićušnim Indijancem. Tajni prolaz bio je u stvari jedna druga, drvećem zakrivena jaruga koja je vodila iz kanjona između okomitih nadvijenih kamenih zidina do preri-je, i to skoro nadomak malog preri-

jskog gradića Gomoraha. Dok, koji je još od vremena boravljenja među Apačima, poznavao ove predele, a još više ih je znao Berni Gud koji se kleo da zna svaku stopu ovih planina, priznali su da nikada nisu čuli ni videli taj prolaz koji su Indijanci nazivali „Sokolova litica“. Obojica su zaključili da bi taj tajni prolaz Indijancima pružio veliku prednost u slučaju ako bi se odlučili za iznenadni napad.

– Na nama je da se postaramo da izostane razlog za takav napad, stari moj – izjavio je Holidej, bodreći konja petama da pređe u trk. – Na nama? – rekao je Gud koji je računao da je povratkom iz logora Apača završio svoj deo avanture i da je zaslužio mir i odmor. – Tačno – potvrdio je Dok. – Ti ćeš pokazati kako da stignem do Donera i pomoći ćeš mi da ga ščepam, važi? Ne pričaj o tome da te se ne tiču Doner i Harding, jer znam šta misliš. – Znaš šta mislim, kao da je velika mudrost to znati? – odgovorio je Berni bajagi nabusito. Prihvatajući flašu sa viskijem koju mu je Dok dodao iz svoje rezerve čuvane za slučaj nužde, stari izvidnik je dodao. – Okej, pomoći ću ti, ali, samo zbog ličnih simpatija prema tebi. – Povukao je nekoliko dobrih gutljaja i sa žaljenjem vratio bocu Doku.

*

Stopu po stopu, Holidej se približavao po pomrčini. Oslušnuo je, ali nije čuo ništa. Zgrada i dvorište na Šeridanovom prolazu bili su zaključani i tihi kao usred noći. Pogledao je desno i video kako ga Gud posmatra očima

noćne sove. Dok je zažmirio. Ispred ulaza u glavnu zgradu ugledao je neku siluetu koja se samo trenutak pre toga nije tamo nalazila. Silueta se pokrenula... zatim je stala... a onda opet krenula... a onda stala kao skamenjena. Sekundi su prolazili, prošao je pun minut. Dok je trepnuo, silueta je postala jasnija, dobivši oblik čoveka sa puškom u ruci. Pustolov je nabrao obrve. Zgrada agencije je bila kao tvrđava. Trebalo mu je puna dva sata da prođe pored stražara koji je čuvao ogradu sa spoljne strane, ne bi to uspeo bez pomoći Bernija Guda. Berni je predvideo da će kod Donerovog boravišta biti dosta čuvara, ali, Dok nije obratio pažnju na njegova upozorenja. No, sada je morao da se suoči sa činjenicom da je Berni bio u pravu. Pošto je i sama zgrada bila čuvana, plan prodora u zgradu biće teže izvodljiv.

Plan je bio dosta prost. Nameravao je da se uvuče u zgradu agencije, onesvesti Donera i iznese ga napolje. Posmatrajući agenciju s obližnjeg brda, Dok je poverovao da će to izvesti bez mnogo teškoća. Ali, sada više nije bio siguran u to. Sračunao je da tri ili četiri čoveka čuvaju stražu oko ograde, ali je ispalo da je bar još jedan unutra. Koliko li ljudi Doner ima na svom platnom spisku? Čovek pred kućom nije se micao. Holidej ga je dugo posmatrao i na kraju se okrenuo i pogledao u drugom pravcu. Došapnuvši Berniju da ostane po strani, počeo je da puzi napred. Zgrada se pojavila u mraku pred njim, i on se dovukao do verande i kliznuo prema stepenicama. Bio je toliko blizu da je osećao miris duvana

i lošeg viskija. Digao je malo glavu i ugledao stražara nejasno ocrtanog prema zvezdanom nebu. Ustao je nečujno kao duh, skočio i snažno udario „koltom“. Stražar je jeknuo i klonuo na Dokove ruke. Dok ga je nečujno spustio na zemlju i pogledao oko sebe. Berni mu je rekao da su vrata Donerove sobe zelene boje. Stigavši do vrata, Dok nije obratio pažnju na duboku brazgotinu u drvetu u visini ramena. Mesec dana pre toga, dvojica Indijanaca ušunjali su se u zgradu agencije sa ciljem da se domognu Donerov skalpa. Apački ratnici su uspeli da stignu do tih vrata pre nego što su ih stražari otkrili i ta posekotina na dovratku i mrlje od krvi na podu bili su dokaz njihove neuspele posete. No, taj incident nije zaboravljen. On je naterao Kliva Donera da udvostruči noćnu stražu i da postavi svog najboljeg čoveka, Haka Rica u svoju spavaću sobu. Dok je prislonio uvo na zelena vrata. Čuo je samo šum ravnomernog hrkanja i ništa više. Probao je da pokrene kvaku. Vrata nisu bila zaključana. Otvorio ih je tiho i pogledao unutra. Mogao je da vidi krevet nejasno i siluetu spavača. Sa teškim „linkolnom“ u ruci, prešao je prag i ušao unutra. Istog trenutka iz mraka je odjeknuo odsečan glas.

– Da se nisi makao! – Dok se ukočio. Dok je on sam bio vidljiv u tami, njegov protivnik bio je potpuno nevidljiv. Čuo je kada se spavač pokrenuo, a onda skočio, odbacivši posteljinu sa sebe. – Rice! – povikao je Doner. – Ko je to? – Ne znam, gazda – začuo se glas iz tame. Zatim je Dok osetio dodir

dvocevke na leđima. – Baci pucu, mister! – Dok je pustio da mu revolver klizne iz prstiju. – Okreni se – naredio je isti glas. Dok se okrenuo i kao da mu je na glavu pao krov. Osetio je da mu kolena dotiču pod, i ugledao nejasnu siluetu čoveka kako zamahuje da ga ponovo udari. Pred očima kao da mu je zaigralo hiljadu zvezda i posle bleštave svetlosti nastao je mrak i neko bezdano padanje.

*

Bio je to divan san. Dok je stojao u senci drvoreda koji su međili široku travnu stazu i gledao divnu crnokosu ženu koja je odevena u haljinu od providnih velova dolazila lakim, nečujnim koracima kao da lebdi u vazduhu. Dok se približavala crnokosa lepotica mu se osmehivala i izazovno njihala krhkim telom punim obećanja. Doku se činilo da korača suviše sporo, i vatra želje gonila ga je da pruži ruke i da joj da znak da pohita. Ali, ona se na to samo osmehnula i nastavila svojim tempom, kao da ga izaziva. No, u njenim očima bilo je mnogo nežnosti i ljubavi. Onda su ivice maglovite slike počele da poigravaju. Cela vizija je počela da se mrači i tamni, da nestaje u daljini i da se opet vraća. Konačno se slika pred njegovim očima razbila u milione komada, kao razbijeno staklo.

Svest i realnost došli su zajedno u stravičnom uraganu koji je pretio da će mu odneti gornji deo lobanje. Stisnuvši glavu rukama, sačekao je malo da bol umine, a onda je oprezno otvorio oči. Prvo što je shvatio, bilo je da je već uveliko dan. Ležao je na leđima

u maloj odaji koja je zaudarala na trulu slamu i znoj. Zatim je ugledao stolicu, ležaj, prozor sa rešetkama i čizmu koja ga je udarila po licu. Otkotrljavši se od tog udarca, pustolov je pokušao da ustane, ali je shvatio da je vezan za alku na podu. Pljunuvši krv, zagledao se u poznato surovo lice narednika Rokoa. A tada su stvari počele da se uobličavaju. Nalazio se u istoj ćeliji gde ga je narednik ranije obrađivao. Bio je opet u tvrđavi Sač. Narednik je žmireći pogledao. – Iznenaden si što si živ? Pa, i treba da budeš. Da je do mene, ne bi se više probudio. – Kako sam dospeo ovamo? – Doneli su te Donerovi ljudi. Doner nije znao zašto si hteo da ga napadneš, pa je pomislio da bi možda pukovnik bio zainteresovan da to sazna. – Pa, neka vam je sa srećom debeljko. – Holidej se namestio u sedeći položaj pored zida. – Ali, bojim se da ćete od mene saznati samo šta mislim o tvom debelom licu. – Na Dokovo iznenađenje, odgovor je više zabavio narednika nego što ga je obeshrabrio. – Oh, znamo da si ti tvrd, revolverašu, ali srećom, staro turalo nije! – dodao je i žmirnuo. Dok je nabrao čelo. U glavi mu se još uvek mutilo. Bio je zaboravio Bernija. – Je li stari živ, Rosko? – zapitao je. – Zašto ne bi bio? Na kraju, vi ste samo neovlašćeno ušli u državnu zgradu, malo razlupali glavu jednom čoveku i uvukli se u spavaću sobu državnog službenika sa revolverom u ruci. To nije nešto zbog čega bismo izgubili prisustvo duha. – Osećaj ledenog užasa uvukao se u Holideju pod grudi kada je narednik otvorio špijunku na vratima i re-

kao nešto nekom u hodniku. Potcenio je Kliva Donera i to će morati da plati. Ali, povukao je za sobom i starog Bernija, a stari to nije zaslužio... Minuti su lagano prolazili dok je Rosko šetao po ćeliji otrovno zadovoljan svojim držanjem. Onda su se začuli koraci i Dok je u sobi ispred ćelije začuo Hardingov glas. – Otvorite vrata!

Ključ je začangrljao u bravi i zardale šarke su škripnule. Narednik je salutirao kada je pukovnik ušao unutra. – U ovoj ćeliji zaudara, naredniče – rekao je Harding. – Jutros čak više nego obično, ser – dodao je narednik nagnjući glavu prema Doku.

– Da, izgleda da tu ima nečeg smrdljivog... – Harding je seo na ivicu ležaja. Bio je odeven u plavu uniformu, a na nogama su mu sijale lakovane čizme. Glatko izbrijan i doteran, ličio je na sve drugo samo ne na švercera oružja i ubicu. – Dakle, Holideje, šta sada? – prevaljao je lenjo preko usana, očigledno uživajući u svom položaju. Dok je prezrivo pljunuo u stranu i zapitao. – Gde je stari izvidnik? – Odmarala se. Vaša briga je dirljiva, Holideje. Mislio sam da ste vi samo tvrd, prekaljen čovek, hladnokrvni ubica i vetropirasti pustolov, i da ne marite ni za koga drugoga sem za samog sebe. – Dok je govorio, pukovnik je prezrivo žmirkao, primetio je Dok. Baš kao i narednik Rosko. – Pustite ga na miru, Harding – rekao je. – On nema nikakve veze, samo je išao sa mnom. – Kako ste dosadni kada ste u izmenjenom položaju, Holideje – rekao je Harding. – Više ste mi se sviđali kao prekaljeni pustolov. – Švićnuo je korbačem od trske. – Ne možete da kaže-

te da vam nisam dao šansu? Poslednji put kada smo se sreli, ja sam držao sve adute, ali sam ipak bio velikodušan. Umesto da vas pošaljem na vešala kao što je trebalo, ja sam vam dao odštetu i sa vama sklopio džentl-menski sporzaum. Nažalost, Holideje, vi niste džentlmen. – A vi jeste? – Pse-to! – zaur-lao je Rosko, ali ga je Harding prekinuo. – Pusti ga, naredniče. On je mrtav čovek i možemo mu dopustiti da bar na rečima iskali svoj gnev. – Kako nameravate da me ubijete, Harding? – pitao je Dok izazovno. – Namestićete mi optužbu kao Frejzeru? Ili ćete mi možda ispaliti metak u leđa? – Kako i gde, to su činjenice koje ću verovatno do poslednjeg trenutka zadržati za sebe, revolverašu. Ali... – Na vašem mestu, Harding, bio bih veoma oprezan šta i kako radim – prekinuo ga je Dok. – Mislim to o mom ubistvu. – Harding je nabrao čelo. – Na šta ciljate? – Pa, stavite se u moj položaj, pukovniče. Još od onoga dana kada ste pokušali da me potkupite, znam da ste i koliko pokvareni. Znao sam da mogu zapasti u veliku nevolju ako se sa vama ponovo sukobim. Zato sam preduzeo neke mere predostrožnosti.

– Kakve mere predostrožnosti? – Ostavio sam pismo na kome je zapisano sve što znam o vama i Doneru i svemu ostalom. Ako mi se nešto desi, to pismo će doći u ruke federalnom šerifu Santa Fe. Možete to nazvati merom predostrožnosti. – Ja bih to pre nazvao praznim, jevtinim blefom. Niste vi čovek koji će se osloniti na mere predostrožnosti, Holideje. Ljudi vašeg kova idu za svojim instinktom, a ne

za svojim razumom. Vi smatrate da ste neranjivi, ali, u tome grešite. – Pa dobro, možda grešim, ali do sada niko nije uspeo da me dovede u bezizlazan položaj – rekao je Dok drsko. U izvesnom smislu, bio je impresioniran Hardingovim reagovanjem, ali, ipak ga je zabrinuo pretnjom nepostojećeg pisma. Preduzimanje takve mere predostrožnosti bilo je nešto što bi Luter Harding verovatno učinio da su njihove uloge bile zamenjene. Zbog toga je sumnjao da će oficir jednostavno zanemariti činjenicu da njegov zarobljenik možda govori istinu. – Vi me zbunjujete, Holideje – rekao je pukovnik posle zamišljenog ćutanja. – Ja uvek volim da znam gde je čovek tana-k, ali, vi ste me pobedili. – Zaista? Kako to? – Zbunjuju me vaše protivurečnosti u vašem karakteru. Vi ste pustolov, kockar, čak revolveraš, koji možda prodaje svoje usluge. U svakom slučaju, bavite se nečasnim zanimanjima, i živite od lako stečenog novca, što nije vrlina u uobičajenom smislu reči. Pa ipak, kada sam vam dao novac s tim da dignete ruke od slučaja Frejzer i odete negde daleko, vi ste to praktično odbili. Postupili ste suprotno od onoga što bi svaki razuman čovek vašeg zanimanja i položaja svakako učinio. Nastavili ste da gazite u smešan rizik, iako ste znali kakav će neminovno biti kraj. Zašto? – Zašto da ne? – Ali, Harding nije bio čovek koji se dao lako zavarati. – Da nije u pitanju ona devojka? – pokušao je da prodre do istine. – Frejzer je čovek neinteresantan, dobro vaspitan, disciplinovan oficir od karijere, koji prezire ljude vašeg kova, kao što mač-

ka ne voli vodu. Prema njemu vi sigurno nemate nikakav osećaj lojalnosti. Prema tome, mora biti da je u pitanju devojka. Je li Lana Frejzer ugrijala vaše hladno srce, mister Holideje?

Harding je bio bistriji nego što je to Dok pomišljao. Njegove reči su pogodile metu. I to se sigurno na njegovom licu videlo, jer se pukovnik osmehnuo. – Ah, naredniče, mislim da sam ga pogodio u nerv. – Harding je ustao očigledno zadovoljan sobom. – Gle, gle, ko bi to pomislio. Čuveni pustolov i usamljenik, Holidej, žrtva Amorove strelice, kao da je u pitanju običan čovek. I što je još gore, veći glupak nego većina zaljubljenih. Shvatate li da ste ispali budala, revolverašu? Mis Frejzer je dama. Ona pripada soju koji je toliko daleko od vas da to prelazi granice stvarnog. Vi pružate ruku ka mesecu, čoveče. Bolje bi bilo da ste prihvatili moju ponudu, nego što ste trčkarali za njom. Vi ste samo običan prah pod njenim nogama, Holideje, i mi to obojica dobro znamo. – Hardingove reči su ga bocnule kao otrovna žaoka. Lana Frejzer je zaista bila dama, u svakom gestu i rečju na visini, pa čak i onda kada je sreo Lanu u stanicu diližanse u situaciji nepoželjnoj i ponižavajućoj za jednu damu. Uvek se držala gordo, ali je Holidej nije gledao kao nešto nedostižno. Tačnije, nije o tome razmišljao, jer u svom pustolovnom životu nije video trajno mesto za neku osobu poput Lane Frejzer. Ali, nije smeo da zavarava sebe da za nju nije bilo nikakvog mesta. Više puta je uhvatio sebe kako razmišlja o njoj, i te misli nisu uvek bile lišene prisnosti. Njena crna kosa spuštena

preko labudovski dugačkog nežnog vrata mamila je želju da u nju zaroni prste kao što lihvar žudi da ruke utopi u ćup zlatnika. Ona to istina nije znala, jer su te želje ostale zakopane u njemu, ali se pitao da li bi Lana imala nešto protiv i da je za njih znala. Zbog čega i bi? Mnoge žene su ga želele, to je znao, a neke to čak nisu ni skrivale. Zašto bi Lana bila izuzetak?

Po njenom držanju pri njihovim susretima nije mogao ništa da dokuči. Bila je ljubazna, predusretljiva i bez trunke uobraženosti, ali mu nije davala nikakvog povoda da veruje kao da ga gleda za dlaku drukčije nego sarađnika na poslu. Istina, jednom prilikom ugledao je u njenim očima nešto što se moglo protumačiti kao nagoveštaj nekog drugog osećanja, ali, to je bio samo trenutak koji se više nije ponovio. Lana Frejzer je ostala lepa i ljupka, ali na odstojanju. Zbog toga ga je Hardingova žaoka otrovno ujela. Možda je Lana ipak smatrala da je iznad njega i da takva, nedostižna, treba i da ostane. Takvo njeno razmišljanje nije očekivao, ali mu se nije ni čudio. Više ga je čudilo što ga je zbolela pomisao da nešto što je možda priželjkivao, eventualno, neće dobiti. Zar ga život još nije dovoljno izbrusio, zar još uvek nije bio naučio da je sve moguće, ali da se ničemu ne treba nadati? Ili je možda želja za Lanom Frejzer bila jača od svakog logičnog i racionalnog razmišljanja? Digao je pogled i video Hardinga koji je stajao iznad njega sa ciničnim osmehom na usnama. Poželeo je da ga pljune, da ga zgromi i pretvori u prah, ali je nadvladao taj osećaj kod sebe. Ako zbog nečega kod

Lane nije imao uspeha, onda krivicu za to snosi on sam a ne ovaj jadni stvor koji je to dosta inteligentno uočio. Život je lep ili ružan zato što je takav, a ne zato što nam neki smutljivac ukaže na njegovu lepotu ili rugobu, pomislio je Dok. – Da svršim s njim, pukovniče? – zapitao je narednik. – Da, možeš, dokrajči me, a onda se nadajte da će vas stići ruka zakona i ščepati vas kao jastreb pustinjačkog miša. – procedio je Dok kroz zube. – Svršite već jednom s tim, Harding, i pustite događaje da dalje teku. – Bio je to momenat istine, momenat koji odlučuje o životu ili smrti. Ako je Harding sasvim siguran da ga Holidej s one strane groba neće ugroziti, onda, pustolov je to dobro znao, u tim trenucima otkucavaju poslednje sekunde njegovog života. Bilo kako bilo, te sekunde su otkucavale neizdržljivom sporošću i njihov odjek Dok je celim svojim bićem čuo kao stravično ritmičko lepršanje krila šablasne smrti. A onda, posle proteka vremena koje je u stvarnosti bilo kratko, a Doku se činilo kao čitava večnost, Harding je koraknuo korak unazad i počeo da češka korbačem od trske po vrhu brade. Sve vreme je zamišljeno gledao Doka, kao da još jednom nastoji da prodre do najtananijih kutova njegove svesti.

– Znam da blefira, naredniče – promrmljao je. – To mi govori moj instinkt. Ali ipak...

– Ne, niste sasvim sigurni – prekinuo ga je Dok. – Vi uopšte niste sigurni da nisam na papir stavio ono što znam o Sandaun Velsu, je li tako, Harding? Ne znate vi da li sam napisao da

ste opozvali Frejzera sa straže one tragične noći, tako da biste vi ostali mogli na miru da likvidirate zarobljene crvenokošce koji su pretili da će otkriti istinu o vama i Doneru i oružju koje ste vas dvojica vrlo lukavo prošvercovali apačkim buntovnicima. Niste sigurni da mom poverljivom čoveku nisam ostavio nalog da posle moje smrti nastavi istragu o celom tom prljavom poslu i da pre svega sazna ime na onih pet vojnika koji su prisustvovali masakru, ali, koji ipak nisu bili pozvani da svedoče na sudu. Niste ni malo sigurni šta sam napisao u pismu koje sam ostavio, je li tako? – Harding ga je pogledao namršteno. Poigravao se prstom oko kožnog poklopca futrole revolvera, ali je nije otkopčao i izvukao revolver. Dok je u očima tog čoveka jasno video da nije uveren u ono što misli. Pukovnik se odjednom okrenuo na petama i izašao napolje. Narednik je ostao uz njega dovoljno dugo da zatvoreniku kao znak pozdrava na rastanku udeli još jedan udarac u rebra, a onda je i on izašao. Vrata su se s treskom zatvorila, i glasovi su se udaljili i zamrli, i Dok je malo kasnije čuo kako su stražari ponovo zauzeli svoje mesta u sobi ispred ćelije. Pustio je da mu glava uokvirena gustom tamnom kosom klone na hladan zid. Bio je iscrpljen i dodir hladnog kamena mu je prijao. Izgleda da je privremeno uspeo da odloži izvršenje smrtnе kazne koju mu je Harding namerio. Ali, koliko dugo će pukovnik čekati i razmišljati? Jedan dan? Možda nedelju dana? Koliko dugo će mu trebati da shvati da ne postoji nikakvo pismo, nikakva mera predostrožnos-

ti koja ga ugrožava... i otuda nikakav razlog koji bi ga prisiljavao da Doku dopusti da i dalje diše? Sklopio je oči i prisilio sebe da se opusti. Nije mogao ništa da učini sem da čeka i da se nada da će se desiti čudo. Pa ipak, duboko ravnomerno disanje uskoro je ispunilo zagušljivu mračnu odaju. Dok je spavao i za divno čudo ponovo je sanjao san o travnoj stazi, drvoredu i lepoj crnokosoj ženi koja mu se lebdećim koracima približava i baca u zagrljaj.

*

Dve večeri kasnije, Lana Frejzer je večerala u restoranu hotela u Džubavilu kada se na vratima pojavio neki crnomanjasti čovek sa šljampavim šeširom na glavi. Ušavši, čovek se obratio konobaru koji je pokretom glave pokazao u njenom pravcu, posle čega je došljak pošao preko odaje. Kelner je nešto glasno rekao za njim. Nepoznati je zastao, skinuo sa glave dronjavu šešir, a onda je nastavio put između stolova do mesta u uglu gde je sedela devojka. – Mis Frejzer? – Ona je potvrdno klimnula glavom. Čovek koji se pred njom stajao, svojom spoljašnjosti nije ulivao poštovanje, ali je ispod njegove sumorne ozbiljnosti, znalac mogao otkriti dovoljno časti i poštenja. – Ja sam mis Frejzer. Šta mogu da učinim za vas? – Onda ste vi ona osoba koja je dala oglas u današnjim novinama. Mislim onaj oglas koji je tiče Doka Holideja? – To je zaista bila ona. Prethodnog dana Lana je dala oglas za džubavilsku „Gazetu“ i taj oglas se pojavio u izdanju koje je tog jutra izašlo. Oglas je bio kratak i jednos-

tavan, i u njemu je pozivan da se javi svako ko zna nešto o trenutnom boravku Doka Holideja. Onaj ko o tome nešto zna, pozvan je da se javi davaocu oglasa u hotel. Za pravo obaveštenje obećana je dobra nagrada. Sklanjajući tašnu sa prazne stolice, devojka je pokretom ruke dala znak čoveku da sedne. On se nervozno osvrnuo oko sebe i Lana je primetila da se znoji, i ako noć nije bila topla.

– Vi verovatno imate neka obaveštenja, mister...? – Bakli, madam. Čed Bakli. Ja sam otuda od Šeridanovog prolaza. Čujte madam, vi ste u novinama pominjali neku nagradu... – Sprema sam da platim pedeset dolara ako saznam gde je Holidej, mister Bakli – rekla je. – Pedeset dolara? – ponovio je Bakli kao eho na takav način da je bilo potpuno jasno da on nije bogataš. – Svega mi na svetu, madam, taj momak mora da vam je veoma važan. – Jeste, mister Bakli. A sada, šta znate o njemu? – Pa, nisam siguran da nešto znam, madam. Može biti da više nagađam nego što znam. Vidite, ja radim u štali na Šeridan Pasu i pre tri dana u štalu je došao neki čovek i od moga gazde za deset dolara iznajmio kola i zapregu. Pošto se sledećeg dana taj čovek nije pojavio i nije vratio kola kao što je trebalo, gazda me je poslao da ga potražim. Sledećeg jutra, našao sam kola nedaleko od indijanske agencije. Konji su bili suvi, a pored kola bila su još dva neoselana konja. I kola i konje oterao sam nazad u Šeridan Pas moje gazdi, i kada smo pretražili bisage i ostalo, nismo našli ništa interesantno. – Molim vas, nastavite mister Bakli. Po čemu za-

ključujete da bi to bilo od interesa za mene? – Pa evo, reći ću vam. Za mene bi slučaj bio okončan i ja bih sve zaboravio da me gazda nije poslao ovamo da kupim neke potrebe za štalu. Kada sam sinoć svratio u salun, naleteo sam na dvojicu tipova gore sa Šeridan Pasa koji rade za dispečera u agenciji. Bili su dobro pripiti i rekli su mi da se vraćaju u Šeridan Pas iz tvrđave Sač. Nisu mi rekli zašto su tamo išli, i mene to ne bi interesovalo, ali, jedan od njih mi je ponudio cigaru iz srebrne tabakere, što me je iznenadilo. Hulje kao ti tipovi nemaju tako fine dragocene stvari. Krišom sam bolje pogledao i video da je na tabakeri utisnut monogram DŽ. H. Kada sam danas video vaš oglas počeo sam da uklapam sve pojedinosti u celinu, i učinilo mi se da ta tabakera i monogram mogu imati nekog značaja za vas, iako se inicijali ne slažu u potpunosti. – Rekoste da su ti ljudi išli iz tvrđave Sač? – pitala je devojkica ne objašnjavajući Bakliju da je Dok Holidej isto što i Džon Holidej sa inicijala. – Tako su rekli. – Lana je otvorila novčanik i izbrojala gomilu novčanica. Bakli je posmatrao devojkicu okruglo izbuljenih očiju kada je izbrojala pedeset. – Mislite da sam zaslužio nagradu, madam? – Lana mu nije odgovorila. Žurila je što je brže mogla u pravcu šerifove postaje.

*

Frejzer se zamišljeno uhvatio za vrh brade. Pri svetlosti svetiljke, izgledao je mršav i bolestan. Dan izvršenja kazne neumitno se približavao, i znaci iscrpljenosti počeli su se ogledati na

njemu. Pa ipak, kao i uvek kada je u pitanju bila njegova sestra, Frejzer je govorio blago i odmereno. – To mi zvuči kao da je Holidej pao Doneru u ruke, a možda i Hardingu – rekao je kao da razmišlja glasno. – Ali, ne vidim šta bih tu mogao da učinim – dodao je, obraćajući se sestri. – Ja moram nešto da pokušam, Džone. – Frejzer je dobro poznao svoju sestru, taj ton i taj njen izraz lica. To je značilo da je Lana nešto odlučila, a kada bi nešto odlučila, ona je bila dovoljno dosledna da tu odluku sprovede u delo. – Sestro – rekao je Frejzer užurbano – ne misliš valjda da učiniš nešto nesmotreno, zar ne? Ako je Holidej u Hardingovim rukama, onda ne postoji ništa što ti ili bilo ko drugi može za njega da učini. – Za ime božje, Džone, ne možemo tek tako jednostavno oprati ruke i otresti ga se kao da nas se ništa ne tiče. On je radio za nas i ako je zbog toga upao u neku nevolju, onda mi moramo... mi moramo... – Moramo šta? – zapitao je blago. – Lana, mi smo se sukobili da bezobzirnim ljudima. Harding i Doner su obične ubice. To je razlog što sam ja ovde i što ću biti obešen... Od samog početka, Holidej je znao protiv čega ima da se bori, znao je da protiv sebe ima brojnog i nadmoćnog protivnika. Od samog početka on je znao da mu ne možemo pomoći i nije očekivao da ćemo ako do nečega dođe pokušati da mu pomognemo.

Lana Frejzer je temperamentno zaustila da nešto kaže, ali su joj reči zamrle na usnama. Iz dana u dan gledala je kako njen brat sve više kopni, kako sve dublje klizi u senku stravičnih

vešala koja su se dizala u dvorištu. On je na plećima nosio veći teret nego što bi se od bilo kog čoveka moglo tražiti da ponese, pomislila je devojka. Nije bilo pošteno da njegovim brigama dodaje još i dodatne brige i zato mu nije rekla šta ima na umu da učini. U tom trenutku, kratko vreme posle posete Čeda Baklija u džubavilskom hotelu, Lana Frejzer je tačno znala šta će učiniti. Ili pravilnije rečeno, s obzirom na veliki rizik kome će se izložiti, mislila je da zna šta će pokušati da učini da bi spasla Doka Holideja.

*

– Mrtav? – Glas pukovnika Hardinga bio je sasvim tih. – Čini mi se da je tako, pukovniče – potvrdio je narednik. – Pretpostavljam da ga je srce od jednom izdalo. – Harding je žustrim koracima prešao preko razbacane slame i zagledao se u nepomično telo na drvenom ležaju. U smrti, Berni Gud je izgledao spokojan. Na licu starog izvidnika nije bilo tragova nasilja, ali, da je Harding zadigao prljavo čebe koje mu je pokrivalo grudi, video bi strašne opekotine i posekotine kojima su prsa bila išarana. Narednik Risko ga je revnosno obrađivao još od momenta zarobljavanja. Izvidnikovo srce je bez sumnje popustilo, ali, očigledno ne iz prirodnih uzroka. Pukovnik je slegnuo ramenima i okrenuo se od leša. – Imaš i suviše tešku ruku, naredniče – rekao je blagonaklono. – To sam ti već i ranije rekao. Međutim, ionako nisam imao nameru da ovog čoveka pustim živog oдавде. Stoga mislim da nije urađeno ništa loše. Kada je već tako, možeš da ga

sahraniš... – Progovorio je nešto, ser – prekinuo ga je Rosko. Harding ga je pogledao oštro – O čemu? – O tome gde su bili on i Holidej pre nego što su otišli do Šeridanovog prolaza, pukovniče. To je vrlo interesantno.

– Onda nemoj mlatiti praznu slamu, čoveče – rekao je Harding nestrpljivo. – Da čujem. – Naredniku Roskou je trebalo nekoliko minuta da prepriča šta je sve jadni Berni Gud nateran da prizna u poslednjim mučeničkim trenucima njegovog života. Kada je narednik završio, izraz zabrinutosti nestao je sa Hardingovog lica. U stvari, pukovnik je izgledao zadovoljniji nego što ga je narednik video poslednjih dana. – Tako dakle... sada počinjem da shvatam, naredniče – rekao je osmejući se i počeo da šeta tamo-amo po ćeliji. – Mislio sam da ćete biti zadovoljni, ser. – I jesam zadovoljan. – Harding je zastao i bacio pogled na ležaj u uglu. Pa dobro, ta stara budala je ipak nekome nešto koristila. Oslobođi se kasnije leša, naredniče, na uobičajeni način. – Razume se, ser. – Rosko je protegao debele ruke. – Ovaj, šta ćemo sa Holidejem, pukovniče? Želite li da se i njega oslobodim kada sam već počeo s tim? – Harding se nasmešio krajem usana. Narednik Rosko bio je čovek koji ume da mrzi, pomislio je. Onoga dana kada su ga vojnici uhvatili na putu za Makon, Holidej je razbio naredniku nos i Rosko to nikad nije zaboravio i oprostio. Narednik je spreman da ubije čoveka i zbog tako sitnog razloga kao što je udarac u nos. To je ukazivalo na izopačen karakter, ali, to je istovremeno bio i razlog što mu je Rosko bio

toliko dragocen. Razmislivši malo bolje o Holidejevom položaju, Harding se uozbiljio. Na kraju je zavrteo glavom i rekao. – Ne, bojim se da ne smem kada je u pitanju ta ajkula od pustolova, naredniče. Postoji ipak neka mala mogućnost da je govorio istinu kada je pomenuo „dokaz“ koji je ostavio za slučaj da nestane sa lica zemlje. – Ako mene pitate, to je obično bacanje prašine u oči, pukovniče. Pretnja praznim pištoljem. – Moguće, moguće. Ali, za slučaj da ipak nisu u pitanju prazne reči, ja bih ga ipak još neko vreme zadržao u životu. – Koliko je to „neko vreme“, ser? – Pa... da kažemo... jedno tri dana. Da, tri dana će biti sasvim dovoljno. Ako se u vezi sa Holidejem za tri dana ne bi desilo ništa nepredviđeno, možeš se pobrinuti i za njega... kada se vratimo.

– Kada se vratimo? Idemo li negde, pukovniče? – Idemo baš „negde“ kako kažeš, naredniče. – Pukovnik se osmehnuo. – Zahvaljujući tvom savesno obavljenom poslu i obaveštenjima koje smo dobili od Bernija Guda, verujem da se mogu izvući iz dosta teškog položaja u koji sam zapao sa generalom. To ti neću zaboraviti kada se ova gužva okonča, naredniče. Kada je nekoliko minuta kasnije Harding izašao iz bloka sa ćelijama i uputio se u svoju kancelariju, Rosko je još uvek stojao zbunjen njegovim neočekivanim i neuobičajenim pohvalama. Noć je bila jasna i prohladna, i Harding se osećao tako lak da je zastao na vežbalištu u sredini tvrđave i nekoliko puta duboko udahnuo vazduh punim plućima pre nego što je ušao u zgradu komande i hodnikom obasjanim svet-

lošću svetiljke nastavio da hoda prema svojoj kancelariji. Pukovnikov pobedonosan osmeh se neprimetno zamrzao kada je otvorio vrata i ušao u kancelariju. General je sedeo za njegovim pisaćim stolom okružen brdom dokumenata i knjigovodstvenih knjiga. Od svog dolaska u tvrđavu Fort Sač, general Morgan je stalno naglašavao da njegov dolazak ne znači ništa više od normalne uobičajene inspekcije, ali je Harding od tada zaključio suprotno. Bio je pod istragom. Od prvog dana po dolasku, Morgan i Rili su vršljali po svemu i svačemu. Neprestano su saslušavali oficire i pojedine ljude o poslovima koji su se ticali Hardinga i gurali nos u sve događaje iz života u tvrđavi. Pre godinu dana, pukovnik bi besno odbio tako providno kamufliranu istragu u vezi njegovog poslovanja, ali danas, sa hipotekom nepoštenja, Harding to sebi nije mogao da dopusti. Kada je Harding ušao u odaju, general je digao pogled. – Ah, tu ste, pukovniče. Svuda sam vas tražio, ali, niko nije znao gde ste. – Proveravao sam stražu, generale – rekao je Harding skidajući kapu. – Zar nešto nije u redu? – Morgan je kratko pogledao Rilija, a onda ukrućeno ustao sa stolice. – Imate li dosije vaše prepiske sa agentom Donerom, pukovniče? Mislim na kopije pisama i slično – zapitao je otvoreno.

– Nemam, generale. Smatrao sam da za to nema potrebe. Dispečer Doner i ja smo uvek veoma dobro sarađivali i nije bilo nikakve potrebe da se prepiska čuva. Zašto pitate? – Morgan se počeošao po vilici. – Uveren sam da ste čuli govorkanja koja kruže o agen-

tu Doneru. Govorkanja o korupciji, eksploataciji i sličnim stvarima? – Čuo sam nekoliko vrlo ružnih priča, generale, ali, nikada nisam poklanjao pažnju pričama. – Ni ja, po pravilu. Ali, hteo bih da budem sasvim pošten sa vama, pukovniče. Po mom mišljenju ako se toliko dima diže u vezi Donerovog poslovanja, onda tu mora biti i vatre. Nameravam da pokrenem temeljnu istragu o poslovanju Donerove agencije, i tražim da odsada svi poslovi između tvrđave Sač i agencije na Šeridanovom prolazu budu dokumentovani i dokumenta složena. – Harding je lagano klimnuo glavom. Stari jarac je nešto nanjušio, pomislio je. A kada Morgan nešto počne, onda ne diže ruke dok to ne dovede do kraja. Harding je istog trenutka shvatio da koristan posao koji su on i Doner vodili pod firmom Agencije za indijanska pitanja, mora da se završi smešta i u potpunosti... I, nije se mogao uzdržati da ne bude zadovoljan što je, koliko maločas u bloku sa ćelijama doneo vrlo važnu i korisnu odluku. – Razume se da sam spreman da postupim kako vi naredite, generale – požurio je da ga uveri. – Ali, moram da dodam u Donerovu odbranu da je taj čovek imao da obavi mnogo posla na Šeridanovom prolazu... Polovina Apača su bili spremni da žive u miru, a druga polovina je žarila i palila i Donera i svoju sabraću i sve ostale. Doner možda nije bio bez zamerke, ali, pod vrlo teškim okolnostima on je činio što mogao najbolje, baš kao i ja, generale. U poslednje vreme ljudima na važnim odgovornim položajima nije bilo nimalo lako kada se uzmu napadi nepoko-

renih Apača i ostalo. Ali, zadovoljan sam što mogu da vas obavestim generale, da nam je rešenje tog problema možda nadohvat ruke. – Ne razmišljajući o tome kako je razgovor skrenuo sa dispečera Donera na Apače, Morgan je zapitao.

– Rešenje, Harding? Moram da priznam da će me veoma interesovati šta bi to moglo da bude. – Rešenje će biti eliminisanje poglavice Mnogo Mrtvih Neprijatelja i celog plemena, generale. – Morgan je razrogačio oči. – Objasnite bliže šta mislite, gospodine. – Imam u rukama sveže informacije, generale – počeo je Harding. – Te informacije potvrđuju nešto što sam već duže vreme sumnjao. Mnogo Mrtvih Neprijatelja je završio sa sitnim čarkama i sa taktikom „udari pa beži“. U ovom trenutku, generale, „Mnogo Mrtvih Neprijatelja“ i cela njegova ratnička grupa ulogorili su se na petnaest milja odavde, gde se spremaju za glavni opšti napad. Sa vašom dozvolom, generale, predlažem da sa prvim zrakom zore krenemo sve snage iz tvrđave i da zauzmemo položaj gde možemo da dočekamo taj napad i indijanski problem u pokrajini Čonto i na zadovoljavajući način rešimo ga jednom za svagda. – Pukovniče! – presekao ga je Morgan. – Jeste li sigurni da je sve kao što kažete? – Staro vojničko kljuse je namirisalo miris baruta, rekao je Harding u sebi. Morgan je uvek zastupao teoriju mira s Apačima, ističući neprekidno da je jedini pravi put do mira za konferencijskim stolom. Ali, kada mu je ponuđena prilika da mučan problem reši na brz vojnički način, Morgan je odmah ponovo

postao stari okoreli ratnik željan bitke. – Sasvim siguran, generale – odgovorio je Harding i dok je izlagao detalje plana, nastavio je da razmišlja kako da sve što će se desiti uklopi u svoj plan. Napad na Apače biće izvanredna kamuflaža za njega samog i skreneće Morganovu pažnju na druge stvari. Pružiće Morganu mogućnost da trijumfuje nad poglavicom Mnogo Mrtvih Neprijatelja i Hardingova zvezda će se opet naći na vrhuncu. Pukovnik još nije ostvario finansijski cilj koji je sebi postavio kada je prvi put ušao u ortakluk sa Donerom, ali, ne treba biti previše pohlepan. Igrao je vrlo opasnu igru, doživio je opasnu nesigurnost i neizvesnost, i sada je bilo vreme da se izvuče dok je još u prvoj paradnoj liniji. Doner će bez sumnje, biti nezadovoljan, jer je on uvek računao na indijanski ratnički duh, ali će svakako prihvatiti njegovu odluku u ovakvoj stvari, kao što je i do sada mnogo puta činio. – Kada predlažete da se krene, pukovniče? – zapitao je Morgan. – Sa prvim znakom zore, ser – odgovorio je pukovnik. – Prvo ćemo odjahati do Gomoraha, gde ćemo se ulogoriti za noć, a onda ćemo u zoru poći na indijanski logor tajnim prolazom za koji sam čuo. S iznenađenjem kao saveznikom, predviđam da ćemo izvojevati blistavu pobedu, generale. Pretpostavljam da ćete i vi hteti da pođete sa nama? – Naravno, pukovniče.

*

Holideju su odvezali ruke za slučaj da neki od generalovih istražnih oficira iznenađa dođe da pregleda zatvor.

Stojeći pored prozora sa rešetkama, zurio je napolje napregnutom pažnjom, ali ipak nije mogao da vidi koga su u to gluvo doba noći sahranjivali u dvorištu pored zida palisade. Nije mogao da vidi, ali je odnekud znao. Četvorica vojnika radili su sa lopatama brzo i kradomice, dok je avetinjski sjaj jedne jedini svetiljke bacao njihove ogromne senke na zid palisade. Dok je računao da može biti negde oko dva sata ujutru. Koga su mogli sahranjivati da tako počiva ako ne nekog ko je umro pod okolnostima koje ne bi mogle da podnesu ozbiljnu istragu. Ceo posao trajao je manje od trideset minuta, a posle toga, vojnici su uzeli lopate i otišli, ostavljajući dvorište tiho kao i pre toga. Pustolov je dosta dugo zurio u komad zemljišta, pre nego što se lagano okrenuo prema unutrašnjosti ćelije. Od Bernija nije čuo ni glasa od kako su ih pre dva dana doveli ovamo, ali, instinkt mu je govorio da je pored palisada sahranjeno telo nekoga drugog do njegovo. Doka nisu ni pokušali da muče. Okrenuli su se lakšem i sigurnijem plenu. U iznenadnom napadu ljutine, zamahnuo je nogom i udario u ležaj. Iz susedne ćelije začulo se sanjivo mrmljanje, a trenutak kasnije, jedna čupava glava, buljavih očiju, pojavila se na četvrtastom otvoru na vratima. – Šta to do đavola radite, Holideje? – zapitao je stražar žalbenim glasom. – Zašto ne uđeš ovamo i ne proveriš sam, kukavni kurvin sine? – Budala – promrmljao je stražar nestavši s otvora vrata. – Najveća budala koju sam video u Kouli.

Drugi noćni stražar mu je nešto odgovorio sanjivim glasom i zatim je ceo blok ćelija ponovo zapao u tišinu. Dok je počeo lagano da šeta tamo-amo po ćeliji. Kroz četvrtasti otvor prozora na Zemlju su gledale hladne zvezde. Pustlov je uzdrhtao i ramena su mu se stresla, ali, ne od hladnoće. Ljutina je još uvek držala Doka Holideja, nemoćna ljutina od koje mu je dolazilo da poludi... Najzad, nemoćan da učini bilo šta, bacio se na krevet. Probudili su ga topot kopita i kloparanje točkova. Digao se upola u krevetu i osetio bol od ukrućenih mišića i trnce u celom telu od ležanja na tvrdoj dasci. Trepćući da bi odagnao bunovnost, ustao je na noge i prišao prozoru u pravi čas da vidi kolonu konjanika i kola kako iz dvorišta izlaze na vratnice. Mada je svetlost zore bila još slaba, mogao je da razabere visoku Hardingovu siluetu. On je sedeo na konju i posmatrao defile konjice. Pored njega na konju je sedeo jedan čovek sede glave, u uniformi generala. – Hej – doviknuo je prema vratima. – Šta se ovde događa? – Na otvoru špijunke pojavilo se lice vojnika Klensija. – Jesmo li te probudili, probisvete? – zapitao je sarkastično. – Mnogo mi je žao ako jesmo. – Kakva je ovo uzbuja? – zapitao je Dok. Klensi je pljunuo u ćeliju. – Lov na prerijsku štenad. – Dok je izgovorio neku kletvu i vratio se prozoru. Kolona konjice do tada je već izašla iz tvrđave i sada se poput zmije vukla putem prema istoku. Iznad oblaka prašine koji su se dizali pod kopitama konja, na jutarnjoj bleđoj svetlosti u daljini su se jasno ocrtavali oštri vrhovi brda Flint

Hils. Dokov pogled opet je skliznuo do onog komada sveže pobusane zemlje u uglu dvorišta. Berni mrtav... a jak odred konjice je odjahao u zoru. Da li je tu bilo neke veze? Da li je moguće da je Berni izdao ono što su znali o poglavici Mnogo Mrtvih Neprijatelja? Nije bilo sumnje da je Harding vodio svoje ljude pravo prema brdima... Dan je nastavio lenjo da se vuče.

Bez najave, stražar je prišao vratima i zavirio unutra. – Hej, Holideje, primaš li danas posete? – Dok ga je mutno pogledao. – Došla je sestra da te vidi. Da je pustim? – Moja sestra? – Dok se začudio. – Sestra? – Mnogo želi da te vidi. Evo, ovoliko želi... – nastavio je Klensi i pokazao smotuljak novčanica, i Dok je počeo da shvata. Mito... – Pusti je – promrm-ljao je spuštajući se na ležaj. Nije ni slutio ko bi to mogao da bude, ali, nije video šta bi mogao da izgubi posetom svoje „sestre“. Vrata su se uz škripanje otvorila i ušao je Klensi praćen jednom devojkom. Holidej je nije poznavao. Bila je to neka plavuša sa suncobranom, koji je vrtela dok ga je odmeravala od glave do pete. – Zdravo, Džoni – rekla je zvonko. Zatim je namignula Klensiju i nestašno ga je munula u rebra vrhom svog suncobrana. – Ostavi nas nekoliko minuta nasamo, hoćeš li, lepotane? Džoni je sklonio negde nekoliko dolara koji mu više neće trebati, ali, ne verujem da će mi reći gde su ako ti budeš prisluškivao. Biće interesantno čuti, hm? – Klensi je dodirnuo prstima vrh brade i namignuo, a onda je izašao ostavljajući za sobom otvorena vrata. Najzagonetniji zatvorenik u oblasti Čonto zurio je sa

nerazumevanjem u nepoznatu ženu, ali kada je ona prišla bliže i stala obasjana svetlošću koja je dopirala kroz prozor, on je iznenađeno zinuo. Bila je to Lana Frejzer!

*

Holidejeva „sestra“ napustila je ćeliju i stražari su je zadržali gledajući dok je odlazila, čudeći se da takva protuva kao Holidej ima takvu sestru. Dok je čekao mrak, jer je u košulji imao šestometak koji mu je Lana doturila. Nije se pomerio čak ni kada su mu doneli poslužavnik sa rđavom hranom. Dan je proticao sporo. U sumrak, Dok je ustao i proteglio mišiće. Kada se smračilo, doviknuo je stražaru. – Hej, Klensi, dođi ovamo. – Idi do đavola. – Bolestan sam. – Klensi se smejao tvrdeći da će tek saznati šta je bolest. Ali, Dok je lupao limenim tanjirom po rešetkama. – Pozovite lekara! Mora da sam se otrovao. – Začulo se mrmljanje glasova, Klensi je otvorio ćeliju i Dok ga je dočekao udarcem cevi šestometka u glavu. Sručio se kao džak. Dok je izašao i u susjednoj sobi video drugog stražara. Još jednom je zamahnuo revolverom i stražar se sa stolice srušio na pod. Obojica su bili u carstvu snova.

Dok je stavio revolver u futrolu, pretresao stražara Edija i uzeo mu ključeve od zatvora. Otvorio je četvora vrata dok je izašao napolje. Šunjao se kroz dvorište dok nije stigao do štale. U štali je našao jednog konjušara koji je dražao u ruci pokidane uzde. Čučnuo je, napipao jedan kamenčić i hitnuo ga prema štalaru. Kamen je udario iza štalarevih leđa i ovaj se okre-

nuo u pravcu zvuka. Dok je to iskoristio, priskočio i u tri nečujna skoka došao do njega i raspalio ga drškom po glavi. Konjušar se bez glasa srušio. U očajničkoj žurbi Dok je odabrao jednog prsatog vranog pastuva i brzo ga osedlao. Poveo je zatim konja za sobom i provirio napolje. U senci palisade stajao je stražar. Dok je video vrh njegove užarene cigarete, hrabro je zakoračio prema njemu. – Ko ide? – doviknuo je stražaru. – Ja, drugar. – Ko je „ja“, dođavola? – Dok je skočio. – Samo ja! – Udarac nije bio previše jak, ali je stražar bio odbačen u stražaru gde je kao klada pao. Put je bio otvoren. Dok je bio u iskušenju da odmah obode konja i ode bez obzira na sve, ali je uspeo da se savlada. Poterao je konja u laki kas. Pomislio je na Lanu i osmehnuo se. Nagovarala ga je da napusti ovu oblast što pre, ali je znala da on to neće učiniti, da neće odustati od posla dok ga ne dovede do kraja. Na tu kartu je igrala kada ga je posetila u zatvoru i doturila mu revolver. Znala je da će proći i kroz sam pakao samo da njenog brata spase vešala.

*

Gomorah je bio mali grad koji nije mogao da se pohvali sa više od dvadeset kuća. Jedva polovina kuća bila je nastanjena. Imao je jedan hotel u kome su Harding i general prenoćili, a sada ujutru pili kafu. Vojnici su spavali naravno u logoru. Harding je bio nervozan jer je sinoć poslao izvidnike i jedan od njih se vratio i doneo vest da je pronašao tajni prolaz kroz planine Flint Hills. Ostali se nisu vratili i to je brinulo Hardinga. Njegovu

sumnju potvrdio je i Buring koji je rekao da nigde nema izviđača. Ali, u tom momentu pažnju Hardingovu privukla su dva konjanika, jedan belac i jedan do pojasa go na šarenom konju. Neko je uzviknuo: – Ono je Holidej. Kada je prepoznao konjanika pukovnik je odjednom bio obeshrabren. Nije bio svestan da ga general Morgan posmatra. – Holidej? – uzviknuo je general. – Je li to isti onaj Holidej koga su najmili Frejzerovi? – Harding je klimanjem glave potvrdio. Ništa nije razumeo, samo je znao da prisustvo Doka Holideja i apačkog ratnika ne može da donese ništa dobro. Tada ga je narednik Rosko upozorio na masu apačkih ratnika koji su stajali kao kipovi svuda okolo. Na vrhu brda bio je poglavica Mnogo Mrtvih Neprijatelja. Sve je to bio iznenadni šok u kome se pukovnik nije odmah snašao. Tada je Holidej viknuo: – Hoćemo da pregovaramo sa vama, generale! – Ne! – rekao je Harding. – Tom čoveku ne treba verovati. To je neka podvala. – Nije nužno da se tučemo, generale! – doviknuo je opet Dok. – Želimo samo da nas saslušate! – Dobro – odgovorio je Morgan. – Pridite, mister, garantujem vam sigurnost. – Tada je klupko počelo da se odmotava. Dok je ispričao generalu šta se dogodilo za vreme masakra apačkih ratnika, a kao svedoka doveo je i Nebeskog Šetača, jedinog koji je uspeo da pobegne. Kazao je generalu da je masakru za koji je okrivljen Frejzer prisustvovalo još vojnika, a da je isti izvršio sam pukovnik. Naravno, zapretio je vojnicima da ne smeju da odaju šta su videli ako žele da budu bezbedni. Pozvao je

Nebeskog Šetača da potvrdi njegovu priču i da prepozna vojnike koji su prisustvovali masakru. Ovaj je to učinio i vojnici, pod generalovom pretnjom da moraju da govore samo istinu, potvrdili su Indijančeve i Dokove reči.

Harding se mašio „kolta“ očiju ispunjenih očajanjem. – Stoj, Harding! – grmnuo je Dok istovremeno kada su se Rosko i Buring mašili revolvera. – Sačekaj suđenje, čoveče! – Ali, Harding je znao da je i suviše kasno. Istina je izašla na videlo i suđenje je moglo imati samo jedan završetak. Šansu za spas morao je da iskoristi odmah. Masakr i prodaja oružja apačkim odmetnicima mogla mu je samo doneti najsravniju kaznu. Dokov revolver je izleteo iz futrole brzinom zmije zvečarke, iz njegove cevi je bljunula vatra i Luter Harding je pao. Rosko je ispalio jedan metak... ali je hitac odleteo u nebo, dok je on padao sa crvenom mrljom na prsima. Buring je naperio revolver na Doka, ali je Morgan jurnuo napred i udarcem korbača izbio mu revolver iz ruke. – Kako se usuđujete, poručniče! – grmnuo je general. – Uhapšeni ste! – Zatim se okrenuo Doku. – Jeste li čitavi? – Zdrav i čitav – rekao je Dok i vratio svoj revolver u futrolu.

*

Proslava je bila sjajna, bezbroj zdravica i Frejzerova zahvalnost Doku Holideju koji je učinio i više od mogućeg da bi ga spasao. Dok je prisustvovao veselju, ali nije učestvovao u njemu. Pred oči su mu izlazili likovi onih koji su izgubili živote da

bi jedan bio spasen. Frejzer je govorio svojim drugovima da je zaslugom Doka Holideja došlo do pomirenja u ovoj oblasti i da će sada svi živeti u miru s Apačima. Veselje je trajalo, a Dok se povukao u svoju sobu da bi se pripremio za put. Njega su čekale nove avanture. Nije se osvrnuo kada su se vrata sobe otvorila, ali je to učinio kada je čuo šuštanje svile

haljine. Pred njim je bila Lana Frejzer, lepa i poželjna. Prišla mu je i jednostavno rekla da zna da ju je on već odavno želeo, ali da je trebalo i da zasluži njenu ljubav. Prišla mu je onako lepa i topla i Dok ju je primio u zagrljaj. Poljubac su želeli da nikada ne zaborave. Tog jutra, mada je to nameravao, Dok nije otputovao di-
ližansom...

KRAJ

samolepljivi materijali

dekor-art

21000 Novi Sad
Narodnog fronta 73
Tel/Fax: 021/368-772
Tel.: 021/367-344
E-mail: mor@eunet.yu

POTRAŽITE
KOD VAŠEG PRODAVCA NOVINA

LJUBAVNE ROMANE **MARKETPRINTA**

Svakog utorka

Svakog ponedjeljka jedno od ovih izdanja

Vanredni
ljubavni vikend
roman

senke

Svakog 10. u mesecu

EVA
Ljubavni Roman

YU ISSN 0353-0000

9 770353 000002

00320

